زو د حل لاري

ويې ټولنې سره خوندي دي

وال

لام «ضعيف»

۱۳۹۰ لمريز

ونکی

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم : د بنستيزو ستونزو د حل لاري
ليکوال : ملا عبدالسلام « ضعيف »
کمپوز او ډيزاين : ليکوال
خپرندوی : مستقبل خپرندويه ټولنه
د چاپ کال : د ۱۳۹۰ل.کال پسرلی
د چاپ ځای : لاهور
د چاپ شمېر : زر ټوکه

د((کمزوري))زوروري

د ګران افغانستان سياسي برخليک له دی تېرو څه کم دريو لسيزو راهيسې دومره تت را روان دی، چې تر دی شېبې دافغان ملت سترګو نه پخپلو سترګيو (عينکو) ولوستای شو او نه دنورو په ککوين، ان دهغو مدعيانو په هغو هم، چې ويل يې له فضا نه دځمکې هر ځيز ديو څپک واټن هومره وينو. افغانان خواران هم اريان دريان لاس تر زنې ناست دی او نړيوال ((خواخوږي)) او ((نړيواله ټولنه)) هم ورته څوک دخير پر غوندۍ ناست، ننداره کوي او څوک ترې خوندونه اخلي او هغه دخوشال نيکه خبره:

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

نوره واړه پښتونخوا په ځای مېشته ده
دا يو زه دی زمانې پکې منصور کړم

موږ نه دچا پر سوکالۍ رخه کوو، نه د چا ازادۍ ته په اوبو کې خولې کيږو اونه مو دچا پر سياسي بريد سترګې ښخې وي او نه پر جغرافيايي هغه دولسونو له علمي او اقتصادی پرمختک سره دسيالۍ رټا خو مو په وچولي کې دپيدايښت او افغانښت له ورځې نه ده ځلېدلې؛ نو څه به د چا سوکالۍ ته پخسيږو؟

هن: دا يوه خبره ده، چې دځان، ټولنې او خپل برخليک په باب اندېښنه او سوچ، مو وګړنی او سړنی (انساني) حق دی.

حق مو دی چې دخپل برخليک په اړه او تړاو هر لاسوهاندی وکړو او پرې وتوکو او داستاد الفت خبره:

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور ته سپین نه شم ویلی سپین ته تور زه
دا امید دی څوک له ما نه هیڅ نه کاندي

حق مو دی، چې دچا راته پر زړه چړې ګرځي، هغو ته مو پر زړه وینې پرتې وي.

حق مو دی:

چې زما دبڼ اغزي ته کاږه ګوري
ویم چې اور شوی دهغو په ګلستان

دهمدغو حقونو یو خاوند هم، افغان مسلمان او مجاهد پښتون ددی شننیز (تحلیلي) اثر لیکوال ـ چې پخپله له انکسار پرته ځان لیکوال نه؛ بلکې دقلم د ډګر یو خړپو څن بولي ـ ښاغلی عبدالسلام ضعیف دی، عبدالسلام ضعیف چې له ځایه دیني طالب علم دی، تر هغه مهاله په اسلام اباد کې دافغانستان د اسلامي امارت سفیر و چې امریکایي ځواکونو دنیویارک د سوداګریزې منځي دنسکوریدو دکسات په پلمه د ۱۳۸۰ دتلې په نیمایي کې پر افغانستان پوځي یرغل وکړ، که څه هم ښاغلی ضعیف له دیپلوماتیکو حقونو او په پاکستان کې دلس میاشتنۍ قانوني مېشتېدنې دویزې خاوند و؛ خو پاکستانیو چارواکیو د ټولو سفارتي ادابو او ارونو په رنګولو امریکایي ځواکونو ته په لاس ورکړ، چې دباګرام، کندهار او بیا ګوانتانامو دتورو تمبو شاته یې څه کم څلور کاله ښکېل کړ، ښاغلي ضعیف د ګوانتانامو په جهنمي زندان کې دځان په څېر له سوونو بېګناه بندیانو سره دبشرپالو امریکایانو انساني چلن دسر په سترګو ولید، تر خلاصون وروسته یې دګوانتانامو له بندیانو سره دچلن یوه بوږنوړې او زړه ویلوونکی انځور وایست، په پښتو ژبه کښلي ((دګوانتانامو انځور)) دومره کتونکي، لوستونکي او هر کلیوال پیدا کړل، چې په لومړي ځل یې دپښتو کتاب دچاپ شمېر

د کتاب تون حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دوه دېرش زره ټوکو ته ورساوه او یواځې په پښتو نه، په پارسي، اردو، عربي، انګلیسي او فرانسوي ژبو یې هم دژباړې او خپراوي تکل وشو.

((دګوانتانامو په انځور)) پسې دښاغلي عبدالسلام ضعیف دا په لاس کې تحلیلي اثر هم دهېواد او نړۍ سیاسي اکر (وضعې) ته پام دافغانستان درواني غمیزې دپای په هیله دیو لړ نغوتو (مشورو) او وړاندیزونو ټولګه ده، چې که یې له منځپانګې نه ګټنه وشي، زما باور دی، چې زموږ دملي او سیاسي ربړې دجنډرې (کولپ) په پرانستو کې به مرستندوی جوت شي.

زه په داسې حال کې چې نه یواځې له هېواد، ټولنې او اولس سره د ښاغلي ضعیف تړاو کمزوری نه بولم، بلکې دده په شننو کې ځینې زوروړې خبرې او دخپلې رنځورې ټولنې د درملنې لپاره اغېزمنې نسخې هم وینم، خدای دې وکړي، چې دښاغلي ضعیف د ((حی علی الفلاح)) دا بلنه د ((خوار ملا اذان)) نشي او زموږ دروان ناوړین عاملین پرې پر خپلو کړو دبیا کتنې (کلمه) ووایي.

دښاغلي ضعیف دزړه او قلم دزور دلازیاتېدو په هیله.

محمد اصف صمیم

۱۳۸۵-۱۱-۳

جلالکوټ

د کتاب تون حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سریزه

د ټولو کائناتو پیدا کوونکي، پالونکي او روزونکي ته ثنا، د هغه د ګران محبوب، ربښتوني استازي او د هغه ټولو ربښتونو استازو او د هغو د ټولو کورنیو وګړو او پیروانو روحونو ته درودونه او سلامونه، هغه ذات چې موږ ته یې د حق او باطل لاره په خپل لوی فضل سره ښودلې ده، هغه ذات چې موږ ته یې د ښه او بد په منځ کې د عقل په ذریعه د توپیر ځواک را بخښلی دی، هغه ذات چې د انسانانو

دکتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د هدایت او د خپل منځي ستونزو د حل لپاره یې د انصاف او عدل لوی کتاب د قانون په توګه د خپل ربښتیني استازي په ذریعه را استولی دی، په دې کې شک نشته چې نفاق لوی خدایﷻ ته ډیرناخوښه عمل دی او هغه ټول بندګان له دې ناوړه کار څخه منع کوي هغه په خپل سپیڅلي کتاب کې خپلو بندګانو ته داسې هدایت ورکوي چې:

﴿وَٱعۡتَصِمُواْ بِحَبۡلِ ٱللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُواْۚ﴾ [آل عمران:۱۰۳]

ژباړه: تاسو ټوله د لوی خدای (ﷻ) په کلکه رسۍ باندې چې قرآن کریم دی منګولې ټینګې کړئ، او په خپلو منځونو کې بې اتفاقي او بېلتون مه کوی.

دلته الله ﷻ دواړې صیغې که داعتصام (منګولو لګولو) ده که د افتراق (بېلتون) ده د امر او نهي په توګه یادې کړې دي الله ﷻ دوه

نقیض شیان په یوه آیت کې د یوه او بل په عکس کې ذکر کړي دي د سپیڅلي قرآن دغه مبارک آیت زه دې ته اړ کړی یم چې د افغانستان په لوی کور کې د اختلاف او بېلتون لاملونه وڅېړم او په دې سره پوه سم چې دا لاملونه څه شي دي چې زموږ د تاریخي ټولنې د بربادی سبب ګرځیدلي یا ګرځي او ولي زموږ وروڼه، رهبران، قوماندانان، پوهان، روشن فکران او عام مسلمانان ددې ناورین د پای ته رسیدلو په هکله پاته راغلي او تر اوسه پورې د دې مغلقي معضلي لپاره

د حل اصلي لارې ته مراجعه نه ده شوې، زما سره له ډیره وخته راهیسې دا فکر وو چې د اختلاف، بې باورۍ او فاصلې لاملونه ومومم او وربانديې پوه شم، له ډیرو پوهانو، عالمانو، مشرانو څخه مې پوښتني کړې، مختلف نظرونه مې اوریدلي او موندلي دي چې ډیر به زما

دکتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د فکر سره برابر او ډیر به یې ناموافق راتلل، خو ښا د ډیرو مصروفیتونو او یا د تجربې د کموالي له کبله ورته په نهایې ډول ځیر شوی نه وم، کله چې په ۲۰۰۲ م. کال د امریکایې سرو یرغلګرو د ظلم په تورو او کرغیړنو پنجرو کې ولویدم، هلته مې خپل ځان یواځې له فکرونو سره وموند. ددې فرصت راته پیدا شو چې پردې ستونزو باندې د خپل مغز د توانایی او استعداد آس وځغلوم، هغو مغلقواوپیچلو غوټوته ورشم چې زموږ برخلیک پکښې پیچل شوي اوبیاټینګ ترړل شویدی.

یو بل دلیل داوو چې ما ویټبیله چې بهرني دښمنان زموږ په منځ کې د بېلتون زړي ځومره ډېر ښندی. امریکایې شریرو او نفاق خوښوونکیو محققینو ته به ما ډیر ژور او عمیق فکرکاوه چې دوی له موږ نه څه غوښتل او په موږ کې یې څه غوښتل، زموږ په منځ کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې د نفاق تخم په څه تدبير سره خپراوه. د مثال په توګه پښتون ته به يې په تحقيق کې ويل: چې تاسو خو د هيواد اکثريت تشکيلوئ، خو اقليتونو ستاسو پر ميراث قبضه کړې تاسو بايد کوښښ وکړئ چې خپل ميراث لاس ته راوړئ. خپل ميراث په خپله و ساتئ، ازبک ته به يې ويل: چې تاسي خو اقليت ياست پښتانه غواړي تاسي له حق څخه بې برخي کړي. تاسي بايد کوښښ وکړئ چې خپل حق وګټئ. موږ ستاسي سره يو ، ځو تاسي له خپو حقوقوڅخه برخمن کړو، تاجک ته به يې بل څه ويل. سلفي، صوفي، مذهبې، مکتبې او طالب ته به په نورو شکلونو ډغېدل له هر يوه سره به يې ځان په غم شريک باله، په همدغو موضوعاتوکې دوی ترموږ ښه علم او پاخه معلومات درلودل د دوی هڅو او کړنو ماته ښه الهام راکاوه چې هغو نيمګرتياووته چې موږ يې د ټولني پر ځای ځانځاني غوښتنوته ټيل وهلي يو، زموږ دښمنانو ته طلايې چانس ورکړي چې له هغه څخه بده استفاده وکړي، زموږ د همدغه بېلتون د ټکو څخه چې کله قومي جنبه، کله ژبني بڼه، کله مذهبې بڼه، کله د مينځ لارو او سخت دريځو عناوين ورکول کيږي او د هغو بې مغزو او پوچ مغزو افغانانو په ملاتړ په عملي توګه ليدل کيږي. دا ستونزه به ترڅو وي، حل به يې کله پيدا کيږي، کله به زموږ غريب ملت او مظلوم هيوادوال د ښېغمي استوګني او امنيت ساه اخلي والله اعلم.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

ما خپل لنډ فکر هغو ستونزو ته متوجه کړ، چې زما په نظر زموږ د ټولنې د پراګندګي عوامل پکښې ليدل شوي او يا د ډير وخت په تېرېدو يا د سستۍ او بې پروايۍ له کبله د بدمرغيو سبب ګرځيدلي، ما هغه علتونه چې ستونزي تري جوړي شوي د څيړني په شکل سپړلي، په تفصيلي شکل مي پکښې تحقيق کړي، څو جوته کړم چې دا ستونزې څنګه د بدمرغۍ لامل شوې،د ستونزي بنيادي

علت او دليل مې په ساده ډول واضح او ښکاره شي، که څه هم زما څيړنه به له علمي څيړنو سره توپير ولري، زما فکر، اند او اد راک به له نورو روڼ اندو علماوو او علمي شخصيتونو له افکارو سره توپير ولري، کيدلای شي دا توپير په ځينو مواردو کې علمي توپير وي يا د تجربې توپير، په هر صورت زه هغه څه تاسو محترمو لوستونکو ته وړاندې کوم چې زما قاصرذهن درک کړي دي، زه يې تجربه لرم، زه د هغو په عواقبو پوهيږم، ټولو هيوادوالو ته په ځانګړې توګه راتلونکي نسل ته ددغه پيغام رسيدل خپل ديني او ملي رسالت او مسؤوليت بولم الله ﷻ دې وکړي چې د هغو مسلمانانو ورونو لپاره د ګټې لامل وګرځي چې د ګران هيواد د ستونزو د حل په لاره کې چوپړ د ځان فريضه بولي او د ګرانو هيوادوالو په غمونو سره ځوريږي آمين.

ستاسو د دعاوو هيله من

ورور

ملا عبدالسلام « ضعيف »

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان بنسټيزې ستونزې

د نړۍ هيڅ دولت او ملت له ستونزو خلاص نه دی. په هرهيوادکې له ستونزو سره مبارزه او د حل لپاره اساسي لاره پيدا کول د هر ملت دنده ده چې هم هغه ملت يې تر نورو ملتونو ښه درکولای او عملي کولای شي. په ټوله نړۍ کې دا يو عام رنځ دی چې د نړۍ په هرهيواد کې ساري او جوتي جرړي لري، خو د دې جرړو څېړنه د دغه رنځ د عاموالي په څېر عامه نه ده. بلکې هره څېړنه د سيمې په توپير خپلې ځانګړتيا وې لري.

ځو لسيزې پر موږ تېرې سوې، ځومره قرباني ورکول کيږي، ځومره خلک ژوند له لاسه ورکوي، ځومرې اقتصادي پلانونه شاته پاته کيږي، ځومره سياسي چانسونه له لاسه ورکول کيږي، خو د موفقيت لپاره بيا هم مثبت ګام نه ښکاره شوی او نه اخيستل شوی دی. که اخستل شوی هم وي هغه حرکت دهيواد په ضرر تمام شوي دی او بالاخره د ساري ناروغۍ په څير نړۍ په برخليک کې راسره شريکه شوه.

د ډيرو ژمنو، ډيرو همکاريو، ډيرو هلو ځلو سره سره ددغه رنځ پوره تشخيص نه دی شوی او ياورته درمل پر وخت نه دي ورکول شوي د دې څه علت دی، موږ څه ته ضرورت لرو، خلک څنګه ډاکټر

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

غواړي، مرض څه شي دی، علاج يې څه دی؟؟؟ دا يوه پېچلې او سخته ناروغي ده چې ښه تشخيص او ښه درملو ته اړتيا لري.

د امريکايانو سره چې زه څه کم څلورکاله يرغمل وم ما د خپل توقيف په موده کې پر دې سختو ستونزو باندې د خپلې ذهني قوې او استعداد له مخې تحقيق کړي او همېشه به مې پر دې فکر کاوه چې دا ستونزې څنګه پيدا کيږي، څنګه خپريږي او بيا څنګه په ناسور باندې بدليږي او بالاخره د هغه لپاره علاج او درمل څه دی؟ مادلته ځو علتونو ته په ځير سره خپل ذهن متوجه کړی چې زما په نظر اساسي علتونه دې او هغو ته مې د علاج او نجات لاره سنجولې ده الله تعالی دې وکړي چې زموږ دهيواد ځوريدلي او شريف وګړي ترې استفاده وکړي او زموږ غريب هيواد ته څه ګټه ځني ورسيږي، زما دغه تحقيق پر اووه علتونو باندې ذهن ځغلولی دی چې په لاندې توګه يې ستاسو ګرانو لوستونکو په وړاندې ږدم :

لومړی : مدرسه او ښوونځی

دويم : قومي جوړښت

درېم: کلتوري ارزښت

څلورم : جغرافيايي اندېښنې

پنځم: کورني او بهرني سياستونه او پاليسۍ

شپږم: لوېديزه دموکراسي

اوم: نشيي توکي

دا اووه هغه اساسي بنيادونه دې چې هر بنيادېې ځانته جلا باب او هر باب يې د جزئياتو په تناسب مختلف فصلونه لري.

دا يوه علمي، نظری څېړنه نه ده چې زه يې تاسو ته د يوه پروفيسور په توګه تقديموم، بلکې عملي او تجربوي څېړني ته ورته يوه نژدې څېړنه ده، چې د افغانستان ديوه وګړي په توګه د ډيرو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناخوالو د قرباني شويو وګړيو انځورورانديې کوې، مګر د تجربو د پړاوونو سره سره يوه علمې چاپيريال ته هم سرورتنباسي. زه هيله لرم چې زما دغه وړه ډالۍ به زموږ ځوريدلو او کړيدلو وګړو ته ديوه ښه فکر په وړاندی عملی پلان ته لږ لاره ورلنډه کری او د نورو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

مدرسه او ښوونځی

مدرسه او ښوونځی دواړه د ټولنې د وګړيو د فکري او علمي ودې د لوړتيا لپاره هغه مراجع دي چې د ملت ټول وګړي بې له کوم توپيره دواړو ته اړتيا لري. همدغه علمي ارګانونه دې چې موږ د دنيا او آخرت د نېکمرغۍ لوري ته سوقوي. هروګړی ديوه کامل انسان په توګه علمی نړۍ ته ورپيژني او هر څه چې زموږ له ژوند سره تړاو لري له همدې ورونو څخه لاره ورته پيدا کيږي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دا يقيني خبره ده چې ټولنه له ښوونې اوروزنې پرته يوه نيمګړې ټولنه بلل کيږي. هر وګړی چې له دغه نعمت څخه برخمن نه شي د خپل دنيايې او اخروي مسؤوليت ادا ينه نشي کولای او نه هم خپل خيراو شر پيژندلای شي، زما څېړنه د مدرسي او ښوونځي په هکله د يوې ستونزې د علت په توګه نه، بلکې دهغه تفريط او افراط په هکله ده چې زموږ ګران هيواد يې له ډيره وخته راپه دې خوا په کړاو او کړکيچ کې اچولی دی. دغه مهمه ستونزه هيڅکله په بشپړه توګه حل شوې نه ده او نه ورته د وخت د واکمنو لخوا پوره پاملرنه شوې ده، له بده مرغه هر وخت دغه ستونزه په هيوادکې بابيزه ګڼل شوی او اهميت يې کم ښودل شوی دی.

مدرسه او مسجد يوائې ددينې او مذهبې زده کړو مراکز نه بلل کيږې، بلکې په سياسې او ټولنيزو مفکورو هغه سمبال مراکز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ددغه هیواد بچیان پکښې حقیقي روزنه اوزدکړه ترلاسه کوي، د الله ﷻ په وړاندې د ښه مسؤولیت او د ټولنې او ژوند په وړاندې د انساني مسؤولیت اوکرامت لپاره په عملي توګه ځان جوړونه ده، داسې زده کړه هیڅ ستونزه نه ده او نه دغه روحاني مراکز کومه ستونزه راولاړوي. بالعکس په ټولو روزنیزو اړتیاوړ برخو کې انسان ته روزنه ورکوي چې اخلاقاً د ټولنې خدمت ګار اوسي، په ټولنه کې خلکو ته ضرر ونه رسوي، د اړتیا په وخت کې د خلکو سره مرسته وکړي

د خدای له بندګانو سره احسان او لورېینه خپل یو دائمي عادت وګرځوي. د خدای ﷻاو خلکو په وړاندې خپل مسؤولیت سرته ورسوي، د رسالت پیغام د امانت په توګه خلکو ته ورسوي، صورت او سیرت د خدای او د هغه د رسول پر طریقه برابر کړي؛ خلکو ته د معاملاتو د حلال، حرام، مشبهاتو، مباح او مکروه توپیرونه
د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي
وښيي، په اسلام کې ټولنیز او اجتماعي عدالت هره ټولنه یوه سوکاله او سوله ییز چاپیریال ته سیخوي انسان ته ددنیا او آخرت نیکمرغي او بریالیتوب ورپه برخه کوی، معروف او منکر سره بېلوي.

ښوونځی هم د ټولنې او انساني روزنې لپاره مدرسي ته ورته اهداف لري، د هیواد د ځوانانو او ټولو وکړو ښې روزنې ته پاملرنه کوي یو داسې هدف ته لاره هواره وي چې د ټولنې یو سالم، ګټور او با استعداده وګړی د خپل هیواد د چوپړ لپاره رشتونی خدمت ګار اوسي، د ټولنې له کلتوري او عنعنوي ارزښتونو خبراوسي او د ټولنې د وکړیو د عصري اړتیا وو په پوره کولو کې د هغو لارښوونه او مرسته وکړي. د نړۍ د سیالۍ په ډګر کې د یوه ښه سیال نقش پر ځای کړي. د نړۍ له نویو پرمختګونو څخه هیواد برخمن کړي، د ساینس او نوي ټکنالوژۍ په لویو نعمتونو سره د هیواد ټول وګړي

برخمن کړي ترڅو اقتصادي پرمختګ د هیوادوالو په ټولنیز ژوند کې ښه والۍ راولي، د خلکو د سوکالۍ لامل وګرځي. ددفاع او امنیت په لاره کې د خپلو خلکولاس نیوی او مرسته وکړي.

د هېواد هر وګړی په دې ښه پوهیږي چې په هره ټولنه کي ښوونکي، عالم، قاضي، حقوقپوه، انجنیر، اقتصادپوه، ساینسپوه، سیاستپوه، پیلوټ، ډاکټر او د بل هر هنر څښتن ته اړتیا سته، له هنر څخه زموږ هدف علم او پوهه ده، نه د هغه هنرخاوندچې په بله ژبه ډم ورته وایي. موږ وینوچې زموږ ټولنه تراوسه په سید جمال الدین (افغاني)، احمد شاه (ابدالي) خوشحال خان،میرویس خان، محمود (غزنوی) او نورو علمي او تاریخي شخصیتونو په علم او پوهه ویاړي. خو له بده مرغه ددغي اړتیاد پیژندلو سره سره له ډیره وخته

د ښوونځي او مدرسي تر منځ یو ډول توپیر لیدل کیږي، د دغو دواړو
د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي
مراکزو په منځ کې رقابت تر سترګو کیږي. همدغه رقابت د وخت په تېرېدو سره د یو ډول فاصلې او په بل عبارت د یو ډول نفرت لامل ګرځي چې ټول هېواد دیوي لویې بدمرغۍ کندي ته ورغورځوي. ځکه چې زموږ د هیواد ټول وګړي د متعلمینو او مقلدینو حیثیت لري او مقلد په هر وخت کې د یوه رهنما په لارښوونه پسې روان وي، همدا دوه مراکز مدرسه او ښوونځی دي چې د هیواد لارښود او خلکو ته لارښونه کوی، که خدای مه کړه د مشرتابه د مراجعو تر منځ د تضاد او رقابت نخښې پیدا کیږي، نو په اوتوماتیک ډول ټول هیواد

د مخکښانو پر پله پرغبرګ مشرتابه وېشل کیږي او دا بېلتون د وخت په تیریدلو سره د انفجار پولي ته رسیږي. دا چې دا انفجار به په خپله کیږي یابه د دویم ګړي لاس په لمسون سره کیږي دا بیا بیل

(c) ketabton.com: The Digital Library

علتونه لري چې په هغو کي لوی علت د نظرونو بیلوالی دی. دویم د دغوارګانونو د اهمیت نه پیژندل دی. له بده مرغه د ښوونځی ښوونکي ته دا مفکوره ورکول شوې یا هغه همداسي مفکوره پیدا کړې چې د مدرسي یا مسجد ښوونکي د زاړه کلتور یا عنعناتو پالونکي دي. په نظر کې افراطي او ساده ژوند کوونکي دي، له عصري تمدنه ناخبره دي او یا پام نه ورته کوي، په فقیرانه ژوند کې عزت لټوي، د سیاسي او اقتصادي رقابتونو مخالف دي او یايې په اهمیت نه پوهیږي. نو له همدې کبله باید ده ته په خواره سترګه وکتل شي. په ټولنه کي باید ظاهري عزت ونه لري او د منصب اومقام څخه بیل وساتل شي، یوازي د مړي د غسل، تکفین او تدفین، د ماشوم په غوږ کې د اذان، د اسقاط او خیرات، په مسجد کې د ماشومانو د لومړنیو زده کړو او د خلکو د امامت لپاره د زکات او ورځني ټوک په عوض مصروف وساتل شي او بس، بالعکس د مسجد او مدرسي

د کتاب ټول حقوق له خپرندویي ټولنې سره خوندي دي

د ښوونکي په فکر کې د ښوونځیو ښوونکي او زده کونکي د یو بدعتي، فاسق، فاجر نااهل، ددین او مذهب پریښوونکي، د اسلامي او کلتوري دودونو پایمالوونکي د لوېدیزو او غیر اسلامي هیوادونو د کلتورونو پلویان او د پردیو کلتور ته وده ورکونکي ګڼل کیږي چې د دغو دواړو سیالیو لپاره په پوره دلائلو په هرډول حالاتو کې بیلابیل تبلیغات شوي چې د هغو پوره بیلګي هر وخت لیدل شوي دي. موږ وینو چې دوخت په تیریدو او د مختلفو انقلابونو په راوستلو سره ښه روښانه شوي دي، دلته عمده او بنیادي انفصالونه راغلي هغوی په شربلوسره ښه وده کړي ده. هر غلیم په خپل وخت کې تري ښه ګټه اخستي ده. په همدغو نظرونو باندې دهیواد هرڅه ته زیانونه رسیدلي دي، د وخت حکومتونو تردې مهاله د دغو دوو تربیتي مرکزونو توازن نه دی ساتلی، یاهغو ورته پاملرنه نه ده کړي یاله دغه

حقیقت څخه دهغو سترګي پټې شوې دي. د وخت واکمنانو ښونځیو ته زیاته دولتي بودجه وقف کړي، هغو ته یې عصري تجهیزات او نور لوازم پر خپل وخت برابر کړي، د ښوونکو لپاره یې عزت، کور، موټر او تنخوا، تخصیص کړي، ددغه ارګان دودې لپاره یې د تبلیغاتو له هري وسیلي څخه ښه کار اخستي دی. خو له بده مرغه ددیني او مذهبي زده کړو لپاره یې یوازي فقر کافي بللي د ی، سره له دې چې دواړه زده کوونکي د ملت بچیان دې او ددغه ملت په حقوقو کې بې له کوم توپیره مساوي حق لري. یو د هیواد په ګډه بودجه ډوکي کلکه وي، خپله اوکورنۍ د اصراف سره سره په دغه بودجه باندي ساتي. مګر بل وګړی باید فقروکړي او د هیوادوالو په سړه اووچه ډوډۍ په نیم نس ژوندوکړی.

د دغو دوو سکتورونو په مینځ کې نه انډول یاد یوه سکتور له پامه

د کتاب ټول حقوق له خپرندویي ټولنې سره خوندي دي

غورځول د یو ډول بېلتون لامل ګرځي. چي په تدریجي توګه د دې بېلتون او انفصال او د دغو سکتورونو په اهمیت نه پوهېدل نورهم په دغه بېلتون کې زیات والی راولي، د مثال په توګه: ملا د انجینر په اهمیت نه پوهیږي، او انجینر د ملا په ارزښت نه پوهیږي، یا یوڅه پوهیږي، یا پوهیږي خو د بېلتون په ډیروالی سره د تعصب غوټه پیداسوې ده. همدغه تعصب ددغه حقیقت د اهمیت په باب د هغو پر سترګو پرده غوړولي وي، دا هغه ستر علت دی چې دوخت په تیریدو سره یې د خلکو کړاوونه زیات کړي دي، د دې لپاره چې د خلکو لپاره ښه روښانه شي د مثال په توګه څو بیلګي د لوستونکو په وړاندي ږدم.

کله چي امان الله خان په ۱۹۱۹ میلادي کال د فبروري پر ۲۳ مه په لغمان کي د ناځرګندوکسانو لخوا د خپل پلار تروژني وروسته قدرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ورسيد او له انګرېزانو څخه يې د هيواد خپلواکي بېرته واخيستله.او د ده په وختو کي په هيواد کي عصري ښوونځي را ووتل له همدغه وخته

د ښوونځي او مدرسي تر منځ درز نورهم مخ په ډېريدو سو، د ښوونځي او مدرسي زده کوونکي د مقابلې په بهير کي د عقدي حد ته ورسيدل، دا مقابله د محمدظاهرشاه او محمد داود خان په وخت کي نوره هم ګرمه شوه، د حکومتي چارواکو توجه يوازي ښوونځيو ته ځانګړې وه، مسجدونه او مدرسي چې د مذهب او اسلام ښه زده کړه پکښې کيدل اوکيږي يوازي د فقر په کچکول پوري وتړل شول، همدا لوی علت وو چې د افغانستان طالبان يادديني پوهي زدکونکي د زدکړي لپاره له افغانستانه بهر وتل. د هيوادنه د باندي به يې ديني زدکړه کول، هغوی په بشپړه توګه له مکتب څخه بيل او ليري روزل کيدل.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دويم مثال د ثور په اوومه دکمونستي رژيم کودتاياخونړی انقلاب دی. د افغانستان د هلاکت دغه تخم د ظاهرشاه او داودخان د واکمنيو په وختونو کې پيدا شو، وکرل شو او وده يې وکړه، ددغو ګوندونو يا عقيدو خلک د ښوونځيو او پوهنتونو له غيږو راوټوکيدل، په ټولنه کې دغه مکروب په ډېره بېړه دهېواد تر هره ګوټه ورسيدی

د هيواد د شاهي نظام د کورنۍ په غيږ کې يې نفوذ و کړ د هغو ملاتړ يي خپل کړ، هغو به په ډاګه او بربنډ ډول سره د مسلمانانو او اسلام پر مقدسو هدفونو ګوزارونه کول. دغو عناصرو په هيواد کي په مختلفو نومونو تبارز وکړ، کله چې هغو د خپل زاړه ملګري داود خان پر سر ماله تيره کړه ، نويې د هغو په عقيده بريالی انقلاب وکړ،

دغو کمونستانو سمدلاسه په هيوادکې د علماء کرامو او دهغو د پلويانو په نيولو پيل وکړ. محبسونه يې ځني ډک کړل آن تردې چې په ژوندونې يې پرهغو هديري جوړي کړي. دغه وخت وو چې ښوونځي د اسلام پر ضد د مبارزې ستر مرکزونه وګرځيدل، د اسلام او مسلمانانو پر ضد به پکښې پلانونه جوړيدل د کمونيستي ايډيالوژۍ کفري شعارونه به د ښوونځي د ښوونکي يازدکونکي لخوا خلکو ته رسيدل، د علماء کرامو، مسجدونو، مدرسو او اسلامي مقدساتو پر ضد تبليغاتو د لومړې ځل لپاره په دغه هيوادکې عادې ښه غوره کړه. دکمونستانوداسي ناوړوکړونو په هيواد کي د ټولو مسلمانانو د صبر کاسه وچړپول. مسلمانان له خپل خواږه هيواده هجرت ته اړ ايستل سول، په هيوادکي عامو مسلمانانو ته هم دا احساس پيدا شو چې د د غو کرغېړنو څيرو په وړاندي د ملي قيام هڅه وکړي او د اسلام د دفاع په لار کي د خپلو زړونو نفرت دکمونستي پرمختګ په وړاندې ښکاره کړي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دلته بيا هم مدرسه او ښوونځی په يوه مخامخ ټکر کې سره ښکيل شول. بيا هم ملا ساده وګڼل شو. د ديني زده کړو د ښوونکي حيثيت کم وپيژندل شو، د هغوی د نابودی ياورکاوي هڅي وشوي، که څه هم په پوهنتونونو کې دشرعياتو پوهنځي شته او محصلين د فراغت سند تر لاسه کوي ، خو د ديني زده کړو لپاره کافي نه دی ګڼل شوي. او يا دا چي د نورو عصري مضامينو لټان چي په شرعياتو او دين بېخي خبر نه وي په اوتوماتيک ډول د شرعياتو پوهنځي ته کاميابيږي. بيا دا خلک اثره قاضيان او څارنوالان جوړيږي چي د لېوانو دي هم پلاور باندي وګرځي.

که څه هم د کمونستي رژيم بيخ او بنياد د خلکو په نظر له منځه ولاړی مګر بدبختانه د کمونستي نظام تر نسکوريدلو وروسته بيا هم هغه کمونستی ډلي د ژبې يا سيمې له مخې د مجاهدينو په ځينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

جهادي ډلوکې تنظیم شولي. هغو په ډېرمهارت سره د خپلو ناوړو او نا اسلامي کړنو، د اسلام او وطن سره د خیانت جبران د مجاهدینو په بدنامولو کې ولټاوه، هغو خپله مجاهیدینو ته د ځینو مجاهدینو په پلوي یاد مجاهدینو په نوم اولباس کې یوځل بیا ملت ته ګوزار ورکړ، زموږ د هیوادوالو د وینو تویولو ته یې ادامه ورکړه، په هیواد کې یې دبې اتفاقۍ او بې اعتمادۍ فضاء نوره هم په ټینګه سره خپره کړه،

د تعصب او نفرت زړي یې په ټولنه کې وشېندل، همداراز د طالبانو په نظام کې هم ځیني ناپیژندل شوي کسان ننوتلي وه. هغو به بې ځایه

د خلکو ځورونه کوله، د طالب په نامه به یې طالبان بدنامول، که څه هم طالبانو په پوره غور سره کوشش کاوه چې کمونستي څېري بربنډې کړي او له خپلو لیکو یې لیري کړي. خوطبعي خبره ده چې سل په سله کې دا مخلوط کړل شوی تخم نه سوای بدلیدلای، لاتراوسه دالړۍ روانه ده. دا چې ترڅوبه وي خدای تعالی ښه پوهیږي.

خبره د مدرسي او ښوونځي وه، د طالبانو اسلامي نظام بیاتر ډېره مدرسو اومسجدونو ته پاملرنه وکړله. د ښوونځیو سره یې دومره لیوالتیانه ښودله څومره چې مناسب وه یاخلکو له هغوڅخه غوښتنه درلوده. له بده مرغه اوسني نظام بیا په پیل کې مدرسو ته په یوارخیزه توګه شاوګرځوله مګر ښوونځیو ته یې نسبتاً ډېره پاملرنه وکړه دا افراط او تفریط دواړه د پیدا شوي واټن سره ښه مرسته کوي، د بېلتون ډېروالی راولي او نورو بدبختیو ته لاره هواروي.

موږ وینو چې دا اوس هم دمدرسو او ښوونځیو ترمنځ ښکاره مقابله روانه ده، د ښوونځیو قوت د مدارسو کدرونه بیواکه او بې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

صلاحیته کول غواړي، لوړې زده کړې چې د هیواد د اوسنۍ اداري اساسي قانون د ځینو مقاماتو لپاره مناسب ګڼي د مولوی فضل الهادی (شینواري) غوندې شیخ الحدیث له مخې لیري کوي که څه هم هغه د خپل مسؤولیت په دوره کې د شریعت ټول حدود د اوسني نظام

د رضامندۍ او خوشحالولو لپاره ناعملی پریښودل. په دغه هیوادکې د شریعت د یوه حد اقامه هم عملي نه کړای سوه،دلته ښه معلومیږي چې پټ رقابت وجود لري. د هیواد په هرګوټ کې د مدرسي طالب او استاذ د کفارو د سازشونو له امله په مختلفو نومونو وژل کیږي، توهینیږي، بندی کیږي او..... ترڅو په دغه نوم سره ټوله اسلامپالي ښه وټکول شي، آن په غربې مطبوعاتو کې خو لاخبره تر رسول اکرم صلی الله علیه وسلم پوري ورسیده، د رسول اکرم په نوم کاریکاتورونه خپاره کړل سوه او د پاپ په لمسونکو خبرو یې د اسلام توهین ته لمن ووهله، نور نو زموږ لپاره اصلي عامل ته لاره پیدا کول او پیژندل او د حل لاري لټول پکار دي. موږ باید یوازي د خلکو له احساساتو، صداقت، فقر او مجبوریت څخه استفاده ونکړو که چیري په رښتوني ډول هڅه او کوشش وشي چې په ښوونه اوروزنه کې بنیادي او ښسټیز مشکلات حل کړای شي نو څو ټکي باید په نظر کې ونیول شي.

۱- په ښونیز نصاب کې باید له لومړي څخه تر دوولسم ټولګي پوري نغښتي تعلیمات په اوډلي ډول ځای کړل شي.

۲ - اسلامي ښووني د هر ټولګي د زده کونکي د ازمویني او بري مهمه برخه وګرځول شي.

۳ - اسلامي ښوونه د هېواد د ښوونیز نصاب داسي مهم رکن وبلل شي چې د ښوونو او لوړو زده کړو د ملا د تیرحیثیت ولري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴- ښوونکي باید په دیني او عصري تعلیماتو باندې ښه سمبال کړای شي.

۵ - د زده کوونکو یونیفورم د نظام په شکل خاص خو ملي شکل ولري داسې نه چې د پتلون او نکټایې پر دی کلتور په زور تحمیل کړای شي.

۶- په ښوونځیو، لیسو او پوهنتونونو کې پر اسلامي صورت او سیرت ټینګار وشي.

۷- د اسلامي تعلیماتو سند او بریلیک د نورو تعلیماتو د سند سره معادل وپیژندل شي، څو د هیواد ټول وګړي له یوه منظم اسلامي نصاب سره لیوالتیا پیدا کړي او اعتماد پر وشي او وړتیا ته لومړیتوب او ارزښت ورکول شي.

۸ - د شخصي ښوونیزو مراکزو او مدارسو په زده کوونکیو کې دې د سیالۍ د احساس د پیاوړتیا لپاره رغنده پاملرنه وشي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

۹- په پوهنتون کې باید د هرې رشتې انتخاب د هغې رشتې د زده کوونکو خخه وسینه داچې د نورو مضامینو ټمبلان د نورو زده کوونکو ځای ونیسي. وړاندې مو وویل چې مدرسې د مکاتبو موازي ارګانونه دیخو په مسلکي توګه په پوهنتون کې یوازې د حقوقو او شرعیاتو رشتې لري که دا رشتې نور زده کوونکي له دوی څخه اشغال کړي نو بیا د دیني مدارسو زده کوونکو ته کومه لاره سته چې خپله رشته انتخاب کړي؟

۱۰- د نارینه او ښځینه تعلیماتو د نامخلوط تعلیم لارې چارې بایدبیلې وساتل شي.

قوم او قبیلوي جوړښت

افغانستان د مختلفو قومونو له ترکیب څخه جوړ شوی، د بېلابېلو ژبو او کلتورونو درلودونکی هېواد دی. د دې توپیرونو سره سره تر ټولو ښه خبره داده چې ټول قومونه یې کاملاً د یوه دین پیروان دي. ټوله د یوه ملي پیژند او هویت افغان په نامه ویاړي. که څه هم د مذهب له پلوه په خپلوکي څه توپیر لري، لکه سني شیعه او...مګر د هر قوم ګټې او زیانونه دیوه بدن د غړیو په توګه سره تړلي دې. له بلې خوا که یو قوم په یوه ستونزه اخته کیږي ټول قومونه ورسره زیانمنیږي، همدارنګه د یوه قوم نیکمرغي د ټولو قومونو نیکمرغي ده که خدای مه کړه یو قوم په مشکلاتو کې ښکیل وي نور قومونه یې په غم ځان خبر نه کړي د ستونزو په حل کې ورسره مرسته ونه کړي نو دا ستونزې به د وخت په تیریدو سره ټولو قومونو او حتی ټول هېواد ته سرایت کوي او که بالفرض خدای مه کړه د یوه قوم په بدبختي کې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د یوه بل قوم وګړي یاقوم خپله ګټه او ښېګڼې لټوي دا ډېره ناپوهي او یا په بل عبارت د تعصب مانا لري.

په هر صورت د هیواد د خپلواکۍ او ملي ګټو پر بنسټ تل یو موټی کیدل یو له بل سره پخلا کیدل، مخالفتونو ته د پای ټکې ایښودل د ټولو هیوادوالو او وطن په ګټه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په افغانستان کې هر قوم په خپل دننه کې یو ترکیبي جوړښت لري د هغه جوړښت په چوکاټ کې ځانګړی ملي اعتبار لري. هرکله چې دستونزو سره لاس او ګریوان کیږي هغه وخت خپلو ستونزو ته د حل لاره پیدا کولای سي. بهرني قوتونه، اشخاص یا پردي عنعنات ددغه قوم ستونزه نه سي هوارولای دا عادي خبره ده چې په هرقوم اوهره سیمه کې ډېر کړاوونه اوستونزي پیدا کیږي یا واردیږي یاواردي سوي دي مګر ملي یووالی یې په هواري او سوله ییز ډول له منځه وړلو کې ښه رول ادا کولای شي، خو دامهمه خبره ده چې ملي وحدت ته د کړاونو وړاندیینه وشي اویا ورته پوره احترام وشي که څه هم ځو لسیزي ددغه جوړښت د ختمولو لپاره کار شوی دی. تراوسه پوري هم په یوه او بل نامه د دغه بنسټ د ختمولولپاره کار کیږي او ترډېره حده تاوان هم ورته رسیدلی دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

لکه څنګه چې وړاندې یادونه وشوه داچې هر افغاني قوم مختلفي ځانګړتیاوي لري او عنعنات یې نسبتاً تر سیمي پوري توپیر لري مګر د دې سره سره هم پرته له یو ځو اشخاصو چې پردي ډول ته نڅا کوي د یوه افغان نوم او واحد هدف لري. دلته به خپل هدف ته را شو او خپل پښتون قوم به وڅیړو، پښتون قوم د افغانستان د خاوري او نفوسو اکثریت تشکیلوي چې د افغانستان په ثبات، امنیت، اقتصاد اوسیاست کې عمده رول لري. دا یقیني خبره ده چې د دغه افغاني هډ او جز درد د هیواد د ټولو وګړو درد دی،د دغه قوم نیکمرغي او بدمرغې د ټولو قومونو شریکه ده، ثبات یې د ټولو قومونو لپاره ثبات او بې ثباتي یې د ټولو لپاره بې ثباتي ده، که خدای مه کړه د دغه قوم په منځ کې هره ستونزه لاینحله پاته کیږي نو د دغي ستونزي ضرر به په تدریجي ډول عاموالی خپلوي او ټولوقومونو ته به دهغه توښ رسیږي. که چیرته د دغه قوم په غم کې

خوشحالي وښودل شي، نو دا به د ملي وحدت پر وجود د کلک ګوزار مانا ولري، که خدای مه کړه یو وګړی یا شخص په دې عقیده وي چې د دوی له کړاوه ګټه واخستلای سي یا یې د ځان په ګټه تعبیر کړي، نو دا به د ملي نیکمرغۍ پر لوري مخته تګ نه، بلکي شاته تګ وي،که خدای مکړه یو شخص په دې عقیده وي چې د دغه کړاو په اور به ځانونه تاوده کړي نو باید انتظار وباسي چې دغه اور به یو وخت د هغه کور هم سوزي. پښتون قوم اسلام پاله، پاکزړي، صادق او خوشباوره قوم دی. دغه قوم پر خپل فرهنګ او دود، خپلواکۍ، میلمه پالنی او غیرت مین دی او په ویاړي، د ښه ګومان او احسان تابع وي، همیشه پر نورو د نیکو ګومان ساتي، پر صداقت او باور قرباني ورکونکي دي، د پښتنو قومي جوړښت ترډېره پر جرګو باندې ولاړدی، د خپلو پریکړو پالونکي دي د لویې سینې او زغم دړلودونکي دي، په خپل کورکي

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د کمزوریو او نانواتو ښه دود لري، له ملا، سید او پیر سره پوره مینه او اخلاص او د هغو بې ساری احترام کوي. د اسلامي معتقداتو، شرائعو او شعائرو پالونکي او ساتونکي دي. هر وخت جرأت، وفا او قربانۍ ته ژمن دي، مګر د دې ټولو نیکو صفاتو سره سره یوه ډېره لویه نیمګړتیا هم لري. دغه ستونزه د دغه قوم ساده ګي او خوشباوري ده، داسې خوش باوري چې ترحد او اندازي اوچته ده. له بده مرغه چې له همدې صفت څخه یې تل ځینو اشخاصو ناوړه استفاده کړې او لاتر اوسه دغه لړۍ توده روانه ده.

ترډېره د پښتنو د قومي جوړښت اهمیت په دې کې دی چې په هر مهال کې د غلیم په وړاندې منظم پوځ لري داسې فوځ چې نه اعاشه او نه تنخوا غواړي. د دین او وطن دفاع د خپلو زلمیانو په وینو کوي، د شخړو په وړاندې ښه ساده او عادلانه قضاوت کولای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قضاوت د پریکړو تر شا دریدلای شي، په میړانه او پوره شهامت یې پاللای شي، خو دا ټوله په هغه مهال کیدلای سې چې په خوله اوزړه له هغو سره صداقت او وفاداري وشي، کله چې د قومونو او قبیلو ترمنځ یوه ناوړه او ناکاره پیښه رامنځ ته کیږي قومي جرګې یې په قومي دود سره هوارولای شي. د حکومتونو په چاروکې لاسوهنه ډیره کمه او لږه کوي، پرخبره یې باورکوي،د هغوی د اوامرو اطاعت کوي، د اړتیا پروخت ورسره مرسته کوي، خو له خپلو روایاتو او دودونو سره له لیونۍ مینې سره سره پر اسلامي ارشاداتو او ارزښتونو باوري او سرښندوی قوم دی.

پښتانه د دې نیمګړتیا سره سره چې د سیاسي ارادې او اداري واکمنۍ سره ډیر تړاو او مینه نه لري خو د سیاسي نظامونو برې او پایښت هم د دوی له ملاتړ پرته اسانه کارنه دی، دلته باید په خواشینۍ سره هغه څه په ګوته او روښانه شي چې د څولسیزو را په دې خوا د دغه قوم د قومي جوړښت د پراګندګی کوشش شوي او کیږي

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د خود خواهانو پر هغو غوښتنو چې له اسلامي، ملي منافعو سره سمون نه خوري سترکې پټې شوي دي. دا خورا مهمه ده چې ولې له دغه جوړښت څخه د ملي فرهنګ، دود او عنعني پر خلاف ګټه اخستل شوې ده. د دغه قوم پر حقوقو،چې په اولسي او قومي نظام کې ستر نقش لري له ډیره وخته سترګې پټې شوي دي.

ځوان کهول مذهبې علمای کرامو، ساداتو او قومي سپین ږیرو ته تر ډیره د عزت او مشرۍ په سترګه ګوري، د هغو خبري مني، د هغو احترام کوي. ملا او عالم د دوی په هره جرګه کې اړین غړی وي، خپلې جرګې د شرعي اصولو له مخې وړاندي بیایې، د هرکار ثواب او عذاب خلکو ته ښیې. د ښو موفقیتونو، د دنیا او اخرت ګټې او

تاوانونه خلکو ته بیانوي، په ټولنه کې کاملاً بې طرفي ساتي. یوازې د مصلحت راوستل، د شر او فتني رفع او دفع په پام کې نیسی، همدارنګه سادات او پوهان هم په دغسي مواردو کې خپل نقش لوبوي او د ښه موقف او درانه مقام څښتنان او با عزته څیري بلل کیږي.

جرګه د دغه قوم هغه مهم ارګان دی چې د ټولو ناروغیو لپاره دوا او درمل کیدلای شي، د هرې ستونزې علاج کولای شي، هغې ته د حل لاره موندلای شي، خو دغه اهمیت هغه وخت خپلولای شې چې کاملاً د بې طرفی اصل په پام کی نیول شوی وي، په بشپړه توګه د اعتدال رعایت شوی وې، د سولې، ثبات او ملي ګټو اهمیت په نظرکې ونیول شې. جرګه په خپلواکي سره د پریکړې توان ولرې د خپل تصمیم د پوره پلی کولو واک ورسره وي او دواړو ښکیلو لوروته د باور اومنلو وړوې یا غالب ګومان ورباندې د ښو اونیکو وې. ځکه نو په ډیر غور سره باید هڅه وشي چې د دغو مهمو ارکانو حیثیت او اعتبار وساتل شي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

که خدای مه کړه د دې هڅه وشي چې دغه ارګان د سیاسي یا شخصي ګټو لپاره د فشار، اعتبار یا پیسو په زور د ملت له ارادې پرته استعمال شي او یا په سیاسي دام کې ښکیل شي دا به نه یوازې د ټول ملت له ارادې سره خیانت وي، بلکې په راتلونکي کې به هم د خلکو په وړاندی له بدګومانۍ او بې باورۍ یا بې اعتمادۍ سره مخامخ شي، بل دا چې دغه ارګان هغه وخت په ناپېیلتوب سره موثر تمامیږي چې د خلکو د باور له امله د خلکو په منځ کې ټوکیدلې ستونزې په عادلانه توګه حل کړي. که چیري د جرګې غړي یو طرف ته منسوب کیږي په هغه صورت کې به دوی خپله د اختلاف له امله د نورو ستونزو سره مخامخ کیږي چې له همدې کبله به بیا هم د خلکو په منځ کي د نورو مشکلاتو سبب کیږي دا ډیره اړینه ده چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه ارګان په ټولوتحولاتوکي حق پالنه حق وینه او بې پرې توب او ناپېیلتوب وساتي اوخپله بې طرفي حفظ کړي.

د مثال په ډول که یو عالم د پیسو له ورکړې یا له کوم فشار څخه پرته دې ته وهڅول شي چې د ښځو د تعلیم او تربیې په اړه شرعي دلایل وړاندې کړي او په خلکو دا ومني چې هغوی خپلې خویندې او لوڼې ښوونځیو ته واستوي، په دې هکله نبوي حدیث د دلیل په توګه وواېي چې دا د هرچاحق دی چې زده کړه وکړي، نو دا ښه خبره ده. که د دغه عالم (ملا) خبره یوازې د همدې هدف لپاره وي او ښځې د شرعي حجاب او د ښځو د تعلیم د شرعي حدودو په پام کي نیولو سره ، شرعي زده کړې وکړي او د نارینه وو سره یې د ډکو وهلو احتمالات نه وي او د هغو سره یو ځای د کښیناستلو خبره چې د کبیره اولویو ګناهونو سبب ګرځی نه وي، هم د ښځو لپاره او هم د ټولني لپاره ګټور تمامیږي، مګر که د ښځو په زده کړه او ښوونه کي د مذهب او اسلام سپکاوی وي یا پر هغه باندي تجاوزونه وي،او د اخلاقي او کلتوري فساد سبب وګرځي، لکه اوس چې دلته ځیني کورسونه، ښوونځي او پوهنتونونه نارینه او ښځي پر یوه میز کیښنوي ، اخلاقي فساد ته یې تشویقوي، د بې حیایی او بې ستری لور ته یې وربولي، نو دلته معلومیږي چې عالم بې ځایه استعمال شوي دی، د الله ﷻ له طرفه ورکړه سوی مسؤولیت یې نه دی پر ځای کړي او یوازي او یوازي یې مادیات په نظر کې نیولي دي.

دویم مثال : که بالفرض یو عالم یا علما د بهرنیانو یا حکومت د خوشحالولو لپاره خبري کوي چې ترياک او بنګي او د هغو کښت اوکاروبار په شریعت کې حرام کار دی، خلک دې دا کار نه کوي او د امریکایانو یا انګرېزانو سره دې په دغه کارکي مرسته وشي او له بلې خوا په هیواد کې د زنا په وجه د ایډز پراخیېدل او ډېرېدل او دا

رنګه په ډاګه د شرابو څښل، خرڅېدل، رواجېدل په نظر کې نه نیسي سره له دې چې په اسلام کې د شرابو او زنا لپاره حد او سزا شته او د ترياکو لپاره په ظاهره نص او دلیل نسته، خو قیاس ته به تګ کیږي یا دا چې د ترياکو لپاره به اختصاصي محکمه جوړیږي، خلکو ته به قید او د اعدام سزا ورکول کیږي، خو د زنا، شرابو او نورو غیر شرعي فاحشو چارو لپاره لکه بربنډ عسکونه، نیمه بربنډ فلمونه او دا چې

د فحاشۍ عادې او بربنډو زنا کارو ټلویزیوني فلمونه او عکسونه چې کاملاً ټوله ټولنه په ځانګړې توګه نوي نسل په حتمي اخلاقي فساد اخته کوي. شراب، زنا، د ښځو او نرو ښکاره بداخلاقي په ټولنه کي عادي ګرځي، کیدای شي په راتلونکي کې دغه اعمال خلکو ته دعاموالي په خاطر د ګناه حیثیت ونه لري که څه هم د نشيي توکو بندیدل ښه کار دی، د افغانستان په ګټه دی، مګر پر داسي شیانو خاموشي دا ثابتوي چې عالم استعمال شوي دی، کنه نو د زنا او شرابو لپاره چې د قرآن په صریحو آیتونو ثابت دي ولي نه اختصاصي محکمه شته او نه ورته علیحده تبلیغات. له عالم څخه د سیاسي ګټو په خاطر داسې استفاده به د هغه پر تندي باندي یو تور داغ باله سي. ځکه په ټولنه کي د عالم حیثیت کمول او د هغه وقار او بې طرفۍ ته صدمه رسول ډېره بده خبره ده چې د هغه مستقبل ته ډېر لوی تاوان رسوي او د خلکو د نیکو ګومان ورباندې خرابیږي. د یوه عالم لپاره لازمه ده چې په ټولنه کې د ناپېیلتوب دریز ولري، په مطلقه توګه

د حق پلوی او د باطل پر ضد واوسي، نه د حکومت او قوت د ناسمو پالیسیو تطبیقوونکی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رشتیا حکومت او خارجي یرغلګر د علماوو خبره مني باید د هغو د قول درناوی په هرڅه کې وکړای شي. خو موږ وينو چې کله یو عالم د شریعت سره سم څه مطالب بیان کړي، هغو ته د طالبي قوانینو رنګ ورکوي د قول يې تقبیحوي. اما که د دوی په ګټه خبره کوي هغه دومره تقدیروي چې د نړۍ هرګوټ ته د هغه ږغ ورسوي.

باید ملا طبقه د دښمن د داسي سازشونو څخه ځان وژغوري ، څو د هغو د لومو ښکار نه سي .

همدارنګه عالم، سید او د قوم مشر باید د مشر په توګه وسائل شي، نه دیوه لورې په توګه د مثال په توګه : که یو عالم دولت یا مقاومت ته د عامو دولتي خلکو د وژلو لپاره فتوی ورکوي او د منفي اړخونو څخه يې صرف نظر کوي، لکه د عامو خلکو په منځ کی پټهاو کول، په هغو کي د ماشومانو وژل، بې محاکمي د خلکو وژل، د کلو بمبارول، د انسانانو د جسدونو سوزل او پرلاړويانو باندې

د ړانده انتقام ډزي او.... نو بیا هم عالم یو ناحقه طرف واقع شو. د هغه په دې طرف سره هم د ده ناپېیلتوب ته تاوان رسیږي او هم د خلکو اعتمادورباندې کمیږي. یا دا چې نیک ګمان یا حسن ظن ورباندې خرابیږي چې په دې کار سره بیا هم په خلکو کې د اختلاف جرړې قوي کیږي.

همدارنګه که په سیمه کې یو قومي سپین ږیری او مشر دې ته تشویق شي چې د حکومت او پرغلګرو ضد خلک د حکومت یا امریکایانو سره همکارۍ ته دعوت کړي، خو له بلې خوا پر خلکو د بمباریو،د بیګناه خلکو د نیولو او وژلو، د بهرنیو یرغلګرو له ناسمو کړنو څخه، لکه د وګړو توهینولو، په کورونو ورننوتلو، د ښځو تلاشي کولو او داسي نورو څخه ځان ناخبره ښیي اویا ورڅخه دفاع

کوي نو دلته هم د قومي مشر له حیثیت او اعتماد څخه ښه ګټه نده اخستل شوي، ځکه د هغه اعتماد ته صدمه رسول د هغه پر تندي باندې د تور داغ ایښوولو حیثیت لري..

اوس به اصلي ستونزي ته راشو لکه چې وړاندې وویل شوه چې عالم، سید ، حضرت او قومي سپین ږیري په افغاني ټولنه کې هغه مخکښان دي چې دهیواد ټول وګړي ورباندې اعتماد کوي،د هغو خبروته غوږ نیسي او د هغو احترام کوي. د هر داخلي او بهرني ځور یاستونزي په وخت کې ورته مراجعه کیږي. له همدې کبله ډیره اړینه ده چې د هغو د حیثیت ساتنه وشي، غوږ ورته ونیول شي، احترام يې وشي،د هغو په نیکو مشورو عمل وشي. که د دوی له نیکو نظرونو استفاده وشي زه په دې یقین یم چې زموږ بې حسابه ستونزو ته چې ټول هیواد يې له غم، تشویش او نهیلۍ سره مخامخ کړی دی، د پای ټکی کښېښودل شي او د حل لاره به ورته پیداشي. مګر بدبختانه چې د دغو مخکښانو د افکارو او عقیدو پوره درناوی د څو لسیزو راپدیخوا نه دی شوی. د هغو له پخو اسلامي کلتوري تجربو څخه پوره ګټه نده اخستل شوي، بلکي د یوسمبولیک رکنیت په توګه هغو ته دوکه ورکړه شوې ده. په ډیرو مهمو فیصلوکي نادیده نیول شوي دي، نو همدا علت دی چې د افغانستان بد بختي نه یوازي پیچلې شوې ده، بلکي په یوه ناسور بدله شوي، یوه ساري او خپریدونکي ناروغي ځینې جوړه شوې ده. زما په نظر تر ټولو ځرګند حقیقت دادی چې اوس له هر دخیل پلوه او ټولو سیاسې کوپړیو څخه د نجات لاره ورکه ده. که څه هم دوی همیشه په دې فکر دې چې څنګه به ورته د حل لاره پیدا شي چې خلک سوکاله ژوند وکړي.

زما په نظر جنګ ګټل اسانه کار او اسانه لار نده. همدا رنګه جنګ کول یوه داسې لوبه نده چې د کابل نجونې او هندې تیري نام

د کتابتون حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکښې رقابت وکړي. خلک خوشحاله په فسق او نورو د چا خبره په هنرونو کې جائزې وګڼي. جنګ یو خطرناکه لوبه ده چې د هرې ورځې په تیریدو سره د وینو سیلاب ته نوي ویني ورګډوي، په هیوادکې کونډې او یتیمان زیاتوي، خلک دغربت او فقر په لورې بیایې،د ملتونو او مذهبونو ترمنځ تاریخې دښمني راخوټوي. که په ډیر مهارت سره دغې ستونزې ته دحل لاره پیدا نشي نو یو وخت به د نااټکل سوي بدبختۍ زیږنده شي، چې بیا به یې جبیره او علاج دهر چا او هر افغان له وسې وتلې خبره وي، که خدای مه کړه څوک په دې عقیده وي چې په نیولو، وژلو او دکور کلي په ورانولو به داستونزه حل پیدا کړي نو دابه یو ښکاره حماقت وې. په بل عبارت دابه جهل مرکب وې. که څوک په دې عقیده وي چې کفري نړۍ یابهرنیان به ورته په زور او جنګ د حل لاره وموميې زما په نظر دا هم ناپوهي اوبې ځایه تیروتنه ده، زه په دې عقیده یم چې زور او وژل، د کورونو ړنګول یوازې په دښمنۍ کې ډیروالی او سخت والی راولي انتقام ته خلک هڅوي او بس. که څوک په دې عقیده وي چې بهرنیان به په سیاسي لحاظ ورته د حل لاره پیدا کړي نو دا د تصوراتو یو خوب دی. دهغه خوب لرونکی په عمر به رښتیا نشي، ځکه چې بهرنی ستا له دین او کلتوره جلا اوسیدلی، همیشه ستا د ځپلو او دښمنۍ پلانونه جوړوي، په اسلامي ټولنه کې د توپیرونو تخمونو شیندي، هغوی تل د ځپلو اهدافو لپاره فکرکوي، که ته په زړه کې مسلمان یې، نو هغه څوک ستا واقعي دوست نشي کیدلای، که خدای مکړه ته په دې باور یې چې هغه به دې دوست وي، ستا دین او دنیا ته به وده ورکړي، نو پوه شه چې د الله د ارشاد څخه پرته دې بله لاره نیولې ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

نو دا خبره باید ومنو چې بهرنیان ورته د حل لاره نشي موندلای او جنګ هم د وینو په څپو بدلیږي. البته که دا د ستونزې د حل لاره هم وي، نو د ډیري قربانۍ او ډیر ځنډ وروسته به نتیجه ورکوي.

نو څه په کار دي؟ څه باید وشي؟ څه به راسره مرسته وکړي؟ زما په نظر بیرته خپل فرهنګ او خپلې عنعنې ته مراجعه کول پکاردي. چې هغه عالم، سید، او د قوم سپین ږیري دي. کیدای شي هغوی ورته

د حل لنډه اواسانه لاره پیدا کړي، هغو ته باید واک ورکول شي چې د افغانستان منافع، ملي استقلال، د اسلامي قانون په چوکاټ کې پوره په نظر کې ونیسي، د عالم، سید او قومي سپین ږیري څخه زما هدف هغه کسان نه دي چې له ورایه خوځ سوي دي او دغه عنعنوي فرصتونه یې د ځان میراث بللي دي. کوم چې د افغانستان په تولو ورانیو کې د پردیو د لاسونو د آلې په توګه استعمال سوي دي. هدف مې د کلو او بانډو هغه سپیره صادقه او سپېڅلي کسان دي چې هر وخت د خپل ملت سره پاته سوي دي. موجوده اداره او سیاسي واکمنان باید بهرنیو یرغلګرو ځواکونو ته قناعت ورکړي چې د افغانستان مسئله یوازې په اسلامي او افغاني دود اواسلامې روایاتو او په کامل استقلال هواریدلای شي او بس، نه د کاپي سوي غربي ډیموکراسی په زور سره. نور دغو بې رحمو دښمنانو ته د دې وخت او فرصت ورکول چې خپلو وحشي کړنو ته دوام ورکړي په هیڅ ډول د زغملو نه دی. هغه کسان د ځان بقا د پرغلګرو په وجود کې ویني ، هغوی باید له دغه فکره ځان شاته کړي او د خپلو خلکو سره په غم او ښادي کې ځان شریک کړي.

مور د دې تاریخ ژوندې شاهدان یو چې د دغو معصوموګړو د وژلو، توقیفولو، د کلو او کورونو د ورانولو نه شلېدونکي لړۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لس کاله ترشا پرې ايښي دي. دا لړۍ او د يرغلګرو د مرګونو بېړۍ په يوولسم کال کې هم د غريبو او بې وزلو افغانانو په وينوکې روانه ده خولا تر اوسه زموږ د وينو ښپې د نړۍ ولسونه ننداره کوي. نور بايد دغه مسئله خپله افغانانو ته پرېږدي چې پر خپلو مشکلاتو غور وکړي. افغاني جرګه بايد له سياسي اغېز نه بېخي مستقله وي، افغانانو ته هيڅ ناسمې بهرنۍ مشورې او جنګي تجهيزات د منلو وړ نه دي. زه په دې تاسف کوم چې اوس هم بهرنيان په دې فکر کې دي چې نوري وژونکي وسلې او پوځي چورلکې او الوتکي زموږ د خلکو د وژلو لپاره راغواړي او د ترهګرۍ بې مفهومه تور يې د ځان لپاره پلمه ګرځولې. د دوی نظر دادی چې دا چاري به له دوی سره مرسته وکړي؟! او خلک به هغو ته د غلامۍ سرونه تيټ کړي؟! خو هيڅکله نه سي کېدای. دا فکر د دنيا د اوسني پرمختګ سره مطلق ټکر لري، زه په دې عقيده يم چې وطن دوست او خواخوږي افغانان به د برتانيې، ناټو او نورو شرخووښونکو حکومتونو د داسې اوږدې دښمنی سره هيڅ موافق نه وي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دا چې طالب څوک دی؟ افغانی عسکر څوک دی؟ ملکي وګړي څوک دي؟ هر يو مسلمان افغان دی. هر افغان بايد د خپل افغان ورور په وژنه، په بندي کولو او ځورونه خفه شي. زه بيا هم پر دې ټينګار کوم چې دغه بهرنيان هيڅ وخت زموږ دوستان نه سې کيدلای، هغوی د خپلو ګټو لپاره کار کوي، د دوی شتون او پوره واک به کله هم زموږ درد دوا نکړي، که موږ خپل هيواد پخپله ديووالي پر لور روان نه کړو نوموږ بايد د نورو بدبختيو انتظار وکړو.

فرهنګي ارزښتونه

افغانستان له فرهنګي پلوه د ډير ساهو او سپيڅليو ارزښتونو درلودونکی هېواد دی، ګڼلای شو چې دودونه مو اسلامي شريعت او نبوي فرهنګ او سنت ته نژدې دودونه دي. د مثال په ډول لنګوټه تړل چې تقريبا په عربې هيوادونو کې چې ترډېره د رسول الله ﷺ په نسب پوري اړه لري اوږد تاريخ لرې، مګر متاسفانه چې په دې وروستيوکې په دغو هيوادونوکې آن په مکه مکرمه اومدينه منوره کې هم د لنګوټې رسم او رواج بيخي په ختميدو دی. هلته سړی هيڅ فکر نه کوي چې دلته يووخت دغه سنت موجود وو. تر دې چې په علماوکې دغه سنت ډير لږ ليدل کيږي، لنګوټه تړل بې له کوم شکه د رسول الله ﷺ سنت دی چې د ځينو علمای کرامو په نظر د لنګوټې د نه تړلو په وجه که سړی معذور نه وي او قدرت ولري د لمونځ کوونکي لمونځ مکروه کيږي. غوره داده چې د لمانځه دادا کولو پر وخت لمونځ کوونکی پر نبوي سنتو ټينګ واوسي، الله لره دې ډيرحمدونه وي چې د رسول الله مبارک فعل يې زموږ لپاره يوه فرهنګي برخه ګرځولې ده.

همدارنګه ډيره مبارکه لرل چې زموږ د وطن عام خلک د ږيري نه خريل او وهل د پتمن سړي نخښنه بولي آن په ښو او نيکو کورنيو کې د ږيري خريل يو د شرم او عار خبره ګڼي، زموږ د ملت اکثره وګړي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ړیري(نبوي سنتو) درلودونکي دې او کلتوري بڼه یې نیولې. همدارنګه د نارینه وو او ښځو جامې تر ډیره د شریعت سره مخالفت نلري، که څه هم اوسنیو غربې ډولو افغانانو د غربې نااسلامي کلتور جامې، نکټایې او پتلون راته په تحفه کې راوړې خو بیا هم ډیری وګړې د خپل کلتوري اسلامي لباس په اغوستلو نه شرمیږي، بلکې مسلمانان په ویاړې، لکه وړاندې چې مو یادونه و کړه چې افغان طبعي اسلام پاله قوم دی. اسلام یې خوښ او د خوښې انتخاب دی او د اسلام په احساس همیشه ژوند کوي. کلتور یې د اسلامي غیرت سره پوره سمون خوري، په ځان متکي او باور لري په قومي مشکلاتو کې زغم او حوصله کوي، صداقت یې طبعي عادت دی، د بل له کلتور سره کمه مینه لري، له همسایه سره په ځان و مال مرسته کوي، په لږ څه قناعت لري، دالله ﷻ په ورکړه راضي وي، پر ناموس او ځاني عزت باندې تر هر څه تیروي، لکه چې وایې (مال مې تر سر جار او سر تر ناموس) د سپین ږیري، ملا او سید په بې عزتي سخت خفه کیږي او په ننګه تر هر چا پیاوړې او غښتلي دې، د توهین او تکبر د فعل او قوله بد مني، مسکنت، لوږه، تنده، احتیاج ، بیکوري، مرګ هرڅه مني، خو د غلامۍ پړې په غاړه کې نه پریږدې او نه غلامۍ ته ورته ژوند کوي.کلتوري ارزښتونه چې اکثره د اسلامي قوانینو سره سمون خوري د افغاني ټولني رنګ جوړه وي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

فرهنګي ارزښتونه اصلاً په قومي جوړښت کې نغښتي دي. ډیر هغه څه چې ما په قومي جوړښت کې یاد کړه فرهنګي بڼه لري. ځیني فرهنګې پرمختګونه چې اوسنۍ کلتوري اداره یې مخته بیایې او د افغانستان د مومن او مسلمان ملت د کلتور په نامه ترسره کیږي، او

د کلتور برخه بلل کیږي او کلتور ته وده ښودل کیږي، اصلاً دکلتور او فرهنګ سره ټکر دی.

د مثال په توګه د هند، پاکستان، امریکا، لویدیځ او نورو هیوادونو فاحشو او ناروا کړنو ته وده ورکول، لکه ناروا او فاحش فلمونه او پرله پسې سریالونه چې په نتیجه کې یې تقریباًد مشرکینو یانورو نااسلامی مذهبونو او ایډیالوژۍ ته وده ورکول کیږي او هغو ته د احترام په سترګه کتل کیږي.

که موږ د کابل په لارو کوڅوکې د نوي نسل او ماشومانو ورځنیو افعالو، اعمالو او ویناوو ته ځیر شو لیدلای سو چې د هغو په ډیرو حرکاتو کې هندي فلمونو څومره اثر کړې، دا معلومولای سو چې زموږ نوی نسل څومره دافغانستان د اصلي کلتور متابعت کوي او څومره

د هندي اوغربي کلتورعادات اورواجونه خپلوي، په نوي نسل کې د دې پر ځای چې کوشش وکړای شي د هدایت او اسلامي عنعناتو په چوکات کې راوستل شي. ادبي، اسلامي او انساني اخلاق په ځان کې راولي سیرتاً او صورتاً په اسلامي ډول جوړ شي داسې کاراو فعالیت خو د کلتوري ودو د ادارو لخوا ډیر کم شوی. بالعکس په لارو او کوڅو کې نوي نسل سیرتاً او صورتاً د پردیو کلتورونو په وده بوخت دي او په یو ډول کلتوري یرغمل کې راغلي دي. حرکاتو یې د فلمونو

د حرکاتو څخه رنګ اخستی، اخلاق یې د فساد او نااسلامي رسوماتو پر لوري درومي.

تردې دمه زما په یاد کې راځي چې یو وخت به د مسلمانانو ماشومان طالب علمان په لارو او کوڅو کې په داسې حرکاتو کې لیدل کیده چې یا به یې د قرآن مبارک تلاوت کاوه او یا به یې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام او رسول اکرم ﷺ په صفت کې نعتونه ویل، د رسول الله ﷺ پر عاداتو به یې چلند کاوه، د افغانستان دوديز اسلامي لباس به یې په تن لیدل کیده چې د سړي به یې په لیدلو سره سترګې خونکېدلې او خوند به یې ورکاوه، سړي به ورسره د راحت او خوشحالی احساس کاوه، خو اوس هماغه ماشومان یا ځوانان دي چې د غربی دموکراسۍ له برکته په اسلامي لباس اغوستلو باندې شرمیږي، د لاري په اړدو کې
د هندي او انګریزي فلمونو په لیدلو نڅاوي کوي، دکوځي له یوه اړخه بل اړخ ته په ډیره بې ادبۍ او ډیره بې حیایۍ سره تګ او حرکات کوي، نه یې له ملا، سید، سپین ږیري پروا اوحیا کیږي او نه د ښځو مراعات کوي، آن تردې چې ځیني ځوانان د کوڅو او واټونو په اړدوکي په نشه او مستی سره لیدل کیږي، شراب یې ښېلي وي او سترګې یې سرې راختلي وي. نو ایا افغاني کلتور همدا کلتور وو؟ افغاني رسم او رواج همدغه دی که څنګه؟

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

دويم: دا چې د اطلاعاتو او کلتور اداره د افغانانو د هویت نمایندګي کوي، نړۍ ته د افغانستان د کلتور حقیقي انځور وړاندې کوي، په دې لاره کې د تبلیغاتو او نشراتو وسایل په واک کې ورکول شوي دي. داچې څومره توانیدلي دي چې د دې هیواد حقیقي انځور نړۍ ته وړاندې کړي؟ زه یو ځل په ۱۳۸۴ل.کال د اطلاعاتو او کلتور وزارت د غونډو تالار ته دعوت شوي وم. په دغه تالار کې د حضرت مجدد الف ثاني صاحب رحمه الله لمانځغونډه جوړه شوي وه. په دغه غونډه یاسیمینار کې حضرت صبغت الله مجددي اونورو ملایانو هم برخه درلوده. دا ښه خبره وه چې د داسې اشخاصو د علم، روحانیت، شخصیت او هڅو ستاینه او یادونه وشي، مګر هغه سالون یا د سیمینارځای داسي جوړسوي وو چې شاوخوا په ځوړندو شویو

عکسونو تیاره بت خانه ښکاریده، د لمانځه په وخت کې دومره ځای نه پیدا کیدی چې موږ پکښې لمونځ کړي وای، هر لورې ته عکسونه او رسمونه جوړ شوي وه، پردې سربیره د ډوډۍ خوړلو په وخت کې د حضرت صاحب د استقبال لپاره د ډوډۍ د میزونو سره ځوانې افغاني ښکلي نجوني یا ښځې درول شوي وې چې ځانونه یې هم د واده د شپې د ناوي غوندي جوړ کړي وه او د خوش آمدید او سلام په اچولو سره یې مراسم پر ځای کړل. زه هیڅکله په دې عقیده نه یم چې د افغانستان
د خلکو فرهنګ دې داسې وي چې نامحرمې ځوانې ښځې دې د پردیو نامحرمو خلکو استقبال وکړي، دا نه غیرت دی، نه اسلامیت دی او نه د خلکو کلتور دی، کوم چې د کلتور وزارت یې نړۍ ته د افغانستان د کلتور په نامه ښیي. خو تر دې عجیبه لا داوه چې ناستو ملایانو د دې منکر په خلاف هیڅ ونه ویل او چوپه خوله وه.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

دیته ورته ښه مثال پر ټلویزیون، وي سي آر، یا ډیش، کیبل، او انترنیټ باندې د نړۍ د نورو کلتورونو فلمونه خپرېدل دی چې تر ډیره افغانان او افغاني ټولنه د فحاشۍ او اخلاقي فساد لوري ته سوقوي. په هغو کې د ښځو سره یاري یااشنایۍ کول، د ښځو سره ګډه نڅا کول، د یو بل خولې سره رودل، یو بل په غیږوکې سره نیول، په افغاني تلویزیونو کې همداسې شیانو ته وده ورکول، نیمه عادی او بربنډ تصویرونه ښکاره کول، د اخلاقي فساد لپاره جلبول، په ډیش او انټرنیټ کې خو هغه څه ته هم اجازه ورکول شوي ده چې له اسلام سره لاڅه بلکې له انسانیت سره هم ټکر لري، لکه بربنډ تصویرونه، زنا،
د یوې ښځې په څو تنو استعمالول، له حیواناتو سره بد فعلي کول، همجنسبازۍ او داسې نور ناوړه اعمال تر سره کول، ټول هغه څه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې مستقیماً د خلکو په تېره د ځوان قشر پر اخلاقو باندې منفي تاثیر غورځوي، د ناروا وو سره یې مینه ډېروي، د بدو شیانو او کارونو سره عادي کیږي آن چې حرام او ناوړه کارونه بیا هغو ته د حرامو او ناجایزو په څیر نه معلومیږي، که څه هم ځیني چینلونه دا اعمال د ځینو عربې دولتونو او عربې الفاظو او عربې نرو او ښځو په څېره کي ښکاره کوي، ځو داسي ناوړو دودونو ته یو اندازه اسلامي صبغه او بڼه ورکړي، چې موږ ټول په دې پوهیږو چې په ځینو عربي هیوادونو کي لکه مصر، لبنان، اردن او سوریه کي اخلاقي فساد او فحشا نهایت ته رسېدلي ده. هغه څه چې هلته کیږي یاتمثیلیږي کیدای شي په ځینو نااسلامي هیوادونو کې هم نه کیږي.

دا ټول هغه څه دي چې کلتوري اداره یې دودي او پرمختګ په لټه کي ده خو حقیقت دادی چې دا ټول زموږ کلتوري ارزښتونو ته زیان رسوي. داسي او دې ته ورته اعمال چې د لویدیزوالو په مصرف

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

او زیار د ځینو افغانی کړیو په مرسته د تمدن په نامه کیږي دین او کلتور ته یو سخت ګوزار ورکول دي. یقین لرم چې افغانان دغسي اسلام ضد شیان کله هم نه شي زغملای، که څه هم فقر، مسکنت او بې وزلي په دغه هیواد کې اوج ته رسیدلي، خو بیا هم اسلام مسلمان ته ترهرڅه محترم دی، دا یقیني خبره ده چې اسلام او اوسنۍ غربي دموکراسۍ یو له بل سره ټکر کړی دی. که موږ اسلام ته په پوره غور سره ځیر شو کولای شو په دې باندې ښه پوه سو چې اسلام یو چوکاټ او محور لري، حدود لري چې دا هرڅه د هغه چوکاټ په واسطه رامحدود شوي دي. دغه بې حده او بې سرحده دموکراسي د اسلام دغه حدود له منځه وړي. که څوک په دې عقیده وي چې بې حده او بې سرحده غربي دموکراسي به زموږ هیواد او خلکو ته ښیګڼې راوړي داسي خلک باید تر ټولو وړاندي خپل ځانونه په اسلام پوه

کړي چې د الله ﷻ په دغه اسلامي قانون کې څومره نیمګړتیا وجود لري چې هغه دي په غربي دموکراسي پوره کړای شي او دغه نظام په ټولنه کې له ټولنیز او اخلاقي پلوه څومره بدلون او پیاوړتیا راوستلې ده؟ که څوک د دې کار توانایي ولري باید موږ او نورو اسلام پالو ته هم قناعت ورکړي. مګر دا یقیني خبره ده چې دغه سوال ته هغوی داسي ځواب نشي موندلای چې خلکو ته قناعت ورکړي.

همدارنګه په بهر کي هغو نړیوالو لوبو ته چې د نړۍ نامسلمان وګړي پکښې ګډون کوي او سیل او تماشا یې کوي، د افغانستان د ښځو لیږل او هلته د ښځو ګډون کول، لوبه کول، بې ستري کول، یا د نړۍ د ښکلا په سیالۍ کې چې د نړۍ نجوني د ځان ښکاروني او لوڅوني لپاره پکښې ګډون کوي، د هغو د بدن هره برخه د ښکلا د متخصصینو لخوا کتل کیږي ، څو د ښکلا ټول صفات پکې ولټوي دا هغه څه دي چې په مطلقه توګه د اسلام او شریعت چوکاټ

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

ماتوي او اسلام ته سپکاوی بلل کیږي. د دغسي ښځو بیرته هیواد ته

د راستنیدو پر مهال په مطبوعاتو کې ښه استقبالول، رشد ورکول، ډول ډول امتیازات ورکول په ټولنه کي د یوه منکر او ناروا کار خپرول او عامول دي. داسې اعمال له افغاني فرهنګ او غیرت سره هیڅ سمون نه خوري، بلکې یوه متضاده برخه تشکیلوي.

څه مهال مخکي د ښځو یو پلاوي اروپا ته تللي وو چې هلته یې د فرانسي د ولسمشر او پارلمان د غړو سره لیده کاته کول. بې له دې چې د یوي ښځي سره دې خپل محرم ورسره وي اویا د هغو د ضرورت په هکله خبري وشي مطبوعاتو دا د افغانستان لپاره یو یو ښه پرمختګ وباله او ښه یې استقبال کړ. هر منکر ته رشد ورکول که د مصلحت په نامه وي او که د چا پر ضد وي، د مادیاتو لپاره وي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

که خدای مه کړه د نړۍ نامسلمانو ته دا ښکاره کول وي چې دادی موږ هم د ښه استعداد او وړتيا له مخې د غربي دموکراسۍ پر لور د اسلام له چوکاټ څخه څو ګامه در ووتلو او دا د دي سبب ګڼي چې هغوی خوشحاله او راضې وساتي فکر نه کوم چې دغه هيوادته دي کومه ګټه ولري. د دې پر ځای چې ملي کلتور ته ګټه ورسوي تاوان کوي، د دې پر ځای چې سوله اوثبات راولي، نور هم حالت خرابوي.

په تېر **۱۳۸۶** کال د جوزا پر **۱۷** مه د کندهار ښار د ناحيو په ډيرو مسجدونو او د علمای کرامو پر کورونو باندې چاپې ووهل شوې، علمای کرام په نيمو شپوکي په بې عزتي سره له کورونو څخه وايستل شول، په مسجدونو کې ميشت طالب العلمان ونيول شول، که څه هم حکومت د سلو تنو د نيولو مسؤوليت ومانه، خو محلي وګړو

د سلګونو علماوو د نيولو خبري کولي، داسې عمل يو منفور او

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

ناوړه عمل دی چې دافغانستان پر کلتور باندې مستقيم يرغل بلل کيږي. که څه هم افغانستان د بلوسه ګرو ترواک لاندې دی لږ وړاندي مو يادونه وکړه چې عالم په ټولنه کې هغه ستر شخصيت دی چې د هيواد هر وګړی د زيږيدلو له نېټې څخه بيا تر ګوره ورسره تماس لري. په دنياکي ورته احتياج لري، حتی دعقيدې په لحاظ په آخرت کې هم د يوه شفيع په صفت ورته اړ دی، په جومات يا مسجد کې طالب العلم اوسيدل يا ساتل د ټولو آسيايي ملکونو د مسلمانانو کلتور، رسم او عنعنه ده. خلک په خپلو مسجدونو کې طالبان د الله د رضا ، د خپلو بچيانو د ديني روزني او د محل د خير او برکت لپاره په ډېره مينه او محبت سره ساتي. د خپلو اولادونو په رزق کې هغو ته برخه ورکوي او د خپلو کورونو په ډوډۍ يې ساتنه کوي، عزت يې

د ځان عزت بولي او بې عزتي يې د ځان بې عزتي ګڼي. په داسې اعمالو کې جرأت کول او د دغسې خلکو پر عزت تيری کول د ټولو خلکو پر عزت تېری او سپکاوی دی. زه فکر کوم چې له کلتوري پلوه داسې خطرناکو کړنو ته اقدام کول د ګټې پر ځای څو چنده تاواني دی.

هر کله چې د مسؤولو اشخاصو تقاضاوې او شهوات د اسلام د جايزو او روا څيزونو تر حده محدود نشي او د اسلامي حدودو دننه پر حرامو او حلالو صبر ونه کړي، هغوی بيا ډيرو خطرناکو کارونو ته زړه ښه کوي او ور ته ليواله وي. له بده مرغه دغه اشخاص يوازي او يوازې پر ځان حساب کوي، د ټولني د ټولو وګړو فکر ناقص بولي. داسې فکر کوي چې زما روا او ناروا مفکوره د خلکو لپاره ګټمنه ده. دی داسي ګڼي چې لکه څنګه چي له دې فکره سره دی اشنا دی، نونور خلک هم اشنا دي. د داسې اشخاصو ځانځاني د دې سبب شي

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

چې له ټولنې سره يې نه جبرانېدونکې ټکر راشي. د مثال په توګه يوه سړي له خپل هيواد څخه بهر ژوند کړي وي. هغه د بهرني کلتور تراغېز لاندې راغلي وي، آن چې په هغه کلتوري چاپېريال کې کوچنۍ لوی شوي وي، کله چې هغه خپل هيواد ته راستون شي، په خپل هيوادکي خپلوسپيرو اوزيړو خلکو ته ګوري فکر کوي چې دا ټول خلک جاهلان دي، ناپوهان دي او د دنيا له تمدن څخه ناخبره دي. که څه هم دغه قوم له دې امله د ده درناوی کوي چې په بهر کې يې د تخصص او مهارت لپاره کوښښ کړی دی او هلته يې زده کړه کړې ده او په دې هيله وي چې خلک د ده له پوهې څخه استفاده وکړي، مګر له بده مرغه د هغه سره دا فکر ډير لږ وي چې خپلو خلکو ته خدمت وکړي، بلکي د توقع خلاف غواړي په ټولنه کې غربي کلتور ته خدمت وکړي او خلک هغه ته سوق کړي او نور داسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بد رنګه څه ټولني ته راوړي چې بيايې جبران نه کيږي. دلته مې د يوه افغان ورور کيسه را ياده شوه چې د ښاغلی کرزي د حکومت د يوه مهم وزير په کور کې د هغه د دوو سپيو مزدور وو. هغه راته داسې کيسه وکړه چې ښاغلي وزير صاحب دوه بهرني سپي په خپل کور کې ساتلي وه. د هغو د ساتلو لپاره يې يوه مزدور ته يوولس زره (۱۱۰۰۰) افغانۍ معاش ورکاوه، يوه کيلو يې سري کړي يا پخي غوښې ورکولې او يو کيلو يې هم پاکټي شيدې وربانديې خوړلې. د هغو د معاينې لپاره يې له يوه ډاکټر سره د هغو د بيمې قرارداد هم کړی وو، خو دغه وزير صاحب له دې کلتور سره سره، په داسې حال کې چې افغانان له لوږې کوڅه سوه بيا هم افغاني علمي بهير ته جاهلان ويل او ځان يې يو موډرن او متمدن انسان ګاڼه.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

زما د فکر او نظر خلاصه داده چې د کلتور په ساتنه کې د ټولنې ساتنه راځي او د کلتور د ړنګولو سره د ټولنې وراني تړلې ده، د کلتور ساتنه او درناوی په هغه چاسره کيږي چې د کلتوري ارزښتونو په غيږ کې ستر شوی او روزل شوی وي او له خپلو دودونو سره بلد او ورسره عادت وي. د دې سره سره ورسره د زړه خواخوږي او درد ولري، په هغه چا باندې نه کيږي چې خپل اولس او خلک جاهلان بولي، که څه هم ظاهراً د خلکو د نفرت د نه پيدا کولو په خاطر کلتوري ارزښتونه تريوه وخته په پام کې نيسي. خو دا يوه موقته استفاده ده د زړه دکومې او دردمندانه خواخوږي نده، په داسې رمزونو کې چې څومره کوشش هم وشي بيا هم د زړه پټ راز يو وخت راڅرګنديږي. هغه مهال په اتفاقي ډول له کلتور سره ټکر پيدا کوي، داسې يو غربې کلتور پلوه شخص چې له منکراتو، زنا، شرابو، سود او نورو منهياتو سره بيخي بې احساسه شوی وي که څه

هم د لوړو زده کړو درلودونکی وي کله چې وطن ته راځي د دې پر ځای چې د خپل ملت وګړي چې د ګډ ژوند، عفت او عزت د زرګونو کلونو تاريخ لري جاهلان وبولي، علمای کرام چې له څوارلسو سوو کلونو راپه دې خوا يې د اسلام سپيڅلی دين ساتلی دی، وده يې ورکړې او مشري يې کړې جاهلان وبولي ښه به داوای چې لومړی يې خپل ځان مطالعه کړی وای، خپله کورنۍ يې مطالعه کړې وای چې ده خپله او د ده کورنۍ له اسلام او اسلامي کلتور سره څومره واټن او فاصله نيولې ده، او څومره له خپل ملي کلتور نه پردی شوی دی؟ چې د هغه په نتيجه کې يې عزت او کلتور ته څومره صدمه رسيدلې ده. ترکومه ځايه چې سړی د دغو غريبانو او خوارانو له حالت نه خبريږي هغه مهال ويلای سو چې ځينو داسې کسانو خو هر څه له لاسه ورکړي، اسلامی کلتور څه چې د خپل کور واک، مېرمن، لور او زوی يې يو هم په اختيار کې نه وي، د خپل وطن راوستلو ته يې نه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

شي چمتو کولای. له منکراتو څخه يې نه شي منع کولای. په معروف سره يې نه شي امر کولای. کله چې يو سړی د خپل ځان او اولاد اداره نه شي کولای، د الله له بغاوت څخه ځان او کورنۍ نه سي ژغورلای زما په نظر هغه زموږ د هېواد په سنتي او اسلامي اداره کې خامخا پاته راځي، که څه هم د لوړو زده کړو او ځينو ښو تجربو درلودونکي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جغرافيايي اهميت

افغانستان د تاريخونو په شهادت ترډيره خپلواک هيواد پاته شوي دى ځکه چي د دغه هيواد خلکو د زرګونو کلونو په تاريخ کې د خپلي خپلواکۍ لپاره ځانونه د تيرو تورو څوکو ته ورکړي، د خپلواکۍ، پت او عزت جنډه يې هسکه ساتلي ده. د هر مسقيم نړۍ خور استعمار داړي يې ورماتې کړې. هغو ته يې اجازه نده ورکړي چې د هغو شوم اهداف د هغو د داخلي پوچ مغزو لاس پوڅو ګوډاګيانو په مرسته پردي سپيڅلي خاوره پلې شي، په دې اړه تير تاريخونه په بشپړه توګه روښانه دي، آن په ۱۸۹۳ ميلادي کال خو د افغانستان همدې اوسنيو خواخوږو، يعني شيطان صفتو انګريزي واکمنو د برچې په څوکه د افغان د يو موټې قوم پر زړه د ډيورنډ په نامه ناولي اوکرغيړنه کرښه تيره کړه او په خپلو بې رحمو تيرو چړو يې د افغان يو زړه دوه ټوټې کړ، چې تر اوسه پورې يې لا د تاوتريخوالي له زوبلن پرهره وينې څاڅي. خو بيا هم افغانستان د سر ټيټول د ځان د عزت زيان وباله.

د سره نړۍ خور ښامار مستقيم او مخامخ يرغل مو د سر په سترګو وليد. زموږ له مجاهد ملت څخه يې هم ډيري محترمې څيري ترخاورو لاندی کړي، سرو سرې خورو او نړۍ خورو ځناورو تر دې وړاندې په خپل استکباري قوت سره د نړۍ د خوړلو اراده وکړه. پر دې بنسټ يې د

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

منځنۍ آسيا ډير اسلامي هيوادونه په بري او کاميابي سره تر ستوني تير کړه، ټيغ يې پروکيښ او هضم يې کړه، مګر افغانانو په غښتلو موټو او د خپلو مبارکو وينو په بيه بيا هم خپل استقلال وګاټه، يوازي دانه چې افغانانو خپل استقلال وګاټه، بلکي د دوی د سر ښندنو په پايله کي د منځنۍ آسيا ټول هيوادونه له دغه استعمار څخه آزاد سول. ختيزي اروپا ته يې آزادي ورو بخښل. د برلين تاريخي د ټوال ونړېد او د هند د سمندر څخه يې د سره سيلاب مخه ونيول، ټوله نړۍ يې د دوی له شره وژغورله، کمونستي ګوډاګيو ته يې عفو وکړه. دا چې اوس د نړۍ خورو استعماري قوتونو په پاليسيو کې بدلون راغلي دی او د مستقيم استعمار پر ځای يې شاپرشا استعمار ته ترجيح ورکړېده، سياسي تګلاره يې د بلی موخی په رنګ هماغه دوديز هدف ته متوجه کړي ده، دا يوه بدغوني ستونزه ده چې تودوښه يې زموږ تر هيواد پوري راورسيدله.

دافغانستان لرغونې خاوره تردې لانور زيات د سياسي جغرافيايې سترتوب او لومړيتوب اوږد تاريخ لري. دا سيمه د ختيځ او لويديځ ترمنځ او په جنوب لويديځ کې د هند د نيمي وچې خواته چې اوسنی پاکستان يې احاطه کړی د سوداګريو او کوچيدنو څلور لارې يا پل ګڼل شوی. ډير يرغلګر تردې څلور لاري تير شوي او خپل زور ازموينه يې کړي ده. فارسيان (دوه ځله)، يونانيان، عربی مسلمانان، ترکان، مغول، انګريزان او روسان دلته د بېلو بېلو مقاصدو د تر سره کولو لپاره راغلي دي. او بالاخره وروستی ځل بيا متحدو انګريزانو په يوه بل چوکاټ کې د يهودو د پلانونو سره سم خپل ناوړه مخ او د تعصبونو ډک ناولی سر راښکاره کړ، ډير ځله افغانستان د يوي واکمنۍ د واکمنو لخوا د داسې ګوښه مورچل او سنګر حيثيت غوره کړی چې له هغه څخه د بلې واکمنۍ پر حدودو يرغل شوی يا کيږي، ډير ځله دا

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوو امپراتوریو یا قوتونو تر منځ یوه بې ښتنه ځمکه ګڼل شوي چې پراختیا غوښتونکو ګاونډیانو له سیاسي خلا څخه استفاده کړي چې د چا څومره اوڅه لاس ته ورغلی پر هغه یې خپټه ایښې ده.

افغانستان اوس په هغه جغرافیایي موقعیت کې ندی پروت چې پرون یې موقعیت درلود. د روس د ګډي پولي پر ځای په شمال کې دري هیوادونه چې پخوانی اعتبار یې بایللي بیا رامنځته شول، چې عبارت دي له ترکمنستان، ازبکستان، او تاجکستان څخه. دغه هیوادونه د دغه هیواد د شرقي اوشمالي پولو سره نښتي دي. په بل طرف کی یې چین، نوی پاکستان او ایران پراته دي چې د دې هیواد د شرقي، غربي او جنوبي پولو سره نښتي دي. نن د افغانستان پخواني سیاسي ارزښت اقتصادي مسایل او ارزښتونه راسپړلي دي چې په کې د منځنۍ آسیا نړیوال تجارت او د تیلو او ګازو له سرچینو څخه ګټه اخیستل دي. ابدايي او ځواکمني واکمنۍ د سونګ موادو د ترلاسه کولو په هیله له هري وسیلې کار اخلي او ځانونه تر نورو وړاندې کوي. مظلوم او بې غاوره افغانان بیا د سر په ژغورنه پوري حیران دي چې چاته وژاړي، چاته فریاد وکړي، چیري ولاړشي او د چا لمن ونیسي. پخوا د لیري امپراتوریو ترمنځ چې لمني یې تر افغانستان پوري را اوږدې شوي وې، د رقابت خبري کیدلې، خو اوس د هغو د موجودیت سره سره د ګاونډیو تربګنۍ ګرمي شوي، سختي شوي او بالاخره یې وده موندلي ده. داسي فرض سوې او پټېیل سوې وه چې پخوانی افغانستان به چې تر ۱۸۹۳ م.کال وړاندې افغانستان وو تر کال ۱۹۹۳م. کال وروسته بیرته هم هغه پخوانی افغانستان وي. د دغه هیوادبیل شوي قومونه به بیرته لکه بیل شوی المان یوله بل سره نښتي وای. خو له بده مرغه چې د دغې مفکوري پایښت پاته قوم هم په ناتارکي ښکیل کړ. آن د دغه

د کتاب ټول حقوق له خپرندوي سره خوندي دي

اورتوبښ تر هغي بلي خواهم ورسید. د هند، پاکستان تاریخي تاوتریخوالي په ستراتیژیکه توګه نور هم پر وچو بوټو تیل شیندلي، څو څوک پکښې لوګی شي او څوک ځانونه پري ګرم کړي او خوند تري واخلي. دلته دري موضوعات د څیړني وړ دې، چې د سیاسي او جغرافیایې پلوه موږ له ننګونو سره مخامخ کوي او د ډېر وخت راپدې خوامو ځمکنۍ بشپړتیا ګواښې.

لومړي: ځمکنۍ بشپړتیا.

دویم: تجارتي لیوالتیا.

دریم: د تیلو، غازو او د نورو توکو زېرمو ته د زېرځواکونو رسېدل.

زموږ ځمکنۍ بشپړتیا ته هغه وخت خطر پیدا شو چې کله د انګریزانو او روسانو ترمنځ د سیمي او واک د پراخولو لپاره رقابت او هڅې ښې ګرمي وې. انګریزان چې پر ډیرو خپلواکو هیوادونو یې خیټه اچولې وه او د هغه وخت او تاریخ تر ټولو ستر ځواک وو، په نولسمه پیړۍ کې د هند تر تودو اوبو پوري ورسیدل آن د افغانستان ځیني سیمي یې تر ستوني کښته کړي. په ملیونونو انسانان یې ورک او تر خاورو لاندې کړل، روسانو چې د هند تودو اوبو ته یې سترګې ختلي وي د افغانستان بل اړخ ته د مستۍ وزرونه تر پول، هغو به د افغانستان واکمنان د انګریز یا پرنګي مقابلي ته هڅول، د مرستي وعدې به یې ورسره کولې، مګر د سختۍ په وخت کې به یې لاسونه لیری تر شا ونیول او بې وسه افغانان به یې د انګریز د طوفان مخې ته یوازي پرېښودل. خو بیا هم انګریزان په دغه هیواد کې په ارامه پاته نشوه. د هغو سترو یرغلونو ته په زغرده جواب ورکول شو. د هغو هدف ته ښه راغلاست ونه ویل سو. افغانانو د خپلو وینو په بدل هغو ته ماته ورکړه. مګر له بده مرغه چې کله امیر عبدالرحمن خان په

د کتاب ټول حقوق له خپرندوي سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸۸۰ میلادي کال د انګریزانو په توافق او په شرائطو منلو سره د افغانستان ګوډاګی ډوله او خاین آمر پاتېږي، هغه د مرییتوب ځینو توافقاتو ته زړه ښه کوي، د هیواد د زړګونو شهیدانو پرسرونو پښه ږدي او نورهم افغانستان د دښمنانو په دامونوکې ښکېلوي.

عبدالرحمن خان په لاندې موادو قرارداد لاسلیک کړی وو

لومړی: دا چې د هېواد دننه ماتې خوړلي انګریزان به دافغانستان له خاوري سالم هندوستان ته ستنیږي. افغاني مجاهدین به په هغو باندې حملې نه کوي.

دویم: افغانستان به پرته له برتانوي استعمار څخه له بل هیڅ هیواد سره سیاسي اړیکي نشي ټینګولای.

دریم: لوی کندهار او د هغه مربوطات به د بل واکمن تر واک لاندې راځي.

څلورم: د جنوب ځیني هغه سیمي چې د اوسنی کرښې په هغه بله خواکې پرتې دي خپله د انګریزانو تر واک لاندې پاتېږي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې سره خوندي دي

پنځم: کوم تړون چې وړاندې له امیر محمد یعقوب خان سره د ګندمک په نامه شوي دی د راتلونکي لپاره به د اعتبار وړ وي.

دا هغه بدمرغه موافقه وه چې افغانستان یې پر څو ټوټو باندې وېشلو ته برابرکړی وو، چې په هغه کې د افغانستان زړه کندهار هم شامل وو. خو کله چې انګریزانو د خپل پلان مطابق عملي قدم واخست له نیکه مرغه د لوی کندهار د میوند په سیمه کې د طالبانو له مذهبي مقاومت سره مخامخ شول او د درنو تلفاتو په ورکولو سره یې ماته وخوړه. که نه اوس به لوی کندهار هم د عبدالرحمن د موافقي پر اساس د افغانستان برخه نه وای. مګر د انګریزانو د ماتې سره سره بیاهم ځیني سیمي د انګریزانو تر واک لاندې پاتې شوي.

له وخت څخه په ګټه اخستلو سره په **۱۸۸۴** میلادي کال کې روسانو د افغانستان په شمال ختیزو سیمو کې بریدونه پیل کړل، چې د هغو په نتیجه کې یې مرو او د پل خاتون سیمې لاندې کړې. د دویم ځل لپاره یې په **۱۸۸۵** کال یې ایماق، پنجده، اق تیپه، چمن بید او چشمه سلم په زور ونیول چې تر اوسه پوري دغه سیمي د افغانستان له واکه وتلي پاتي دی. همدارنګه انګریزانو په **۱۸۸۵** کې هژده ناو او د ایوبې پراخي سیمي او کاریزونه، په **۱۸۸۸** کې نمکسار او د سیستان زیاتي سیمي، په **۱۹۰۵** کې د هلمند د اوبو د سیستان دریمه برخه له افغانستان څخه بېله او ایران ته یې ورکړه، همدارنګه یې خپله د ډیورنډ د ناولي او ناروا تړون له مخي په **۱۸۹۳** کې پاته افغانستان پر منځ دوه ټوټې کړ، د ډیورنډ د کرښي جنوب او جنوب شرقي ټولي سیمي یې په خپل قلمرو ورګډې کړې او اوسني نیم افغانستان همداسې د جنجالونو پیتی پاتي شو.

تر څه لږ ارام وروسته بیاهم د افغانستان او نوي پاکستان ترمنځ لانجي رواني وي. د پښتونستان خبره د ډیورنډ د کرښي پر سر ناندرۍ، مصارف او مشاجري تر حده تیري شوي. دا موضوع لاسره سوې نه وه چې د برتانیې یاانګریزانو د وحشت زخمونه جوړسي په **۱۳۵۷** لمریز کال سره پوځ او سره ښامار افغانستان ته غاړه اوږده کړه، داخلي مزدورانو ورسره مرسته وکړه. د لږ وخت لپاره یې د افغانستان پر ټوله خاوره منګولي ټینګکي کړي، د کریملین د پلان له مخي افغانستان د انحلال په صورت کې د شوروي اتحاد شپاړسم جمهوریت بلل شوي وو، افغاني ملحدو ګوډاګیانو چې په دې هکله د دوی په راوستلو کې مرسته کړي وه دیته ډیرلیواله وه، خوشحاله وه، انتظار یې کاوه چې د شوروي ملحدي اداري په عقیده کې ورګډ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي او افغانستان د شوروي اتحاد یوه برخه وګرځوي داچې په نتیجه کې یې څه بدرنګي دوی ته پیښه شوه او څه غمیزه یې افغانستان ته راوړه، ډیر مجاهدین او هیوادوال لا اوس هم ددغه حالت شاهدان دي.

له بده مرغه د روس ترماتي وروسته افغانستان یو ځل بیا د یوي لویې لوبې ډګر وګرځید، پاکستان، ایران، ازبکستان، تاجکستان، هند، ترکیه اوروسان د لوبو په ګټلو او بایللو کې ښکیل شوه. د لیري او نژدې پټو او ښکاره لاسونو ښکیلتیا یو ځل بیا د هیواد ځمکنۍ بشپړتیا او ملی وحدت ته ګواښ شو، د دغه هیواد د اولسونو په منځ کې د ژبې، سیمي او قدرت لپاره بېلتون ته لمنه ته ووهله شوه، د لږکیو او ډیرکیو خبره جوړه شوه، ایتلافونه او اتحادونه تقویه کړل شول. په مستقیم ډول د ویش او تجزیې خبري د میز سر ته راغلي، د راتلونکي افغانستان د تجزیې او ټوټه کیدو نقشي په بهرکې جوړي شوي، د مځکي پر ویش لا خبره سرته نه وه رسیدلي، چې یو ځل بیا د امیر عبدالرحمن خان غوندې د قدرت د ساتلو لپاره د افغانستان پر ځمکنۍ بشپړتیا د سودا او پېر او پلور خبره توده شوه. له نیکه مرغه په کال۱۹۹۴م.کي د طالبانو په ناڅاپي راټوکیدلو سره خبره پر بل مخ واوښته اود افغانستان له سیاسي خلا څخه ناروا او ناوړه استفاده په ټپه ودرول شوه.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

له بده مرغه چي په دغه پاڅون سره هم افغانستان ته کامله سوبه په برخه نشوه، د کفري نړۍ لخوا د ملګرو ملتونو په مرسته افغانستان کاملاً په انزواکې واچول سو. اقتصادي او سیاسي پرمختګونه په ټپه ودرول سوه، څو د پاکستان په مخلصانه مرسته افغانستان د ۲۰۰۱ کال په دسمبر کي یو ځل بیا د یهودو د پلان مطابق د متحدو انګریزانو منګولو ته ولوید. سیاسي او اقتصادی

پرمختګونه د بهرنیو هیوادونو په منافعو پوري وتړل شول، د افغانانو د وژلو، توهینولو او بندې کولو هنګامه په یوه او بل نامه سره توده او ګرمه روانه شوه او لاتراوسه دا هنګامه هماغسي ګرمه روانه ده. افغانستان او افغانان دغشو تر تیرو څوکو تیرشول او تیریږي. د کلستر او کروزو بمونه مولا اوس هم کلي اوکورونه له بیخه باسي، هم مړه اوهم ژوندي بلل کیږو. هیڅوک مو فریاد او ژړاته غوږ نه نیسي. خپل د رمو سپي مو د پردیو لیوانو په خدمت کې راغلي دي، وژل کیږو موږ، خوند بل څوک تري اخلي. دا چې دا بې رحمه میچنه به ترکومه زموږ سرونه میده کوي الله ته معلومه ده .

دویم تجارتي لیوالتیا:

لکه څنګه چې مو وړاندې یادونه وکړه داچې افغانستان د ختیځ، لویدیځ، جنوب او شمال ترمنځ د اړیکو د ځمکني پیوستون څلور لارې یا په بله اصطلاح د پله حیثیت لري له همدې کبله د دغې سیمي اهمیت د څلورو خواوو پر اقتصادي ارزښتونو باندې مثبت اثر غوځوي. همدارنګه د دغه هیواد بې ثباتي د څلور خواوو پر اقتصادې ارزښت یاتړاو منفي اثر غوځوي، لکه څنګه چې د دغه هیواد منفي او مثبت اثرات د ټولې سیمي لپاره ارزښت لري همدارنګه دا ارزښت څو برابره دافغانستان لپاره ارزښتمن جوتېدلای سي چې د اقتصادي او سیاسي پلوه تري په پراخه پیمانه ګټه اخستلای شي. په نړیواله توګه

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د تجارت پیاوړي کیدل افغانستان د یوه ښه کریډېټ ښتن کولای شي او د دې پر ځای چې د تل لپاره د ګاونډیو محتاج اوسي او همیشه یې تر ژوبلي ګوتي ونیسي برعکس اوښتلای شي چې دا به د افغانستان لپاره په ملي استقلال او ځمکنۍ بشپړتیا، متقابل احترام او د کورنیو چارو په نه لاسوهنه کې مثبت رول ولري، له بلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا به نړيوالي تجارتي ځانګي او دفترونه د افغانستان دننه فعاليت پيل کړي. له دې سره به افغاني تجاران په بين المللي معيار د اعتبار وړ وګرځي. د دې سره سره کيدلای شي چې په تدريجي ډول افغانستان په نړۍ کې د بين المللي تجارتي مرکز په توګه وپيژندل شي. همدارنګه کيدلای شي ګاونډي هيوادونه ورسره د پياوړي اقتصاد څښتنان شي او دا سيمه به يوه ارامه امينتي سيمه وګرځي.

سره د دې چې ګاونډيان او نړۍ د دې خبري په دې اهميت ښه پوهيږي او په ارزښت يې ترموږ هم ښه خبر دي مګر ځيني اندېښني، انساني حرص او تمايلات پکښې شته چې د دې پرمختګ په وړاندي ستونزي راولاړوي ترڅو دغه کريډټ د افغانانو په برخه نشي. همدارنګه د افغانستان د استقلال پر سرلوبه روانه وساتل شي.

افغانستان چې دامهال د وچې ځمکي کور دی اوبو ته د رسد او تجارت خپله مستقله لاره نلري. له همدې کبله له نړيوالو تجارتي

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

اسانتياووڅخه بې برخي پاته دی. دغه هيواد خپله اړتيا په لنډ بازار کې له پاکستان او ايران څخه پوره کوي، په لوی بازار کې هم په ترانزيتي توګه د دغو هيوادونو له بحري حريمه استفاده کوي. که څه هم په دې تجارت، راکړه ورکړه، ټيکس او ټرانسپورټ کې به ټولي سيمي ته ښيګڼي په لاس ورځي، خو د ګاونډيو ځيني ترينګلتياوي هر وخت افغانستان په انحصار کې ساتل غواړي چې کله کله سياسي بوختيا هم د دغه پرمختګ سبب ګرځي.

افغانستان لکه څنګه چې له ډيره وخته د کوم قوي سياسي قوت خاوند نه وو او نه اوس د يوه سياسي قوت وړتيا لري، نو له دې امله د ښه مارکيټ د اوږده احتياج تر تاثير لاندې راوړل کيدونکي هيواد پاته کيږي. له بلي خوا د بهرنی مارکيټ په اصالت کې هميشه ستونزي لري. زما په ياد دې چې د پاکستان حکومت زما د سفارت

په وخت کې چې ۲۰۰۰او۲۰۰۱ ميلادي کال په بر کې نيسي د وه ځلي پاکستان د افغانستان د سوداګرو پر ترانيزيتي مالونو بنديز ولګاوه، يو ځلي پر اوولس قلمه او بل ځل پر شل قلمه باندې داعمل پلی شو چې په هغه کې تيلفون، ايرکنډيشن اونور برقي الات او اجناس شامل وه، ايران هم څو ځلي خپل بندرونه د تجارانو پر مخ وتړل د پاکستان او ايران د دې ناقانونه اعمالو په نتيجه کې د کراچې او بندرعباس په بندرنوکې افغاني سوداګروته د ۱۸۰۰ ميليونو امريکايي ډالرو په ارزښت تاوان ورسيد. ځکه د هغو مالونه ياخراب او ډيمرچ سوه يا د وخت په تيريدو سره ايکسپاير شوه. سره د دې چې د بين المللي اصولو او قوانينو له مخي بايد د داسې پيښنو تاوان ورکول سوی وای بايد کله هم د ګاونډی هيواد له جغرافيايي نيمګرتياوو څخه استفاده ونه شي او تر ژوبلي ګوتي ونه نيول سي. د دې هيواد سره د ظلم نور ډېر موضوعات پيښ شوي دی. بيا وزته هيڅ التفات نه دی شوی. ايران هم د افغاني تجارانو پر مالونو خو خو ځله بنديز ولګاوه ، څو څو ځله يې د افغانستان د روابذو په ترينګلتيا سره خپل سرحدونه په ټپه وتړل چې په دې سره د خلکو مالونه يا خراب او يا ښخي ډېر تاواني سول.افغانستان په داسې کمزوری او ضعيف دريځ کې خپل اعتبار ته وده ورکوي چې له پيړيو راپه دې خوا د افغانستان په فرهنګي او کلتوري برخو کې د دغو ګاونډيو له سرچينو الهام اخلي، د سيالۍ اورقابت په ډګر کې بې له زوره له بل هر څه څخه بې برخي پاتيږي. د دغه هيواد تجارتي ارزښت بيا هم له سياسي جغرافيې سره تړلی دی، چې ترډيره يې شنل اړين دي. دا چې اقتصادي کمزوري د ښوونې او روزنې او مسلکي روزنې په کچه کې کمښت راولي، منفي اثرات يې له ورايه تر سترګو کيږي. دغه منفي اثرات هېواد منفي لور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ټېل وهي. د تعليم او اقتصاد په نيمګړتيا کې هيواد پر خپلو پښو ولاړنشي پاته کيدلای. تل بايد په يوه ناورين اخته اوسي په داسې حالت کې سيمي ته د جغرافيايي له کبله د خلکو ليوالتيا کمه وي چې تر ډېره يې اتکل کيږي، کوم چې د ګاونډيو د ترينګلتياوو سبب هم ترډيره دا کېدلای، چې کله کله د پراخ قومي جوړښت په غيږ کې د حقوقو او فرهنګ په څير د تورو لمبو پيلوځي په جغرافيايې ارزښتونو کې استعماليږي.

د تيلو او غازو شخوند اوس نورو خوړوته اړتيا لري

عربې هېوادونو په تېره سعودي عربستان د ختيزي اروپا او امريکا لپاره ځانګړې اهميت درلود. د دغو هيوادونو يا سيمي پر سر له تيرو دوو سو کلونو راپدې خوا سياسي رقابتونه ډيرګرم شويدي، خو امريکا بيا هم د سعودي عربستان د تيلو پر زيرمو خيټه اچولې وه. دوړبي ژوی غوندي يې نس په ډک کړ. تر ډيره يې تر ايران او عراق په ټيټه بيه د تيلو اخيستلو ښه استفاده کوله، کله چې په عراق او ايران کې د امريکا د غرور او غلطي پاليسی او د هغو وختونو د حکومتونو

د بي وسی له امله د دوی پر ضد د استقلال په نامه انقلابونه اړين وبلل شول. همدا کار سرته ورسيد ، د ايران او عراق له تيلو څخه د نا اميدی په سبب امريکا له دغو هيوادونو سره طولاني دښمنی ته په يوه او بل نامه سره لمنه ووهله، آن تردې چې پر عراق باندې يې د مستقيم يرغل لاره پيدا کړه. د ربدره يي کړ. هرڅه يې ورتبا کړه. د بي اتفاقی تخم يې د تل لپاره پکښي وشيندی. خو د تيلو زيرمي يې ښه ورته تشي کړلي. مګر ايران لا اوس هم د انتظار په حالت کې اوسي. خو

د ډېر استعمال او يا د ډېر وخت په تيريدو سره اوس داسې ښکاري چې د خليج تيل د لويديځ لپاره د صادراتو د نه پوره کولو اندېښني پيدا کړي اويالوړو نرخونو هغوی دوارخطايی سره لاس اوګريوان کړي آن چې دساينسپوهانو او د تيلو د ماهرينو په نظر له **۲۰۲۵**څخه تر **۲۰۳۰**زيږديزکال پوري کيدای شي د خليج تيل يوازي د خليجې هېوادونو د اړتيا لپاره وکارول شي، او لويديز ته به د صادراتو لپاره کافي نه وي. له همدې کبله بايد د لويديز د اړتياوو لپاره نوي زيرمي وموندل شي همدا علت کيدلای شي د ختيزو او لويديزو هېوادونو د تيلو د کمپنيو چټکتيا او ليوالتيا د قزاقستان، ترکمنستان او افغانستان خواته ګړندی کړي وي. د ترکمنستان د صادراتو نل ليکه چې د هند تر سمندره يې د تېريدلو لاره کتلې شوي د افغانستان پر سهيل ډډه لګوي. دغه نل ليکه په ترکمنستان کي(۱۲۰) کيلو متره، په افغانستان کي(۱۶۳۰) کيلو متره او په پاکستان کي(۱۷۰) کيلو متره غځيږي. له هم هغه ځايه بيا د ښېريو د تم ځايونويا ګودرونو څخه د هند پر لور حرکت کوي. افغانستان په دغه پروژه کې له ګازو څخه پر استفاده سربېره د ټيکس وړيا ګټې په لاس راوړي او د ګازو د صادراتو آسانتياوي او وړتياوي هم ترلاسه کوي او د دې باوجود د ترانسپورتي عراده جاتو په کار لوېدل، ساختماني بوختياوي، د کارګرو لپاره د کار فرصتونه هم رامنځ ته کيږي چي د افغانستان په اقتصاد کې مهم رول لوبوي، خو دا پروژه د دغو ګټو سره سره د خنډ او ځند لپاره لاملونه هم لري، چې هغه هم د جغرافيايې سياست سره کړی اوځنځيرونه تشکيلوی، هغه کمپنۍ چې په دغو زيرمو کې پانګونه غواړي د ډېر لوی نفوذ درلودونکي دي چې عمدتاً په لويو حکومتونو او په ځارګرو ادارو کې اعتبار لري.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي
د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تیلو او ګازو تجارت که څه هم په اروپا او امریکا کې د شخصي شرکتونو تر نامه لاندې مخته بیول کیږي، خو په حقیقت کې حکومتونه په مستقیم ډول په دغه کاراوبارکې رول ترسره کوي. هغه څه چې د کمپنیو مطلب دی د استخباراتو او څارګرو ادارو په مرسته ورته د حکومتونو لخوا لاره هواریږي. د تیلو یا ګازو په نامه نه بلکې په یوه او بل نامه. په مستقیم اوغیرمستقیم ډول سره،کیدلای شي چې مصارف یې مستقیم د کمپنیو لخوا ورکول کیږي. د دغو هیوادونو په لویو تجارتي کمپنیو کې سیاسي قوت او اغیز په کامله توګه مطرح دی چې د قوي سیاسي قوت ملاتړي په بریالیتوب سره مطلب ته نژدې کیدلای شي. همداسبب دی چې پوځي قوتونه هم د دې کار او ګټې لپاره خوځیدلي دي.

په دغه سیاسي لوبه کې داسې معلومیږي چې اوس هم ځینو کمپنیو چې سیاسي ملاتړ یې کمزوری وي ماته منلي وي که څه هم تر اوسه د دې کار پایله معلومه نده ، خو اوس هغه څه ډیر زیات مهم دي چې د پردي شاته د سیمې د هیوادونو پټې اندیښنې دي چې په درو مرموزو جالونوکې پټ غوندې نغښتې دي چې سپړل یې اسانه کارنه دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

زه غواړم په مختصر او بې تفسیره ډول هغه ته ځغلنده نظرواچوم کیدای شي نور څیړونکي وربانديې ترماښه پوهیږي.

لومړی: د تجارت انحصار چې په سیاسي فشار سره منځ ته راځي.

دويم: درغلې کول چې په اصل کې له سیاست سره تړاو لري.

دریم: مذهبي او کلتوري پرمختګ ته زیان رسول.

لومړی: په ټولوعربې هیوادونو کې په ځانګړې توګه په سعودي عربستان کې د تجارت د انحصار پر سر ډیري ناندریزي لوبې ترسره شوي، چې هر وخت د سیاسي قوت څخه په استفادې د خلکو او

شخصي تجارانو حقوق تر پښو لاندې شوي، د ملت او حکومت ترمنځ بې اعتمادي اوبې باوري پیدا شوې، د پردې شاته هغه څه روان دې چې نه یې حکومت اظهارکولای شي او نه یې خلک زغملای شي، مګر په ډیره چالاکۍ سره داسې کړنو ته د بغاوت یا شرارت ټکي اسانه الفاظ دې چې له قدرت او وخت نه پکې ګټه او بده استفاده کیږي.

دويم : درغلې کول: کیدای سي داسې ډیري بېلګې تر لاسه شوي وي. هغه کمپنۍ چې د تیلو د قراردادونو ذمه واري لري اوس مهال د کمپنیو پر ټولو عایداتي منابعو کنټرول لري، د صادراتو پر وخت د کنټرول میټرونه د هغو په اختیار کې وي، د صادراتو کچه نه حکومت او نه هم خلکو ته معلومیږي. همدا ډول د تیلو د صادراتو پیسې له هغه هېواد څخه د باندې په بهرنیو بانکونو کې تحویلیږي. ویل کیږي چې تر ډیره د دغو پیسو استعمال د حساب د واکمن په اختیار کې هم نه وي چې په عربي نړۍ کې د وروستیو تحولاتو د دې ثبوت لپاره په درځنونو اسناد را وسپړل.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

همداسې د ځینو واکمنو په درغلۍ سره د هېواد د عامه عایداتو له پیسو څخه څه اندازه یا فیصدی د بډو(رشوت) په توګه شخصي حسابونو ته انتقالیږي، چې له همدې کبله د ځینو واکمنانو په بانکي حسابونو کې له هېواد څخه د باندې په ملیاردونو ډالر یا په لسګونو ملیاردونه ډالر جمع شوي وي. دغه زیاتې پیسې چې بانکونه استفاده ځنې کوي یوازې د دغه واکمن په حساب کې د هغه په نامه باندې وي. که چیرې هغه وغواړي خپلې پیسې له دغوبانکونو څخه بل ځای ته انتقال کړي بیا هم باید د هغه د مصرف او تادیې لپاره لومړی پیشنهاد ورکړي. که دغه انتقال د هغو له نظر سره سمون درلود بیا به یو څه ورکوي او که یې سمون نه درلود بیا له حساب درلودونکي څخه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

تحقيق امكان هم لري چې د خپلو پيسو د لګښت پوره توضيحات وركړي.

دريم: له ډيرو وختونو را په دې خوا په نړيواله كچه د غربي دموكراسۍ د پلي كولو هڅي رواني دي. غربی دموكراسي هغه نظام دی چې په حقيقت كې د مسلمانانو لپاره وژونكې زهرجنه دوا غوندې ده چې كه يې د استعمال سره ډير احتياط ونه شي پخپله وژونكى يادرمل كاروونكي هم ورسره وژلای شي. دغه تقليد شوې دموكراسي هغه يوازنی نظام دی چې د مسلمانانو په لاسونو باندې د اسلام جرړې باسي او د خدای پر ځمكه باندې د خدای نظام ناكافي او د اجتماعي ژوند د اړتيا وو سره ټكر تعبير وي.

دغه بې جلوه دموكراسي داسي يو نظام دی چې د فحش او منكراتو په تدريجي تعميم سره د اسلام سره مقابله كوي. هم دارنګه د داسې دموكراسۍ عاموالی او اعتياد د ځينو مسلمانانو لپاره د ارتداد او د اسلام سره د نه مينې او فاصلې سبب ګرځي. له ډيره وخته راپديخوا، د رسول الله ﷺ له زماني څخه تر اوس مهاله اسلام او مسلمانانو ته په يو او بل نامه سره د اسلام د مخ نيولو، بدنامولو، كمزوري كولو هڅي په زور، پيسو، تبليغ، شهوانيت او نورو وسيلو سره رواني وي او يا رواني دي. په هغو كې تر ټولو لوی سازش چې مثبته نتيجه يې وركړې ده دغه ناولې نامقيده دموكراسي ده، چې د قومونو ملتونو او حكومتونو تر منځ د مذهبي درنو اختلافاتو سبب كيږي. په اوسني افغانستان او عراق كې د اشغال سبب هم په مسلمانانو كې د غربي دموكراسۍ د پلي كولو امتحاني دوره او كړكيچنه بېلګه ده چې
د همدې هدف لپاره د ملتونو حكومتونه له منځه وړل كيږي، نظام او شتمنی له منځه ځي، پر كلتور، خاوره، نواميسو باندې تيری كيږي،

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

په لكونو انسانان په بمونو او باروتو وژل كيږي، زندانونو ته ليږل، توهينول خولاعادي خبره ده، خو د دې دموكراسۍ نتيجه هغه ناتار او غم شو چې جبيره يې ناشونې بريښي او نه كيږي.

څلورم: (د دغي صادرېدونكي دموكراسۍ غوښتونكي) غواړي چې دغه ډول ناولې دموكراسي په سعودی كې هم پلي كړي. دغه عناصر په ډيره بې صبری سره غواړي دغه هيواد ته چې د نړۍ د مسلمانانو مركز دی د فحش او فساد لاره خلاصه كړي.

په ۱۹۹۰ ميلادي كال كې د سعودي عربستان په هكله د غربي دموكراتانو سروې روانه وه، ځو معلومه كړې چې شومره نفوس د غربي ناولې دموكراسی پلوي كوي، د سروې له مخې هغو څرګنده كړې وه چې په سل كې اويا فيصده خلك د سعودي د اوسني شاهي نظام سره مخالفت لري او ناراضه دي. نو د خلكو د حقوقو د وركولو لپاره بايد انتخابات وشي، مګر تر ډيره دا كار د سعودي د پخواني پاچا ملك فهد تر مرګه پورې وځنډول شو، ځكه چې هغه له امريكايي واكمنانو سره ډيري نژدې اړيكې درلودې. د امريكايي واكمنانو ګټه پدې كې وه چې بايد د هغه له دغه ضعيفه حالت څخه چې كوما ته ورته حالت وو استفاده شوې وای.

په ۲۰۰۴ ميلادې كال كې د دويم ځل لپاره بياسروی وشوه. دويمه سروې ښيي چې د سعودی اوسيدونكي په سلو كې شپيته برخه
د اسامه او د هغه د ورته نظر پلوي كوي. له همدی كبله دا سروې او په افغانستان او عراق كې د جنګونو او ترېګنيو له كبله وځنډيده خو بيا هم د دی پروژې د پر مخ بيولو لپاره پانګونه روانه ده. دا چې كله به هغوی خپل هدف ته رسيږي والله تعالی اعلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم: غربي دموکراسۍ اخلاقي فساد ته دومره وده ورکوي لکه د پسرلي باران چې ښیرازي مځکې او کرلي کښت ته وده ورکوي، د اسلام د بشپړ چوکاټ د ماتولو لپاره دا ترهرڅه موثر انتخاب دی چې د بشر او بیان د آزادۍ په نامه منکرات او شهواني فواحش په قانوني توګه مروج کیدلای شي. له بلې خوا د الهي احکامو حدود چې د زنا، شرابو، لواطت، تبرج او داسې نورو د مخنیوي لپاره وضع شوي په بشپړه توګه له منځه وړلای شي.د دې ترڅنګ د نورو غیر اسلامي ادیانو لپاره د فعالیت لاره هوارولای شي، څو مسلمانان د عزت، مال او نورو امتیازونو په ورکولو سره ارتداد ته وبلل شي، چې د یهودیت او نصرانیت او نورو ادیانو شعائر په اسلامي هېوادونو کې په تدریجي ډول خپاره شي. د بشري او انساني حدودو څخه پر هغه لوري پرمختګ وکړي چې د هغو داوږدي مبارزی ستر هدف دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

څو ورځې وړاندې مې په یوه اخبار کې د یوه ځوان هلك کیسه ولوستله کوم چې د ایډز په ناولې ناروغۍ اخته سوی وو. هغه د خپل رنځ د ورپیښېدو علت روښانه کوي او وایي چې ده په هغو دوو نجونو باندې باور کړی وو چې ده ته یې اطمینان ورکړی وو چې ګواکې هغوی له ده نه پرته د بل چا سره جنسي علاقه نه لري. هغه وایې ما هغو ته زړه ورنژدې کړ او بې دریغه مې له هغو سره زنا کول، خو کله چې زه په دغه مهلکه ناروغۍ اخته شوم هغه وخت راته معلومه شوه چې دغه دوې نجونې بدلمني او فاحشې نجونې وې. همدغه د دوی کاربار وو. نو څکه ده پر دې ناوړه کار ارمان کاوه او پښېمانه وو. خو د ده دغې پښېمانۍ هغه ته هیڅ ګټه نسوای رسولای.

په یوه بل اخبار کې مې څو مرکې د شرابو له معتادینو سره ولوستې چې هغوی څنګه په شرابو روږد شول، چیري شراب پیدا او

وموندل شول او بالاخره اوس څه کیفیت ورته پیښ شوی وو. یو تن د عبدالهادي په نامه د خپل ځان کیسه روښانه کوي: د هغه په قول د ده پلار به هر وخت له ځانه سره یو بوتل راوړی.د هغه شربت به یې ځیښله، خو زه به یې د دغه بوتل څخه منع کولم. کله چې مې یوه ورځ په کور کې پلار او مور دواړه نه وه، ماله دغه غیابت څخه استفاده وکړه، هغه بوتل مې پیدا کړ او له هغه څخه مې څه شربت وڅښل، خو هغو شربتو زه دومره بې هوښه کړم چې په ځان باندې نه پوهېدم. کله چې پر هوښ راغلم په یوه کلینیک کې بستروم. زه تر روغتیا وروسته بیا د هغه بوتل په لټه کې شوم چې یو ځل بیا د هغو مزه وڅکم. هغه زیاته وي چې ما به تردې وروسته همیشه خپل پلار څاره چې له کومه ځایه شراب اخلي او په څه ډول یې تر لاسه کوي او د چا سره کښیني؟ په هر صورت د وخت په تیریدو سره مې د شرابو د پلورلو ځای پیدا کړ او اوس دادی دغسې معتادیم. له دې څخه څرګنده سوه چې دده د روږدیدو علت د ده د پلاراعتیاد وو.

یوه بل کابلي ځوان د یوې مرکې په جواب کې ویلي وه، چې د ده په قول طالبان ډیر بد خلک وه. له موږ څخه یې آزادي سلب کړې وه، خو له کله څخه چې طالبان تللي دي د هغو د نظام په بدل کې دموکراسي راغلي او موږ ته خپل حق راکول شویدی. موږ اوس بشپړ آزاد یو د هیچا پروا نه لرو، زه اوس د خپلې انډیوالې یاګرل فرینډ سره پارک ته ځم. کله ناکله د هغې سره یو ځای پغمان، قرغې او د سالنګ لوري ته ځم، یو له بله مینه سره کوو، په میلو کې خوند سره اخلو، میلې او تماشې کوو. په دې توګه هغه په خپل دغه فاحش او منکر عمل خوښ وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې او دې ته ورته ډېر شيان د اوسنۍ دموکراسي له امله په افتخار سره په مطبوعاتو کې ليدل کيږي چې هم خلکو ته پر فساد، فحشا او منکراتو جرأت ورکوي او هم ناخبره خلک ورسره روږديږي چې د داسې هر عمل سره مذهبي او ديني حيثيت ته تاوان رسيدلای شي. دلته چې اوس په خورا لوړه کچه د داسې قصدي اعمالو بيلګې ښکاره کيږي وړاندې وهم اوشک يقين ته رسوي چې په نتيجه کې له داسې عمل څخه يوه مغلقه او لا ينحله ستونزه جوړيږي.

دويم: دا چې په غربي نظامونو کې دموکراسۍ له هغه څه سره مطلق توپير موندلی دی چې په اوسنيو اسلامي هېوادونو کې نوي اوتازه راټوکيدلې ده. د بشر ازادي په منجمد انحصار کې راغلې، په انتخاباتو کې درغلي کيږي خلک په پيسو رانيول کيږي، هغه څوک چې د غرب د نظرياتو تاييد کوي د پيسو په زور او يا په کمو رايو سره بريالی کېدلای شي او هغه څوک چې د غربي نظرونو سره مخالفت لري يا په انتخاباتو کې حق نه ورکول کيږي يا که چاته حق هم ورکول شي، نو د هغه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د بريالیتوب چانس به ډېر کم وي، دموکراسي چې د خپلو پالونکو لخوا د بشپړې ازادۍ په شعار سره بدرګه کيږي تر ډېره د غربي نظرياتو تابع ده. که ضرورت پيدا کيږي نو د معصومو انسانانو وژل او ترورول هم دهغو د تعريف له مخې د آزادۍ مانا لري او د هغو په اند يوه مباحه لاره بلل کيږي. اوس چې ناوړه او ناروا دموکراسي د غربي نظريې د پلې کولو لپاره د افغانانو د وينو په بهيدلو عملي کيږي، هره ورځ د دغه نظام د راوستلو لپاره په سلګونو مسلمانان وژل کيږي، په جوپو جوپو نور مسلمانان د وطن پريښيودلو ته مجبوره کيږي. د داسې امريکايي دموکراسۍ به څه مانا او څه به يې ګټه وي؟؟

باندنۍ او کورني سياستونه او پاليسۍ

له بده مرغه ويلای سو چې د افغانستان کورني او بهرني سياستونه ډېر وخت متضاد سياستونه وي. په ډېرو مواردو کې د تفريط او افراط سياستونه روښانه کوي. تر ډېره بهرنی سياست د افغانستان په اوږده تاريخ کې د مختلفو اشخاصو لخوا منحصر تاريخ لري، ځکه چې د بهرنيو مستکبرو امپراتوريو له مزاج سره په ستړتوب دکې د ليوالتيا او بشپړتيا په سبب د حريت چانس ډيرکم لري، ديو معتدل سياست چې د افغانستان د ټولو حقوقو رعايت په نظر کې ونيسي ډېر کم تر سترګو کيدلای شي. که څه هم په لومړي او دويم نړيوال جنګ کې د افغانستان بهرني سياست پر عدل او انصاف ولاړ او مستقله پاليسي يې درلودله، مګر تر ډېره دغه دريځ په اعتدال پاتې نشو.

د دې کار يو عمده او لوی دليل د افغانانو بې حده او بې اندازې خوشباوري ګڼلای شو چې هر وخت د افراط خوا تعقيبوي. کله چې يو افغان که څه هم د لوړو زده کړو او تجربو درلودونکی وي يا له لوی مسلک سره اشنا يا د افغانستان د يوه لوی پوستې مسؤوليت لري. بدبختانه کله چې د بهرنيو هيوادونو په سياست کې ورښکيل شي له دومري خوشباورۍ څخه کار اخلي چې نژدې د يوه هيواد له رسمي پاليسی سره په ټکر کې را شي او که چيري د يوه بهرني هيواد په ښو

(c) ketabton.com: The Digital Library

روابطو کې ورداخلیږي نو د روابطو په وړاندې چې متقابل احترام دی د دوستۍ په وړاندې ډېر ښوییږي ان تردې چې دیوه هیواد په ښو اړیکو کې خپل توازن له لاسه ورکړي. داسې بې اندازې خوشباوري او خوږتیا چې بالاخره یې د خوړلو سبب ګرځي او ګرځیدلي، داسې خوشباوري او خواخوږې چې د خپلو هیوادوالو د ارادو او هیلو پرخلاف د پردیو رضا لټوي ، داسې خوشباوري او خوږتیا چې هغه دوست یې په دې لټه کې شي چې پر هیواد او خلکو یې د یرغل لاره هواره کړي.

که د افغانستان پر اوږده تاریخ ځغلنده نظر واچوو بیاهم په نژدې تاریخونو کې د لیرې تاریخونو بېلګې او تیروتنې موندلای شو چې لا تر اوسه پورې زموږ هیواد او هیوادوال یوازې نه چې د تیروتنو جبران نشي کولای، بلکې تر اوسه پورې یې د قربانۍ هدف ګرځیدلي دي د مثال په توګه انګریزان د افغانستان تر پولو پورې په ګړندي بریالیتوب

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

سره راورسیدل د خلکو په وینو کې یې د خپل غرور بیړۍ د هدف تر ساحله په چټکتیا سره روانه وساتله، دلته د ملتونو اراده، د جهاد او استقامت په لوري ښه ننګونه وه چې دري ځلي یې د خپلې مبارکې ارادې په اظهارولو سره خپلواکې ونه بایلله، حکومت په بشپړه وفادارۍ د افغانستان د ځمکني بشپړتیا او استقلال په هیله په نه ستړې کیدونکې توګه قرباني ورکړه. له خپل هیواده یې دفاع وکړه، په خپلو وعدو او وظائفو کې رشتینې پاته شول، انګریزان یې د درنو تلفاتو په ورکولو سره مات او وشړل. شرمیدلې یې له خپله هیواده وایستل. مګر بدبختانه د حکومت د بهرني سیاست واکمنو دشهیدانو مبارکې وینې هدر او په اوبو لاهو کړې، په لږ رشوت او بډوېې چې د هغه ١٢ لکو تر ١۴ لکو کلدارو پورې ورکول سوي دافغانانو په وینو ګټلې افغانستان یې یوځل بیا د انګریزانو په واک کې ورکړ، د انګریزانو د ناوړو ارادو او

قوي ښکار په دام کې ولوېدل، هر څه یې پر ځانونو ومنل هرڅه یې له لاسه ورکړل. ترڅو د محدود وخت لپاره د قدرت او فحاشۍ په هوس او نوش کې مست اوسي، شراب او کباب تر کومې تیر کړي، له ډیرو او ښایستو ښځو خوند واخلي، په عیاشۍ ژوند وکړي، د شهیدانو قرباني، د خلکو کلکه اراده، د کونډو او یتیمانو کړاوونه هیر کړي.

دویم مثال د بېلګې په توګه د کمونستي ښامار په منګولو کې ښکیلتیاده، کله چې امان الله د خپل پلار تر مرګ وروسته د افغانستان د استقلال د استرداد دعوه وکړه د هغه په دغه میړانه سره افغانانو ګڼله چې هغه د استقلال او خپلواکۍ په ګټلو سره د دغه هیواد د خلکو او شهیدانو ارزو پوره کړه او نور یې ګواکې افغانستان خپلواک هیواد کړ، له بده مرغه لږ وخت وروسته بیاهم د مذهبي او کلتوري پلوه بې پروایۍ، غربي کلتور ته ګړندی رجحان د خلکو

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د ارادو سپکاوي د هغه د قدرت ټغر هم ورټول کړ. بهرنی سیاست د خلکو له احساساتو سره په ټکر کې راغی، چې په تدریجي ډول یې لویو غمیزو ته لاره پرانستل.

د بهرنی سیاست مانا او مفهوم څه دی؟ دلته د دغه سیاست په کولوسره پنځه عمده څیزونه د بنسټونو په توګه په نظر کې نیول کیږي.

لومړی: د ګاونډیو هیوادونو سره ښې اړیکې او متقابل احترام ،

دویم د بهرنیو ستونزو له معیارونو څخه پوهاوی او خبرتیا ده ترڅو ټول ملت ویښ او باخبره وساتل شي.

دریم: د نړۍ د نوو او زړو انکشافاتو څخه په بشپړه توګه استفاده کول.

ځلورم. په بهرنی سویه باندي د خپل هیواد د استقلال له ساتلو سره سره د کلتور او مذهب سالمیت ته پوره پاملرنه.

پنځم: په بهرنیو هیوادونو کې د خپلو اتباعو د حقوقو دفاع او د هغو د سر او مال ضمانت کول،

داسي نور جزئیات چې په تجارت، قرارداد ، تعلیم او تربیه،کدري روزنه، قرضه او کمک، پوځي عسکري روزنه او لاس ته راوړنه ټول تر یوه قانوني چتر لاندې په هغو پنځه ځیزونو کې همږغي ده، دا او دې ته ورته سیاست او پالیسي د هر هیواد لپاره اړینه ده چې پري ملامتیا نشي ویل کیدلای، دلته دا خبره ډیره ضروري ده چې د هر بهرني تماس په ترځ کی ټول کورني ملحوظات او ارزښتونه په پام کی ونیول شي تر ټولو ضروري داخلي همفکري اوننګونه ده چې ټوله هیواد له هغه سره په بدمرغي اوښتلای شي، په ټولو بهرنیو پالیسیو کې دومره احتیاط پکار دی چې له هري کړني سره د اولس اراده په نظر کې ونیول شي ترڅو ښه پاکه لاره په وړاندي صفا وبریښني هم هغه تګلاره عملي کړای شي مګر زموږ په بهرني سیاست کې څو عمده مشکلات دی چې موږ یې همیشه قرباني ګرځیدلي یو:

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

لومړی: ښوونه او روزنه

دویم : د بهرنیو سازمانونو رنګ او ډول

دریم: د هیواد دننه د بهرني کلتور وده

ځلورم: د مسؤولو اشخاصو خوشباوري

پنځم: د ښو اړیکو په خاطر له یوه بل هیواد سره په کلتوري شکل نارښتیني چلند.

لومړی: تعلیم او تربیه تر ټولو مهم عنصر دی چې په هر وخت کې د هیواد او نوي نسل مستقبل ورباندې ولاړ وي او د ښه او سوکاله ژوند لپاره غوره پرمختګ ورباندې کیدلای شي، د تیر څه په تعقیب

د راتلونکي لاره ښه ځارلای شي او دا تر ټولو ضروري ده چې د یوه ښه بنسټ سره نوي انکشاف بې خطره رامنځته شي، د تعلیم او تربیې نننۍ ستونزي مو په لومړي څپرکي کې ذکر کړې. د یادوني وړده چې بهرني هیوادونوته د زده کونکو د لیږلو ستونزه یوه عمده ستونزه ده دا ستونزه کیدای شي لائقو استاذانو یا د عصري او نوو تجهیزاتو د نشتوالي له کبله وي. د نویو تجهیزاتو په بشپړتیا سره د لوړوزدکړو دپوهنتونو نیمګړتیابشپړه کولای شي دغه نیمګړتیازده کونکوداړتیا لاره پیدا کوي چې شاګردان یا زده کوونکي دلوړوزده کړو لپاره خپل هېواد ته د خدمت په موخه نورو هېوادونو ته په رسمي یا غیر رسمي ډول استول کیږي چې د افغانستان اساسي ستونزي له همدې ځایه راولاړیږي. د وخت په تیریدوسره پاړسوب پیداکوي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دغه ستونزې څو برخې لري. زه دلته غوارم د هغو دري برخې راوسپړم: لومړی هغه ځوان زده کونکی چې په اسلامي روزنه سره پوره نه وي روزل شوي هغه خالي ذهن وي په لږ وخت کې د خپل ځان لپاره د بل هېواد مفکوره او د ښوونکي عکس خپلوي زده کونکی په دغه تقلید سره له اسلامي مفکوري سره نور په واټن کې راځي.

دویم: زده کونکی تر ډیره د هغو مفکورو سره اشنایې پیدا کوي چې اسلام ورسره ټکر لري. هغه به د بهرنیو سازمانونو له مېلمستیاوو څخه خوند اخلي بالاخره هیواد ته د راستنیدو سره سم یونا اشنا فکر ته کارپیل کوي. البته موږ د داسي ډیرو بیلګو شاهدان یو.

دریم: هغه زده کونکي چې د بهرني تعلیم وس او توان نلري په خپل ځان کي د مایوسۍ اوکمۍ احساس کوي که څه هم د هغه لیاقت ترهغه بل ډیرښه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تعلیم او تربیې جرړې (ریښې) خو لا تر هغه څه پورې ډېره ځانګړتیا لري چې د هغه هیواد د مفاداتو او کلتور وده په نظر کې ونیسي. په بهرنیو هیوادونو کې په لویه پیمانه د شتمنو کورنیو زده کوونکي روزل کیږي یا د لویو منصبونو د درلودونکو اولادونه وي، طبعاً د داسې اشخاصو اولادونه په سیاسي زده کړو کې ډېره برخه اخلي یا د هغو پلرونه او میندې هغو ته دغه انتخاب کوي یا د میراث په ډول د هغوی لیوالتیا د سیاست سره وي. په هرصورت کله چې په بهرنیو هیوادونو کې د بریالي سیاست په لټه کې شي، نو د ټولو سازمانونو سیاستونه مطالعه کوي. د هغو ایډیالوژي یې په دماغ کې ځاي نیسي، یا د کوربه هیواد له روان سیاست نه رنګ اخلي چې په همدې توګه د خپل مستقبل لپاره د خپلې خوښې انتخاب کوي،

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د مثال په توګه که یو زده کوونکی په روسیه کې زده کړه کړې وي هغه د ځان او هیواد لپاره کمونستي ایډیالوژي انتخابوي، که چا په چین کې زده کړه کړې وي هغه د ځان او هیواد لپاره د کمونستۍ نظام بل ډول انتخابوي،که چا په اروپا یا په نورو لویدیزو هیوادونوکې زده کړه کړې وي هغه د ځان او هیواد لپاره پانګوالي، نړیوالي او کپیټالستي یا غربي دموکراسۍ انتخاب کړې وي او که چا په یوه اسلامي هیواد کې او په یوه اسلامي چاپیریال کې زده کړه کړې وي هغه بیا د ځان اوهیواد لپاره اسلامي نظام انتخاب کړی وی چې د دغو مختلفو مفکورو بیلوالی یو لیدلای هم نه سي او ترکیب یې بیابیلې ستونزې لري.

دویم: د مسؤولو اشخاصو نژدیوالی یا دوستي ده چې په ټاکلي ډول نتیجه له ځانه سره راوړي، خو د ناکافي تجربې او د کمې پوهنې له امله د هیواد د ټولو وګړو، کلتور او عنعناتو اهمیت یې له نظره

غورځولی وي چې په همدې توګه د توپیر خوځنده بهیر لا پسې اوږدیږي.

د بهرني کلتور وده او پاینښت، لکه څنګه چې مو وړاندې د هغه ارزښت په نظر کې نیولی دلته بایدووایوچې د نړۍ هر هیواد د خپل کلتور د ودې لپاره په نه سترې کیدونکې توګه کار کوي په نورو هیوادونو کې خپل کلتور خپروي او هغه ته رشد ورکوي، خو له بده مرغه چې زموږ خپل کلتور د ځینو خپلو خلکو لپاره شرم او عار بلل کیږي. د دې پر ځای چې خپل کلتور رسم او رواج ته وده ورکول شي هغه شاته غورځوي. د دې دوه مثاله زه د یوه شاهد په توګه په ګوتو کولای سم. یو دا چې ما خپل زوی مکتب ته د زده کړې لپاره په خپلو کلتوري او ملي جامو کې استاوه، خو د ښوونکې لخوا په شو ځله د اخطار په ډول ورته ویل شوي چې پتلون او نیکټایې د زده کونکې لپاره اجباري کار دی. که نه نو له مکتب نه به یې اخراج کړي، دلته د کلتور پر ضد عمل کول په رسمي چوکاټ کې کیږي. د دې سره سره چې نیکټایې او پتلون اصلاً د هیڅ مسلمان او افغانانو اصلي کلتور ندی چې دومره ټینګار ورباندې وشي چې یو زده کونکی یې له کبله د زده کړې له نعمت څخه محروم پاته شي دا خو لا بیل سوال دی چې افغانستان د مسلمانانو کور دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

دریم : د اوسني جمهوري ریاست ادارۀ امور ته یو چا د دندې غوښتنلیک ورکړي وو. هغه نفر ښه لیاقت درلود، په اقتصادی زده کړو کې یې ماسټري درلوده. د دې سره سره هغه ته ویل شوي وه چې دلته پتلون او غربي لباس اجباري دی، که نه نو د ده لپاره په افغاني کلتوري لباس کې ځای نشته. ځکه هغه سړي مسنونه ږیره اوسنتي جامې اغوستې وې. دا د چارو په اداره کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره مرکزي حیثیت لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې ډېر مثالونه شته چې د ډېري خریل، د بوغرې یا حجاب لیري کول او نور داسې غیر شرعي افعال پکښې حتمي بلل شوي دي. همدي ته ورته اعمال او افعال د بهرني کلتور برخه ده چې زموږ په هېواد کې زموږ کلتور ته صدمه رسوي او له بهرني کلتور نه رنګ اخلي. له بده مرغه چې زموږ د غربې کلتور پلوي افغانان یې په نه سترې کیدونکي او نابللې چوپړ کې ځانونه په کلتوري نیواک کې اچوي.

د مسؤولو اشخاصو خوشباوري : لکه څنګه چې مو مخکې د دې خوشباورۍ تفصیل د عامو افغانانو لپاره یاد کړ، همدا خوشباوري په افغاني خواصو کې هم سته چې ډېر خطرناکه عواقب لري، د عامو خلکو خوشباوري تر چارواکو او مسؤولو اشخاصو پوري محدوده او لیوالتیایې هم دومره مهمه وه. مثلاً ظاهرشاه چې اوسني اساسي قانون ورته د ملت د بابا لقب ورکړی دی. د ده تر شخصیت پوري داوو چې ظاهرشاه پر ځمکه د خدای د رحمت سیوري دی یا دا چې هغه

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د اووه ولیانو مرتبه لري. د هغه اطاعت فرض او مخالفت یې ګناه ده، سره د دې چې هغه ته د ملت د بابا لقب هم ورکول شو مګر هغه د مرګ تر وخته پوري د الله جل جلاله فرض حج ته هم زړه ښه نه کړ. د کابل په ښار کې یې تر مسجدونو سینماوو ته ښه خدمت کړی د هېواد تر نورو ودانیو یې د عیاشۍ حوضونه د خپلې عیاشۍ لپاره ډېر جوړ کړي وه او په مساجدو کې لکه د پل خشتي په مرکزي جامع کې د اوداسه د اوبو انتظام هم نه وو داچې ده غریب خپله د لمانځه سره څومره لیوالتیادرلوده دادده ذاتي مسؤولیت وو. همداسې نور مثالونه ډېر سته. مګر د خواصو خوشباوري بیا داسې نده د هغو خوشباورې ډېري خطرناکي پایلي لري لکه د تره کي، کارمل او

کرزي غوندې کړني چې هیواد او ټولنه یې له نه جبرانېدونکو ستونزو سره مخامخ کړه، بهرنیانو ته دومره ورنژدې شول چې د هیواد د یوه وګړي وژل یاپه تورو زندانونو کې د هغو اچول د هغو حق بولي. له مغرورو، ظالمو، سرټمبه وو او وژونکو بهرنیانو څخه د توقیف یا څېړنو حق هم د افغانانو په واک کې نسته. د دغو بې وارثو مظلومو افغانانو وینې ورته مباح ګڼل شوي. دومره خوشباوري چې په هغه چا باندې باور وکړي چې څو ځله یې افغانستان له ورکاوي اونابودۍ سره مخامخ کړي او لوی افغانستان یې په کوچني کهول بدل کړی، دومره بیاهم پرهغه چا باندې خوشباوره شي چې د افغانستان پر بدن یې د قصاب غوندې د پریکیدلو تیره چاړه په لاس کې نیولې ده دومره خوشباوره شي چې د دیني او تاریخي دښمنانو لانور هم په هیوادکې زیاتوالي او دایمي اډې غواړي، دومره خوشباوري چې د الله ﷻ له لاري پرته غواړي پر بله لاره ثواب ته ځان ورسوي، هسې خوشباوري چې ناروا وو ته په اسلامي ټولنه کې قانوني بڼه ورکړي، داسې خوشباوري چې د خپلو خلکو ارادې په نظر کې ونه نیسي د پردیو ارادو ته د لومړیتوب حق ورکوي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

پنځم: د ښو اړیکو په خاطر له یو بل هیواد سره په کلتوري بڼه نا رښتین چلند کول:

د دې اړیکو بیلګې اوس هم ډېري دي او ډېري وړاندې تیري شویدي چې ډېر پراخ تفصیل ته اړتیا لري، زه دلته د لږو بیلګو په په راوړلو اکتفا کوم، دلته په ناسمه توګه بهرنیان تشویقول او هغو ته اطمینان ورکول یوه غولونه ده، چې خپل هیواد پکښې رابنکیل کړي او یا دا چې د ملت د وګړو له اعتماد څخه ناوړه استفاده او یا معامله کول چې د ملت وګړي ترې ناخبره اوسي، د مثال په توګه له

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهرنيانو سره تړون کول، خپلي خاوري ته راوستل، يا رابلل د هغو په جزئياتو هيوادوال نه پوهول، يو ناسم او نارښتين عمل دى. يا دا چې بهرني يرغلګر تشويقول هغو ته اطمنان ورکول چې د هيواد وګړي د دوى
د راتګ خنډ نه ګرځي. يا دا چې د دغه هيواد اوسيدونکې ورباندې خوشحاليږي. يا دا چې ټول هيوادوال د دوى د راتګ غوښتونکي دي، دا هم يوه ناسمه او نا رښتيني کړنه ده چې په نتيجه کې د ملت ارادې ته په ډيره سپکه او بې احترامۍ کتل کيږي، د خلکو عزت او کلتور پکښې پايماليږي يا دا چې خلکو ته په دې سره اطمينان ورکول چې ګواکې بهرنيان د دوي د ارادې، مذهب او کلتور درناوى کوي، دلته
د يوه مستامن په صفت اوسيږي، د هيواد په کورنيو او بهرنيو کړنو او پاليسيو کې لاسوهنه او مداخله نه کوي، يوازې د هيواد د اساسي قانون په چوکاټ کې د حکومت په چارو کې ورسره مرسته کوي، د حکومت پريکړو او د اولس ارادى ته په بشپړه توګه احترام کوي، په اصطلاح د افغانستان د اساسي قانون په چوکاټ کې عمل کوي ، داهم يو ناسم او نا رښتينى عمل دى چې د شبهاتو او شکونو په توليد کې ښه زيات والى راولي، يا دا چې په اقتصادي او پوځي تړونونو کې د انحصار په شکل درغلي کوي يا داچي خپل ولس تري ناخبره ساتي يا دا چې قرضي او پورونه همداراز مرستې اوکومکونه دهېواد
د ابادۍ په نوم اخلي بيا هغه پر نورو بې درکه مدارکو لګوي او بار او حساب يې پر اولس اچوي. دا هغه څه دې چې په حقيقت کې ناسمي او نارښتيې کړنې بلل کيږي. د دې يوه بله نژدې بېلګه د کمونستانو ناروا پاليسۍ وي چې پخواني شوروې اتحادته په خورالوړه کچه

خوشباوري وه، کمونستان چې شمېر يې تر ۱۵۰۰۰ پوري رسيدلي وو په نابېره توګه په ۱۳۵۷ کال د ثور پر اوومه د کودتا په ډول قدرت ته ورسيدل دا چې څومره وخت دغه چرګوښي د افغانستان په غيږ کې د بل په ايډيالوژي ستر شيوه هغه به تاريخ ته پريږدو، دلته به ددغي کودتا منفي ټکو ته ورشو.

لومړى داچې کمونستانو په داسي وخت کې کودتا وکړه چې هيواد نسبتا د پرمختګ پر لورې ګامونه اوچت کړي وه. په اقتصادي لحاظ د دغه هيواد په تاريخ کې ډير ښه پلانونه جوړسوي وه هيواد او هيوادوالو په سوله او سوکالۍ کې ژوندکاوه همداوخت د افغانستان د خپلواکۍ بيرغ ښه رپانده وو. که څه هم هغه وخت په نظام کې ډيري نيمګړتياوي موجودوي وې او د هغو اصلاح پکاروه. څکه په نظام کې هغه ايډيالوژۍ ننوتلي وې چې د ځينو خلکو ياشخصيتونو احساسات يې راپارولې وه. دغه نيمګړتياوې په اسلامي افکارو باندې پوره کيدلاى شوې، خو په يوه کفري او غيراسلامي نظريه او فکر سره
د نظام راپرځول يوه لويه فاجعه او نه جبرانيدونکى جرم وو چې په هيڅ توګه د دغې خونړۍ او ناروا کودتا ضرورت نه وو.

کمونستانو د خپلې واکمنۍ د ساتني لپاره له پخواني شوروي اتحاد څخه د مداخلي غوښتنه وکړه چې د دوى ريږديدلي او کړېيدلي پښي د هغو په مټو ټينګې کړي، څو د دوى قدرت ته بقا ورکړي او
د افغانستان د مسلمان ولس د پاڅون سره خپلې ناروا دښمنۍ ته پياوړتيا ورکړي. دلته کمونستانو دوه څيزونه چې بيخي ډير مهم وه له نظره غورځولي وه: لومړى د مذهبې علماى کرامو او مذهبي چارو اهميت او ارزښت وو دويم د ملت د وګړو اراده: څکه هر واکمن ته پکار

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده چې تر ټولو وړاندې د خپلو خلکو اراده په نظر کې ونيسي او د هغو سره د ډېرو لويو او مهمو اقداماتو په اړه سلا مشوره وکړي او د هيواد د سترو لارښوونکو هم فکري او همکاري را جلب کړي او د هغو نظرونه په غور سره مطالعه کړي. خو کمونستانو د دې پروا ونکړه او په ډېره بې پروايۍ سره يې د مذهب او د خلکو د ارادې سپکاوی وکړ.

افغاني کمونستانو په دوو ناسمو او نارښتينو ټکو بهرني يرغلګر وغولول، لومړی د کمونستۍ بدمرغ نظام سره د افغانستان د وګړو مينه اوليوالتيا. دويم: د هغو د راتګ په اړه د افغانستان د خلکو د اکثريت توافق. د مثال په توګه هغو کريملين او برژنيف ته ډاډ ورکړی وو چې د افغانستان خلک له کمونستي نظام سره مخالفت نه لري. خلک ټوله د شاهي کورنۍ له انحصار څخه تنګ شوي دي، په ځانګړې توګه بې وزلي او غريبه طبقه خلک لکه بزګر، کوچيان او داسې نوري کورنۍ. د همدغو څو ګوډاګيو په مرسته د کمونستي نظام د ټينګولو لپاره د پخواني شوروي اتحاد زورځواکو سرو لښکرو په ډېره بې رحمۍ پر افغانستان باندې يرغل وکړ د دغو ناولو اشخاصو مفکوره په دغه يرغل کې مهم او مثبت رول درلود. د دې پوچ مغزو په نظر له يوه نه ماتيدونکي ځواک سره زياته مرسته کول د افغانانو هيله ده او ډېر افغانان د شوروي اتحاد د سرو پوځونو له راتګ سره مخالفت نه لري. په همداسې بلنه کې ناسم او نارښتين ويلو عمل وشو ځکه نو د سرو لښکرو راتګ او د هغو يرغل په دغه اسلامي اوسنتي هيواد کې ښه استقبال نه شو او نه خلکو ته د قبول وړ عمل وو چې کمونستانو پرې اقدام وکړ چې په نتيجه کې هم دوی او هم سرې نړۍ خوري لښکري په غم واوښتې. استکباري قوت يې ټوټه ټوټه سو. په شرمونووشرميدل زموږ ښکلی افغانستان يې هم د ويرونو او غمونو په سيلابونو لاهو کړ.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دويم مثال د افغانستان د اسلامي امارت دوره ده. د افغانستان اسلامي امارت د افغانانو لخوا ښه استقبال شو، پياوړی شو اوسترتوب ته ورسيد، که څه هم واکمن د ناسم او نارښتين بهير مصداق نشي کيدلای، خو په بهرنی سياست کي يې نميګړتيا ډيره وه. په عامه توګه خوشباوري چې په ټولو افغانانو کې ډيره ده، په دغه نظام کې هم د صداقت باوجود ډيره وه، چې هغه د يوه لوی مشکل سبب وګرځيده. دلته دوه لوی عاملونه بايد تر څيړني لاندي ونيسم. لومړۍ خوشباوري د اسامه بن لادن او د هغه د شبکې(نيټ ورک) په هکله وه. دويم د ګاونډي هيواد پاکستان او نورو مسلمانانو په هکله. اسامه بن لادن که څه هم د رباني صاحب د حکومت په وخت کې افغانستان ته رادعوت سوي او راغلی وو، خو طالبانو ته يې د ورنژدي کيدو پر وخت يو ښه باوري ټاټوبی خپل کړ. ښه کوربه ورته په خپل کورکي د ميلمه پالني ټټر پړانستی، که څه هم اسامه مجاهد مسلمان او د افغانستان د خلکو ميلمه وو؛ خو تر ډيره يې د افغانستان د خلکو، په تيره د اسلامي امارت د محترم زعيم له خوشباورۍ او خوا خوږۍ څخه استفاده وکړه.

پاکستان که څه هم د افغانانو لپاره د هجرت د دويم کور مانا درلوده، په سخت مشکل او ډير بد حالت کې يې د هغو لاس نيوی کړی وو، خو بيا هم پر افغانستان باندي د انحصار په لټه کې وو. پاکستان نه غوښتل چې افغانستان د يوه معتدل سياست په رڼا کې له نړۍ سره سترګي وجنګوي. پاکستان په ډير زيات زيار سره هڅه کوله چې د افغانستان اسلامي امارت اړيکي د نوري نړۍ سره د پاکستان له لارې ترسره سي. په همدغه چوکاټ کې يې له افغانستان سره دوستي او همکاري دواړه ښودل. افغانستان هم د ګاونډي او اسلامي هيواد په توګه تر ډيره ورباندې ښه باور درلود. دويم مذهبي علمای کرامو او نورو تنظيمونو چې په افغاني معتدل نظام کې يې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر نه ایستلو هڅې کولې، په افغانستان کې هغه څه غوښتل چې په پاکستان کې یې نه غوښتل او یا ورسره دومره حساسیت نه ښیي. چې د غه ډول پالیسیو هم د افغانستان په وړاندی د ډیري خوشباوری انگیرنه درلودله. له بلې خوا د پاکستان هغه حکومت چې د مشرف خبیث په مشري یې د افغانستان د اسلامي امارت د له منځه وړلو لپاره د مسلمانانو په وركړه او خرڅولو هم صرفه ونكړه، د پاکستان حکومت خپلې اډې د افغانانو او افغانستان پر ضد د امریکا په واک کې ورکړې. په حسن ابدال، تربیله ډیم، جیکب آباد او ډالبندین کې یې هوایي فضا د هغو په اختیار کې ورکړه ان تر دې لیکلو پورې چې په۲۰۱۰کې بشپړه سوه د امریکایانو ټول بمونه، ټانکونه، گولۍ او د وژلو او ژوبلولو نور څه هم د پاکستان له لارې افغانستان ته د مسلمانانو د وژلو لپاره راځي چې تر اوسه پکښې تر یو سل او دېرش زره کسان په همدغو موادو په شهادت رسیدلي دي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

داچې څومره کورونه او کلي وران سوي دي دا لا بېله خبره ده. هر هغه څه یې وکړه چې مسلمان افغانان ووژني، هیواد یې خراب شي، خلک یې بې عزته شي بیا هم وربانديې د یوي ذري اعتماد کول دخوشباورۍ مانا در لوده؟؟.

دریم مثال د غربي دموکراسی روان دوردی.

د اوسنۍ غربي دموکراسۍ په ځواکمني کي هم د ناسم او نارښتین سلوک اعمال لیدل کیږي. د لته هم ډېري ډېري منفوري بېلگې ترسترگو کیږي. غواړم څو بېلگي د مثال په توگه راوسپړم: لومړی

د دموکراسۍ سره د خلکو مذهبې او ملي لیوالتیا او مناسب وخت. دویم له بهرنیو یرغلگرو قواوو سره د خلکو توافق. دریم بهرنۍ نړۍ ته د باور اطمینان او د ستونزو له منځه تلل.

لومړی: دابه څومره حقیقیت وې چې د افغانستان هغه ولس چې د اسلامي سپېڅلي شریعت او اسماني نظام په هیله یې په میلیونونو انسانان او ښکلي ځوانان قرباني ورکړیدي، هجرت یې کړي او د خپل ښکلی هېواد ټولي شتمنۍ یې قرباني کړي، موافق وې چې د هغو

د ټولو هیلو پر خلاف غربې ډول دموکراسي پلي شي، که څه هم افغانان له مشروع ازادی سره تاریخي لیوالتیا لري، خو د اسلام د سپیڅلي مذهب په وړاندې هیڅ ډول قانون ته لیواله نه دي. اوس به د دموکراسۍ نظام ته راشو. که په ښه غور سره وکتل شي چې د اسلام چوکاټ د احاطي په توگه درزمن اوداغي نشي نو بیا هرڅه مباح دي هیڅ مشکل نشته چې د مباحاتو پر پرانستې لاره ځانته لاسته راوړنه ولري، خو که د دې په خلاف کاروشي نو بیا به بدبختې رابځنبي، هر هغه نظام چې امنیت پکښې تامینیږي، د خلکو حقوق

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

پکښې ساتل کیږي، شرعي نیمگړتیا ونلري، په اصولو کې له اسلام سره ټکر ونلري هغه ته شرعي صبغه ورکول کیږي. که د دموکراسۍ ماناداوي چې حکومت د ولس په عامه انتخاب سره وټاکل شي هم دا قانون په اسلام کې د ډیره اوږده مهاله پلي شویدی، خلفای راشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین د صحابهٔ کرامو رضوان الله علیهم اجمعین په انتخاب سره د اسلام د لوی خلافت دندې ترلاسه کړیدي. مگر ښکاره فرق یې دا دی چې د غرا محمدی شریعت سره به د بدعت او یا منهي او منکر ښکارندوی نه وي. اسلام په حقیقت کې د نصرانیت او یهودیت له ادیانو سره توپیر لري. ځکه په تورات او انجیل کې له احکامو او ابلاغو پرته د یوه حکومتي نظام قانون وجود نلري، نو له همدې کبله په غربې نړۍ کې حکومت او مذهب بېل ساتل شوي، مگر اسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انسانانو اجتماعي او شخصي ژوند ټول احاطه کړي او د ژوند د ټولو چارو لپاره که حکومت وي او که تجارت، دعوی وي که د بشر حقوق کافي تګلاره لري. نو په داسې شرائطو او امتيازاتو کې د دې ضرورت نشته او نه هم مذهبي علمای کرام د دې اجازه ورکوي چې
د سيکولر نظام په ډول حکومت او مذهب بيل وساتل شي.

بيا هم راځو امريکايې تقليد ته.

دغه امريکايې ميتود يا دموکراسي په هېواد کې په داسې نوم معرفي شوه، چې ګواکې د هرچا حق، د بشر حق، مذهبې حق، کلتوري حق، د ښځې او نر حق پکښې خوندي ساتل شويدي، په نهايې شکل سره به د عدل او انصاف فيصلې کيږي، هيواد ته به امنيت راځي، پر هيچا به ظلم او تيری نه کيږي. بهرني يرغلګرقوتونه به له خلکو سره

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د افغانستان په ابادۍ کې مرسته کوي، مذهبې او کلتوري عنعناتو ته به پوره درناوی کوي، خو دغه ژمنې د عمل په ډګر کې هيڅ پلې نه شوې. دلته بيا هم د ناسم او نارښتيا ويلو عمل شوی دی. البته دا د دې لپاره چې بهرنيان دېته ليواله شي چې افغانستان د اسلام ضدغربې دموکراسۍ لپاره په ليوالتياسره اماده ګي لري او يا دا چې خلکو ته په بې مفهومه تبليغ ذهنيت ورکول شوي چې دغه دوديزه غربي دموکراسي له اسلامي او ملي کلتور سره هيڅ تضاد نه لري. يو بل علت داهم کېدلای سي چې له بهرنيو يرغلګرو قوتونو سره له ډيره وخته د افغانانو حساسيت موجود دی او موجود به وي همدارنګه زاړه زخمونه لاهم تراوسه د وينو بوی ورکوي. په داسې شرائطو کې بهرنی يرغلګر تشويقول چې ګواکې د هيواد اکثريت وګړي دوی ته خوشبين او ليواله دې

او هيچا ته به اجازه ور نه کړي چې د بهرنيو يرغلګرو په وړاندې لاس، پښه او خوله وخوځوي، داهم د نه رښتيا او ناسمو ويلو ناکامه پاليسي وه چې د ملت د ارادې په مخالفت کې لټول شوي وه.اړينه ده چې دلته دا متل هم وويل شي (زورغونډۍ هواره وي).

يو بل کار چې اوس تازه کمپاين ورته پيل سوی دی هغه د امريکا د وينو خوړونکو يرغلګرو دايمي اډې دي ، څنګه چې دا اوسنی قدرت د بهرنيو کمپنيو او انجوګانو د پخوانيو کارمندانو او شمالي ټلوالي سره دي چې اکثريت بهرنې تابعيتونه لري غواړي د دغه قدرت د ساتلو او بقا لپاره د امريکا د يرغلګرو د دايمي پاته کېدو لپاره کمپاين وکړي . مطبوعات چې تر ډېره د غربيانو په پنډ او پيسو چليږي هم دې خبرې ته داسي کسان د تبصرو لپاره را غواړي چې همدغه نظريات تاييد کړي داسي هم امکان لري چې د لويې جرګې په نامه يو څو معلوم کسان

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د بډو او پيسو په زور راولي او د ملت د نمايندګانو نوم ورکړي او دغه ناروا پروژه ورباندې پاس کړي او بيا د امريکايانو دايمي اډوته چې
د دايمي ستونزې په معنا دي قانوني بڼه ورکړي. دا هم د ناسمو کړنو او ويلو ناکامه پروسې دي چې د خلکو په اوسنيو شرايطو کې موږ د خلکو هيڅ واقعي نمايندګان نه لرو ، نه په پارلمان کې ، نه په جرګه کې ، نه په کابينه کې او نه هم جمهور رئيس د خلکو واقعي نماينده دی. ځکه چې هيواد عملاً اشغال دی . هر څه د يرغلګرو په خوښه اوړي او را اوړي. جمهور رئيس غريب د ناوسۍ له امله په عام محضر کې ژاړي . په هيواد کې سراسري جنګ روان دی د خلکو او حکومت تر منځ فاصله د مځکې او آسمان غوندې ده. نو څنګه ممکنه ده چې د هيواد په نمايندګي د چا سره قرارداد وکړي . ښه به داوي چې همدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس يوازې په ورځنيو کارونو او اړتياوو باندې اکتفا وکړي او د داسې طولاني او اوږدو قراردادونو څخه ځان وساتي کوم چې د افغانستان د مستقبل سره تړلې دي تر څو په افغانستان کې پوره امن او رښتيانی او حقيقي نماينده حکومت راځي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

کورنی سیاست

د افغانستان کورنی سياست له ډېرو اوږدو زمانو څخه ترينګلتيا او پيچلتيا لري او په تحمل باندې نه ولاړه پاليسي د دغه ترينګلتيا کلکه جرړه ده. د انحصار او ميراث يا په قومي توپيرونو کې ځان ځاني لټول شوي، د ډېرو رکنونو په مجاز کې پاينښت په ناسم او نارشتين شکل سره شوي دی دلته هم ډېر څيزونه علتونه او بيلګې ليدل کېږي چې د دغو پيچلتياوو اسباب جوړوي، مګر زه هغه نکتې څېړل غوارم چې زما فکريي زما د لنډ عمر په لړ کې ادراک کړيدي. هغه اته علتونه دي چې مايې تر ډېره په څېړنه کې لاس ته راوړنه او بريا موندلې ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

لومړی د قدرت انحصار، دويم د تحمل کمښت، دريم د ضوابطو پر ځای روابطو ته ترجيح ورکول، څلورم تعصب ته وده ورکول، پنځم اداري نيمګړتيا، شپږم د اشخاصو په رجحان سره بهرنی سياست، اووم د قدرت د ټينګښت لپاره د اشخاصو ضايع کول،اتم د قضايې قوې نه ناپيلتوب.

په قدرت کې انحصار يا د قدرت انحصار په افغانستان کې يو عمده علت دی چې تل يې د خلکو احساسات راپاروليي يازخمي کړي دي. کله د يوې کورنۍ لخوا او کله د يوه تنظيم لخوا او کله د يوه سمت لخوا کله په يوه ايډيالوژي اوکله په بله ايډيالوژي سره، خو دا ټول انحصارونه که په انحصار کې انحصار وي او که په يوڅه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پراخوالي کې انحصار وي،د دغه هیواد لپاره ښه پایلي نلري، د انحصار مرض تر ډیره وخته پوري او له ډیره وخت نه په افغانانو کې یو ساري او مهلک مرض دی چې په هیواد کې یې د قابلیت او حقیقت رکن شنډ کړي او خنثی کوي یې چې په دې سره دخلکو مشروع حقوق له منځه وړي د عدل او انصاف تله کښته کیږي او یا له منځه ځي، که موږ د دې مثالونه وګورو او بیا پرې بې پرې قضاوت وکړو، نو له ۱۸۰۰زیږدیز کال څخه راپدیخوا بیا تر اوسه پوري په هر نظام کې دا مرض موجود وو اوس هم موجود دی بیاهم کیدای سي وده وکړي او کیدای شي بیا هم جرړي وکړي.

کله چې یو شخص په دې مانا چې کافي تجربه او پوهه لري، د علم په نعمت سره منور دی له اسلامي او ملي کلتور سره یې پوره روږدوالی ثابت شي، نو له همدې کبله خلک ورته د اعتماد سپارنه کوي او په هغه سره بسنه کوي، خو کله چې هغه د مسؤولیت پیټي پر څټ واچوي بیا یې خپل حق وګڼي، د ګټلو لپاره یې خلک وژني، بندیانوي او بې عزته کوي یې. مشروع او نامشروع واړه ځانته مشروع ګڼي، منګولي په درانه پیټي او قدرت پسي لا مضبوطي او ښه ښخي کړي، آن تردې چې ورپوري ښریښن غوندې شي، روا نا روا ښه او بد ټوله شاته وغورځوي یادا چې د حکومتونو سمتونو انډول په هغه چا باندې سمبالوی او ساتي چې په قومي شکل ریښې سره ولري او په دې ډول په غولوونکي شکل سره انحصار وساتي یا دا چې یو واکمن ټولي چاري او یا ډیري مهمې چاري خپله سرته رسوي بل چاته په کې د مداخلي حق هم نه ورکوي، یا دا چې ورسپارل سوي شخص ته په خپله دنده کې صلاحیت نه ورکوي، یا دا چې د اداري په چوکاټ کې

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د مسؤول انتخاب د صلاحیت په نه درلودلو انحصار کیږي، د مثال په توګه یو شخص په وزیرسره نومول کیږي خو د وزارت په چارو کې دومره واک نه لري چې څومره دهغه مقام صلاحیت وي او په نامه وزیر صاحب بلل کیږي. همدارنګه معین، رئیس او امثال یې دي چې په لاندې او کښته توګه نومول کیږي، تري بده استفاده کیږي په همدې ناوړو کارونوسره د خلکو صبر او زغم تر کنترول وزي چې کله نا کله د انقلابونو زیږنده فکرونه تولیدوي.

د تحمل کمښت، تحمل، حلم زغم او صبر دا تر ټولو غوره صفتونه دي چې په چاکې دغه غوره صفت موجود وي بې له شکه چې بې ساري نعمت دی، دنیا د تحمل او زغم یو ښه ځانګړي درس تر شا پرې ایښي دی. زغم او صبر د الله له صفاتو څخه یو عظیم صفت دی چې په مبارکو اسماء الحسنی کې هغه د ځان لپاره یو اسم انتخاب کړیدی، په قرآنکریم کې دغه د حلیم مبارک نوم په ډیرو مواردو کې ذکر شوی دی، چې پروردګار د خپلو د ښمنانو په موردکې هم زیات استعمال کړیدی. همدارنګه زموږ د ستر لارښود محمدرسول الله صلی الله علیه وسلم په صفاتو کې د حلم او زغم صفات ډیر زیات دي، که د حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم په مناقبو کې فکر وکړو نو ډیر ځله به په ډیرو مواردوکې له زغم او صبرنه کار اخستل شویوي، داسې ډیري بیلګي شته چې رسول الله صلی الله علیه وسلم زغم او تحمل کړیدی. همدارنګه صحابه کرامو ﷻ د دې لاري پیروي کړیده.

داسې ډیري بیلګې سته په ډیرو مواردو کې به د رسول الله په مخ کې صحابه کرام ﷻ په یو کار کې د زغم یاد نه تحمل په وجه ولاړیدل او د رسول الله نه به یې اجازه غوښتله چې مداخله وکړي لکه

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حدیبیې په سوله کې چې کوم د تړون او توافق لیک لیکل کېدی په هغه لیک‌کښې د محمد رسول الله ﷺ له نامه څخه (د رسول الله) الفاظ لرې کړای شول چې پدې سره حضرت علي رضي الله عنه او نورو صحابه وو رضي الله عنهم زغم نه شواي کولای، خو رسول الله هم خپله زغم کاوه او هم یې صحابه کرامو رضي الله عنهم ته د زغم او صبر توصیه کوله. د عبدالله بن ابي منافق یوه واقعه وه، چې په ډېرو مواردو کې یې کفارو ته جاسوسي کوله، په مسلمانانو پسي به یې تبلیغ کاوه، حتی دغه مبارک ایت د ده له خولې، د ده پر منافقت شاهدي ورکوي، چې:

﴿ لَئِن رَّجَعۡنَآ إِلَى ٱلۡمَدِينَةِ لَيُخۡرِجَنَّ ٱلۡأَعَزُّ مِنۡهَا ٱلۡأَذَلَّۚ ﴾ **[المنافقون:۸]**

ژباړه: که چیرته موږ سالم او جوړ له جنګه مدینې منورې ته ستانه سولو نو به ګرځوو عزت مند د دغې مدینې منورې ذلیله اوخوار.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

چې مطلب یې رسول الله ﷺ وو. د ده په نفاق ټوله صحابه پوهیدل، حضرت عمر رضي الله عنه او ډېرو صحابهٔ کرامو رضي الله عنهم د ده د زوی په شمول له رسول الله نه اجازه غوښتله چې هغه ووژني، خو رسول الله د دې لپاره چې کفار ونه وایې چې رسول الله ګواکې اوس خپل ملګري وژني، له زغمه کار اخیست او هغه ته یې څه نه ویل؛ حتی د هغه د ښخیدلو په وخت کې د هغه د زوی په غوښتنه د هغه جنازې ته ورغلي او لمونځ یې ورباندې وکړ.

یوه بله واقعه : کله چې حَاطِبِ بْنِ أَبِي بَلْتَعَةَ د مکې معظمې مشرکینو ته خط واستاوه او هغو ته یې د رسول الله د پلان په اړه معلومات لیکلي وه، وروسته د وحي په ذریعه کشف او ونیول شول،

ډېرو صحابهٔ کرامو رضي الله عنهم غوښتل چې سرېې ځني ووهي، خو بیا هم رسول الله ﷺ خپل زغم وښود او هم یې صحابهٔ کرام دهغه له وژلو کړل.

دلته داسي معلومیږي چې د زغم نه کول هغه څه له لاسه ورکوي چې د انسان او ټولنې لپاره پکښې ډېرې ګټې نغښتي وي، زموږ په ټولنه کې د تاوتریخوالي ډېر اړخونه د نه زغم له کبله راخوټیدلي او ستر شویدي چې ډېر نژدې او ساده مثال یې په افغانستان کې د کمونست نظام تر نسکوریدو وروسته د مجاهدینو تر منځ نه تحمل او نه زغم دی. مجاهدینو هغه ویاړ په ډېره قرباني او ښه میړانه وګاټه چې نړۍ ورته له حیرته ګوته په غاښ وه. مجاهدینو هغه ویاړ وګاټه چې د نړۍ مسلمانانو یې له ډېره وخته انتظار کاوه. مجاهدینو هغه ویاړ وګاټه، چې دري میلیونو شهیدانو یې په قبرونو کې، زرګونو کونډو او یتیمانو یې په کوزونوکې او د وطن په میلیونونو مهاجرینو یې په پردیو لیرې او نږدې هیوادونو کې هیله درلوده، خو دا ګټه څه شوه،دا ویاړونه ولې په خړو اوبوباندې لاهوسوه، جواب دادی چې دا هر څه د نه تحمل او نه زغم په وجه درهم برهم شول. جهاد بدنام سو، هیواد خراب او خلک نور هم په کړاوونو او ستونزو اخته سول چې تر اوسه هم دویم نسل پکښې زیږي، لوییږي او بیا پنا کیږي. خونه په تدبیر، نه په زور او نه په پوهه ورته د حل لاره وموندل شوه، دلته به یوازې د حکمتیار او مسعود، د خود خواهۍ، تکبر، تنګ نظرۍ او په اسلام کې دنه زغم هغه بدې پایلې وګورو چې هیواد ته یې څه ناورینونه راوړل، د هغو په نتیجه کې دوی ته څه پیښ شوه، د جهاد تر بریالیتوب وروسته د حکمتیار او مسعود په منځ کې څه موجود وو، دواړو په ظاهره د جهاد، اسلام او وطن د ګټو او ازادۍ دعوه کوله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مشترکات ترټولو مهم وه. د دې دعوی ورته بنه زمینه برابره سوه د هر څه امکانات لاس ته ورغله، که هغو زغم او تحمل کړی وای او خبره یې بیرته د لږو او وړو اختلافاتو په خاطر خدایﷻ او رسولﷺ ته سپارلې وای، نو بیا به افغانستان په نړۍ کې یو خپلواک، تاریخي او قهرمان هیواد وای. خلکو به یې په سوکالۍ کې له درناوي ډک ژوند کولای. همدا ډول دویم مثال د طالبانو او شمالي ټلوالي تر منځ د نه تحمل او نه زغم خبره وه. که په هغه وخت کې بیا هم په دې مبارک آیت سره په اخلاص عمل شوي وای چې:

﴿فَإِن تَنَٰزَعۡتُمۡ فِي شَيۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمۡ تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا ٥٩﴾[النساء : ۵۹]

ژباړه: که په څه کې مو شخړه سوه ، نو الله او رسول ته یې ور وګرځوئ، که (رشتیا) تاسې پر الله او د آخرت پر ورځ ایمان لرئ. دا غوره او په انجام کې ډېره ښه ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

نو بیا به ولې هغه څه منځ ته راتلای چې راغله او د هغو نتیجه مو ولیده. که اوس هم پردغه لاره فکر وشي ګټه رسولای شي .

تر ضوابطو روابطو ته ترجیح ورکول : دا مسئله یوازې په اهلیت پورې نښې تړل کیدلای په دې مسئله کې د قوم پالنې ، سیمې پالنې او انډیوالۍ علایم ډېر لیدل کیږي. د دې مشکل ډېر تفصیل ته ضرورت نه لیدل کیږي ځکه چې دا بدیهیات دي. ټول خلک په پوهیدلي او وربانديې پوهیږي. دغه رنځ د پخوا څخه جرړې کړیدي، مګر اوس یې نوره هم وده کړې. که څه هم له ځینو بې عمله خولو څخه اوریدل کیږي چې د ملي جوړښت په نامه کار اهل کارو ته ورسپارل کیږي، مګر داټولې د حال خبرې دي. په حقیقت کې بیا

همهغه څه کیږي چې کیدل او یا نور ډېر رمزونه ورسره مله شوي دي .

تعصب ته وده ورکول: تعصب یوه ګرمه او پټه ماده ده چې په هر انسان کې وجود لري او هر سړی له دې مادې څخه څه ناڅه ځکه کوي خو په ځینو خلکو کې بیا دعادي شکل په مقایسه ډېر قوت لري، که څه هم دایو مهلک او نه جوړېدونکي مرض دی، خو بیا هم دعلاج لپاره ضرور دوا لري. خو اړینه خبره داده چې څوک په دې سره قناعت وکړي چې دی په دغه ناوړه رنځ مبتلا دی او د هغه درمل کولو ته زړه ښه کړي. په افغانستان کې د تعصب ماده له ډېره وخته پالل شوي، وده ورکول شوی او کار تري اخستل شویدی خو دعلاج لپاره يې کمه او ناکافي هڅه شویده. په افغانې ټولنه کې دا ماده پلنې جرړې لري مګر بل تري ګټه اخستي، مذهبې، ژبني، منطقوي، قومي، کلتوري عوامل د تعصب اساسي جرړې دي. موږ د دې شاهدان یو چې دا ټولې مادي د دغه هیواد په لنډ تاریخ کې ازمویل شویدي چې دا هم ډېر تفصیل ته اړتیا نلري. یوازې بوی یې زموږ لپاره‌کفایت کوي. زه نه غواړم چې د دغو بیلګو مثالونه زیات روښانه کړم ځکه چې دا مثالونه ښه روښانه دی فقط دومره ورته ګوته نیسم چې تعصب په ډول ډول بڼو یو له هغو رنځونوڅخه دی چې په موږ کې خپور شوي خو علاج یې پکار دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداري نيمګړتيا

اداري نيمګړتيا تر ډيره د هيواد تر نظامونو پوري اړه لري. په هيواد کي يو نظام تربل نظامه پوري توپير لري خو څه ناڅه نيمګړتيا په هر نظام او هر چا کې وجود لري، اداره که څه هم ډيرو اړخونو ته په پام سره ډيره اړتيا لري دايو مثبت حقيقت دی خو نيمګړتيا د هري ادارې اکثره تر ښه علم ، پوهي او کاری تجربي پوري اړه لري، لکه څنګه چې وړاندي وويل شوه د ملت او وګړو چاري تر ډيره تر اداري پوري موقوفي دي. که په اداره کې نيمګړتيا وجود ولري نو مانا يې داده چې دغه نيمګړتيا د هيوادوالو پر ټولو چارو باندې منفي تاثير غورځوي، مثلا په اداره کې تعصب کول، رشوت اخستل، ظلم کول اويا د ظالم او ظلم پلوي کول، څلور واړه هغه څه دي چې په خلکو کې ستونزي پيدا کوي، دغه ستونزي د وخت په تيريدو سره نفرت زيږوي په نتيجه کې د دغه نفرت په قوت سره يوه فاصله رامنځته کيږي. دلته ددغو څلورو ټکو او علتونو په پام کې نيول ډير اړين دي چې په پوره پاملرنه ددغه پرمختګ لاره ډب کړای شي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

د اشخاصو په رجحان سره بهرنی سياست:

بهرنی سياست د کورني سياست عمده جز دی چې په سياسي، اقتصادي او امنيتي چاروکې مثبت او عمده نقش لري. له همدي کبله چې د هيوادوالو برخليک په څو برخو کې د بهرني سياست او پاليسيو سره تړلی دی چې هغه د ژوند بوختيا ، ليوالتيا او بشپړتيا تشکيلوي له همدې کبله پکار ده چې په دغه عمده عنصرکې ډير ژور

تحقيق وشي ترڅو د هيواد جغرافيايي او کلتوري ارزښت په نظر کې ونيول شي، مذهبي مقدسات او سپڅلتيا د چوکاټ په توګه اساس وګڼل سي، ملي منافعو ته پوره پاملرنه وشي، امنيتي، اقتصادی مشترکات وڅيړل شي او بيا د هغه په رڼا کې بريالی تګلاره جوړه شي، مګر په خواشينۍ سره ويلای سو چې په افغانستان کې بهرني سياست د ملي منافعو پر ځای شخصي منافعو په واک کې اخستي او تري بيځايه استفاده سويده، که موږ د دې ډيري بيلګي وګورو ډير ځله موندلای شوچې منفي پايلي يې څومره ژوري ستونزي راټوکوي. پري پوهيدلي شو چې په راتلونکې کې تري ښه تجربه اخستلای شو خو مهمه داده چې په ځير او حقيقت سره ورته وګورو يا وکتلای شي، د دې ښه اولنۍ مثال دکمونستانو د واکمنۍ په وخت دافغانستان منفي سياست وو چې له پخواني شوروي اتحاد سره څومره نژدي شوي وو، د هغو ټول شرائط يې منلي وه. د هغوی راتګ ته يې په مينه او محبت سره ښه راغلاست ويلي وو. د هغو توجه يې ځانونو ته راجلب کړي وه، مګر دا ټوله د اشخاصو د سياست لاره ، تګلاره او کړنلاره وه، نه د ملت صلاح مشوره او نه د حکومت ټولواکي پکښې نغښتيوه.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

له بده مرغه تر هغه وروسته رباني صاحب د خپلي واکمنۍ په وخت کې د هغه ترخه پړاو په ليدوسره يوځلي بيا د روسانو په غيږکې ملت وروغورځاوه. د ټوله هيواد د خرابيو ورانيو د خلکو پر پت او عزت د لوبوکولو، د دريو ميلونو شهيدانو وينو، د يو نيم ميليون معيوبينو پري شوي لاسونه او پښې او د هغو وتلي سترګي د اووه ميليونوافغانانو د هجرت ناخوالي روسانو ته بخښل، هغوی بيګناه ګڼل، د دوستۍ لاس ورکول بيا هم دافغانانو ملي سياست نه وو، بلکي د اشخاصو د سياست تګلاره وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم دارنګه د اسلامي امارت په دور کې د اسامه مغلق او سخت مشکل چې تر پایه ورته د حل لاره پیدا نشوه، افغانستان ورسره په حیرانوونکي، دردوونکي، ویرانوونکي برخلیک اخته شو د اشخاصو د سیاست تګلاره وه، همدارنګه د کرزي په دوران کې غربي دموکراسي راوستل، کفارو ته په افغانستان کې بې حده او بې سرحده واکمني او اختیار ورکول. دقوم معزز علما او معزز خلک توهینول او بندي کول، د هیواد کلي اوکورونو بمبارول په زرګونو معصوم افغانان وژل او بالاخره د دې زمینه برابرول چې په دې سپېڅلي هیواد کې د دوی ناولي قدمونه ثابت پاته سي او دایمي اډې ولري هم د یوڅو اشخاصو د سیاست تګلاره ده د افغانانو د سیاست تګلاره په تاریخي لحاظ د داسې تګلارې تصورهم نسي کولای، همداسې په روان بحران کې د ګاونډیو هیوادونو په دښمنی کې ګرمیدل، سختیدل، او بالاخره دهغو د دفاع نه کولو کمزوري یاناوسي هم د اشخاصو د سیاست تګلاره ده، داسې ډیرې نمونې لیدل کیږي چې یو واکمن د څو اشخاصو د خوشحاله کولو او د هغوی د ضرر د دفع کولو لپاره په یوه بې طرفه، معقول، او معتدل سیاست باندي استقامت نه کوي، هغه لاره چې د ملي امنیت ملي ګټو د خوندیتوب دوامي تقاضا کوي له نظره غورځوي، که څه هم په لنډ مهالې تګلاره کې په تدریجي شکل سره نوري ناخوالي راوړي.

اووم: د اشخاصو تلفول وژل یا د لاسه ورکول:

د نړۍ په هرهیواد کې با تجربه، روشن فکره، مدققین علما ، په هره زمانه کې د هیواد لپاره یوه ښه او ګټوره هسته بلل کیږي، په ټوله نړۍ کې د داسې هستی لپاره په ډیره دقیقه توګه هڅې کیږي چې داسې هستي په ډیره ښه او محترمه توګه وساتل شي، پرته له دې چې هغه شخص د حکومت له کړو سره موافق دی او که مخالف دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دایوه طبعي خبره ده چې د هر هیواد وګړي له خپل هیواد سره مینه او محبت لري. همدارنګه په ځینو هیوادنوکې په ځانګړي ډول په اسلامي هېوادونوکې مذهبې امور هم د پام وړدي خو په مجموع کې له مذهب، وطن او کلتور سره د خلکو مینه او محبت موجود وي، کېدای سي یوازي توپیر په دې کې وي چې څوک دین او مذهب، څوک ملي منافعو او څوک کلتوري عنعناتو ته یو پر بل ترجیح ورکوي، خو اصلي مینه تر ډیره پر ځای پاتي وي.که موږ دقیق وګورو دلته دا اساسونو څیړنه ډیر څه را برسیره کوي چې په هغه کې د خلکو احساسات توپیر لري، د چاسره یوازې د دین احساس وي او له چا سره یوازي د وطن احساس وي، له چا سره د شخصي ګټو احساس وي، دلته دوه احساسه وجود لري چې یوازي د دین او یوازي د شخصي ګټو،که دغه منفرد احساسات د وطن له احساساتو سره یوځای نه وي ډیرځله پرېوه پیچلي لور پرمختګ کوي چې په نتیجه کې د احساساتوتدخل نه راځي همدغه یوپیرکیدای شي دستونزو بنیادجوړسي.

بیرته به اشخاصو ته راشو، دلته تر ډیره د خلکو توپیر په احساساتو پوري اړه لري خو په ژوند کې هر چا د خپل ځان لپاره یوه ګوښه اختیار کړیده په هغه کې یو اجتماعي فکر لري،هرڅوک یا په مخالفت کې ګټه لټوي او یا په موافقت کې دا چې څوک په ثواب او څوک په خطا کي دی له دې نه بیا تحلیل کوونکي، تجزیه کوونکي اوعوام خلک ګټه اخلي.

دلته به په یوه لنډ مثال سره اکتفا وکړو، مثلا که د یوه سړي سره یوازي د وطن احساس وي هغه یوازي د وطن جوړول، ودانول او پرمخ تلل په نظر کې نیولي وي، د دی لپاره هره لاره لټوي چې تري ګټه واخلي، پیسې پیدا کوي او ملاتړ ډیروي، خو د مذهب او کلتور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارزښت يې په نظر کې پوره نه وي نيولي او نه د هغه په اهميت پوهيږي هغه پر هر چا باندې د ځان فکرکوي، ځکه نو د ملي ګټو د پرمختګ لپاره له کفارو سره راشه درشه، معامله او ادغام ورته ښه کار ښکاري، مګر بالعکس يو بل شخص چې يوازې د دين احساس ورسره وي يا د دين او وطن دواړو احساس ورسره وي هغه بيا کفري معامله او ادغام د وطن او دين د ګټو په تاوان بولي، د ځان په وينو يې مقابله کوي او دا د ځان حق بولي ترڅو ټول امکانات په کار واچوي، خو که دلته يو احساس وځيږو هغه له وطن سره د ميني او محبت احساس دی چې په دواړو کې وجود لري، که دلته دواړه احساسه سره يو شي او يا تجزيه کوونکي تري کوچ وباسي، نو مثبته نتيجه تري اخيستلای شي، د دی پر ځای چې د داسي فکر څښتن بندي، تبعيد يا ووژل شي. ځکه دغه احساسات په مهارت يوکېدلای سي نه په زور او وژنه سره، لکه څنګه چې د احساس د توپير يادونه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

وشو دلته بايد ومنو چې د هيواد او سيمي ټول شخصيتونه په يوه نظر نه شي راتلای او نه په يوه فکر سره موافق کيدلای شي، البته د يوه ښه تفاهم په رڼا کې يوې ملي او ګډي نکتي ته ورنژدي کيدلای شي، د هر چا ګټه او شخصيت تر ډيره په خپل ځان کې ډيراهميت لري، خو د کاري تجربې ګټه يې په هر وخت کې يوې ملي خزاني ته ورته ده چې څه ناڅه هرڅوک ګټه تري اخيستلای شي، اما وهل، بندي کول، تبعيدول يې يوازي دانه چې هيواد له يوي ستري هستۍ نه محروم کړي، بلکي ډيري نوري ستونزي زيږوي، موږ د خپلي لنډي تيري زماني په مختلفو اړخونو کې وليدل چې د ملي شخصيتونو، روحانيونو، علمای کرامو او سياسي څيرو په له لاسه ورکولو سره هيواد د يوه بې سرپرسته يتيم په څير د جهالت او نه تجربې له کبله په ګړنګونو کې ولوېد، لوټ شو، تالا

شو او هري بدرنګۍ ورته رامخه کړه، که څه هم د شخصيتونو ترمنځ د نظر سر سري يا ژور اختلاف وجود ولري مګر د دې ټولو پر کړنو قضاوت خلکو ته پاتيږي.

له بده مرغه په افغانستان کې چې هر نظام په واک منګولي ښخي کړي تر ډيره يې د ملي مطرحو اشخاصو د نابودولو هڅه کړي، په يوه او بل نامه سره يې ورته د بدنامۍ لاره لټولې. د دې باوجود ډيرو واکمنو بيا د دغوڅيرو په مرګ صرفه نده کړې. د دې لپاره چې د هغه د نظام په وړاندی خنډ ونه ګرځي او د هغو د کړنو منفي اړخونه ورته په ګوته نه کړي يا ورباندې نور خلک ونه پوهوي، داځکه چې د هر نظام واکمنان داسې فکر کوي چې د هغو نظام به تلپاته نظام وي او دوی به دلته تل تر تله واکمنان وي، نو د دې لپاره د علمي او ملي شخصيتونو شتون د خپلې بقا په وړاندې خنډ په نظر ورځي که څه هم د ده دغه ناسم نظر د نورو خلکو د تاييد وړنه وي، خو هغه په دې فکر کې کله هم نه وي چې دغه وګړي او شخصيتونه د خلکو لپاره د پيشوايانو مانا لري، خلک ورته احترام لري، له ښې تجربې او علم څخه يې هيوادوال ګټه اخلي، که څه هم له ده سره د نظر بېلوالی لري.

اتم: د قضايي نظام نيمګړتيا او نه ناپېيلتوب:

په هر هيوادکې قضائيه قوه د مستقل واک لرونکې وي. د دغي قوې ټولي فيصلې يوازي په عدل اوانصاف باندې ولاړې وي. همدغه ناپېيلتوب د دې لامل کيږي چې خلک دغه مرجع د ځان د برخليک لپاره يوازنۍ مرجع بولي. خوکه دا مرجع خپل استقلال ونه ساتي اويا دسياسي افکارو تر تاثيرلاندې راشي په دغه صورت کې هغه خپل طبعي اهميت او ارزښت له لاسه ورکوي کوم چې د خلکو د اعتماد او تقاضا په نتيجه کې راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که موږ په ناپیلتوب سره په افغانستان کې د څولسیزو راپدیخوا د قضایي سیستم جریانات وګورو دا نتیجه ترلاسه کولای سو چې زموږ قضایي سیستم دسیاسي افکارو ترسیوري لاندي راغلی دی هغه ناپیلتوب چې دغې قوې ته پکاروو څه ناڅه له لاسه ورکړې. د دې زیږنده نتیجه به داسې چې د هغو خلکو لپاره چې د عدل تقاضا او هیله لري خو د قضا د ناپیلتوب څخه مطمئن نه وي پرځای د دې چې دغه مرجع ته مراجعه وکړي خپل حق په خپل زورسره غواړي.

کله چې دغه قوه د سیاسي افکارو لپاره قرباني کیږي په نتیجه کې یې دوې مهمي ستونزې راولاړیږي یو د هیوادوالو بې اعتمادي. دویم دبې عدالتی لمن پراخېدل چې بر عکس به د ظلم تېغر پر ملت سیوری کوي. دا هغه بد حالت دی چې ناتوانه اوبې وسه خلک به د محرومیت احساس کوي هغوی به د خپل برخلیک په اړه داسې فکرکوي تچې ګواکې د دوی د رغونو د اوزبدلو لپاره هیڅ مرجع نسته. له همدې کبله هغه چاته ښه فرصت پلاس ورځي چې د موقع څخه استفاده وکړي.

دابه کیدای شي هغه حالت وي چې د هیواد ډېری وګړي شایدپه دې عقیده وي چې دغه قوه د یوې متخاصمي اداري بڼه لري نه د یوه قضایي قوې حیثیت. په همداسي پالیسۍ به خامخا خلک د مایوسۍ احساس پیداکوي، که څه هم چي داداري فساد او بډي اخستني یوه بله لویه ستونزه ده چې هغه بیل اړخ لري.

کرغېړنه غربي دموکراسي

لومړی باید په دې سره پوه شو چې اساسي دموکراسي څه ته وايي؟ دویم دا د چا نظام دی؟ دریم څومره سابقه لري؟ څلورم دا د چاپدیده ده او د څه مطلب لپاره ورته وده ورکول کیږي؟ پنځم د چا په مرسته پالل کیږي او مخ ته ځي؟ په اخیر کې زموږ د هیواد لپاره څومره اغیزمنه تمامېدلای شي؟ دلته هغه شپږ مطالب ډېر ضروري دي چې په ځیر سره وڅیړل شي نه دا چې د بل چا له ډول او سرنا سره وناڅو او وایو چې (شک دی بچی شک دی) د بل نظام په پټو سترګو تقلید اوبدرګه شي. اوس تر هرڅه وړاندي دا مهمه ده چې سړی په دې باندي پوه شي چې افغانستان کوم هیواد دی، د کوم کلتور پالونکي او ملګری دی، څنګه فکراو نظام په ګړندیتوب سره وده پکښې کولای شي.

په همدې پوهه سره موږ د ډېرو هغو سوالونو جوابونو ته ځان نژدې کولای سو، چې د آخرنی اسلامي خلافت په مرکز ترکیه کښی وجود لری. کوم چې د اسلامي خلافت وروستی تاټوبی او د هغه د ختمولو مرکز دی. که څه هم په دې موضوع کې د غربي هیوادونو ډېر اشتباهات تر سترګو کیږي چې دغه زړه ته یې د مکروب لاره ورکړه، یا دا چې د عرب او عجم زهرجن الفاظ یې د تعصب په توګه پکې وشیندل شول بالاخره یې اسلام او مسلمانانو ته د نفاق، شقاق او پراګندګۍ لاره پرانستله چې دیکتاتور اتاتورک یې نوره هم فاصله زیاته کړه، دا یوازنی علت نه دی چې کفایت ورباندې وشي که څه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تمرکز سترګي په ډېر زور سره دغه لورته کړي شويدي ترڅو هم مړ او هم پړ په يوه چوکاټ کې ځاي شي، خو بې طرفه تواريخ هغه څه په خپله ځولۍ کې رانغاړي چې علتونه يې په ګوته شي وڅېړل شي، وشربل شي او کوچ تري راوايستل شي، ګومان کوم چې په راتلونکي يا روان مضمون کې به ورته بربنډتيا ورکړو.

دموکراسي څه ته وايي مونږ پخپله اصطلاح د دموکراسۍ د لفظ لپاره څنګه لغات کارولی شو؟

دموکراسي د عربې، پښتو او فارسي کلمه نه ده. دا يو انګريزی لفظ دی چې د ډموکراسۍ طلبو اذهانو په زيارېې په نړۍ کې عام والی خپل کړی دی. خو زمونږ په ژبه کې له خلکو نه جوړشوي حکومت ته وايې کوم چې بشپړه ازادي ولري، د خلکو د اکثريت رايه په کښي مطلقه مطرح ده، مانايې دا چې په لس کې نه تر شپږو پوري که د يوي يوي پريکړي پلوي وکړي نو هغه پريکړه به د يوه قانون په څير بڼه خپلوی، په دې کې اصلاً د شريعت او مذهب دخل نشته بلکي دموکراسي د مذهب او حکومت په منځ کې بېلتون ته بڼه پام کړي په دې پديده کې ډيرکار سوي چې د هغو د ربط تار هم پکښي له منځه وړل شوی يا شليدلی دی. دموکراسي د انسان د کرامت لپاره يوازي او يوازي ازادۍ ته لاره ورخپله کړي چي په نړۍ کې هر څوک کولای شي له خپلې ازادۍ نه د يوي وسيلي په توګه کار واخلي، يوازې يوازي دوه شيان پکښي مراعات او مطرح شوي چې يو ملي امنيت ته خطر نه وي او بل د ملي احساس پارول پکښي په ځغرده تبليغ نشي.

د دموکراسۍ يو بل تعريف دادی چې حکومت د خلکو د رايو په اکثريت سره انتخاب شي، اساسي قانون چې د ملک چاري په وړاندی بيايې هم د خلکو د ګډ نظر بيا د اکثريت او ډير والی په صورت کې

جوړيدلای شي. د يته مققنه قوه ويل کيږي چې په هغه سره به د تنفيذ په شکل قضائيه او اجرائيه قواوي د ملت او حکومت چاري پر مخ بيايې.

اوس به دې مطلب ته راشو چې دموکراسي څه ته وايې؟ يو تعريف چې مخکې مو ورته اشاره وکړه د خلکو حکومت دی. دويم تعريف دا چې له مذهب نه بېل د خلکو د نظرونو حکومت دی چې زمونږ په ټولنه کې په سيکولر يا لامذهبه نظام پيژندل کيږي چې دين، مذهب او حکومت سره بيل وساتي. د داسې قانون پلوی کول د هغو خلکو لپاره ګټه رسوي چې د مذهب فکر ورسره مطرح نه وي يوازي د مدني ژوند، ازادۍ، او خپلسری ځرنګوالي په نظر کې نيسي. د نړۍ په دموکراتيکو حکومتونو کې پارلمان (اولسې جرګه) دمققنه قوې په نامه واک لري چې د پريکړي عملي کول يې په قضاييه او اجرائيه قواوو پوري اړه لري. پارلمان چې د دولتونو په تناسب توپير لري

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

د خلکو له غوره کړی شويو استازو له ترکيب څخه جوړيږي، د پارلمان پريکړې د خکو د رايو په اکثريت سره منل کيږي چې په ښکاره ډول

د شريعت دين او مذهب ورسره هيڅ تړاو نشته، که څه هم په افغانستان کې د اساسي قانون د جوړولو لپاره د لويې جرګي جوړول يوه ځانګړتيا ده مګر داچې ځيني خلک دموکراسۍ ته د اسلامي دموکراسۍ نوم اورنګ ورکوي هيڅ بيخ او بنياد نه لري.

دموکراسي د چا نظام دی؟ که څه هم دموکراسي په خپل ذات کې يو اوږد فکري تاريخ لري خو عمده ځرنګوالی يې په اروپا کې د فيوډالي او مورثي حکومتونو پر ضد د ازادۍ بڼه واخستله، په تير تاريخ کې چې له نولسمي پيړۍ څخه وړاندي تيرشوي په اروپا کې داسې حکومتونه موجود وه چې ملک (پاچا) او د هغه ښځه ملکه يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مځکه کې د خدای نائبان نومول کیدل، ځکه چې د ډیرو یهودي او نصراني راهبانو انحرافاتو دوی ته دا لقب وربخښلی وو، چې ملک پر مځکه باندې د خدای ﷻ نائب دی. هغه چې څه کول وغواړي نو هغه ګواکې د خدای غوښتنه ده. په اطاعت کولوسره يې وګړي هرومرو مکلف دی. د مثال په توګه که بالفرض د ملک رضا او خوښه وي
د انسان وژل، له وطنه تبعیدول، مریی ګرځول او بندي کول ټول بې له کوم دلیله ورته مباح دي. دهغه وخت پاچاهانو هم دغه د تکبر فکر منلی وو او دايې خپل مذهبي او ديني حق باله د وخت راهبانو يې هم دا حق د خدای ﷻدورکړي په توګه تاییداوه.

یو بل علت داهم موجود وو چې په نصرانیت او یهودیت کې د حکومتي چارو نظام وجود نه درلود ځکه به نو همیشه د مذهب په نامه شخصي چاري پر مخ بیول کیدلي او مذهب به د وسیلي په ډول کاریدی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

یو بل عمده علت داهم وو چې په یهودي او نصراني ادیانو کې د هغه عصر د راهبانو انحرافات ترحد ډیر شوي وه چې پر ډیرو توکمیزو، سیمه ییزو، ژبنیو توپیرونو باندې ولاړ وه دا یوه بله ستونزه وه چې مذهب يې پکښې ورک کړی یاپاشلی وو. له همدې امله د ډیرو اختلافونو جنګونو وینو تویولو هنګامه يې په دغه سیمه کې ګرمه ساتلې وه. نژدی هر راهب ځان د خلکو پلار باله او د پلار لقب ورته کارول کیده او هغه څه چې به پلار غوښتل هغه به د زامنو لپاره جدي فریضه وه چې ترسره کولای به يې. د بېلګې په توګه په غرناطه کې
د زیمینس کړني او نارواوې چې په نتیجه کې يې د ډیرو مذهبونو د پیروانو او د لامذهبو او مختلفو مذاهبو ترمنځ تاوتریخوالي ته دغه

لاره غوره شوه لکه دموکراسي چې هر سړی باید د خپل نفس واک ولري، د ځان لپاره وکیل انتخاب کړي او د هغه وکیل له لاري حکومت وټاکل شي مذهب د دولت د اداري او د ژوند له چارو بېل وساتل شي، د ژوند د چارو لپاره پارلمان تصمیم ونیسي اجرائیه او قضائیه قواوي يې د تطبیق چاري پر مخ بوځي، هم دا لاره کولای شي خلکو ته د محدودیت او مسؤولیت حلقه بې ماناوښيي.

له نولسمي پیړۍ راپدې خوا دموکراسۍ په اروپا او امریکا کې پوره وده وکړه چې په تیره شلمه پیړۍ کې يې اسلامي هیوادونو ته هم لاره پیداکړه، که څه هم د عثماني خلافت تر ړنګیدو وروسته چې د عبدالحمید خلیفه د بې کفا یتی له امله پای ته ورسید. په ترکیه کې یوې دیکتاتوري سرټمبه ګۍ دغې دموکراسۍ ته د اسلامي نظام پر ضدلاره پرانیسته. دغه راز دموکراسي د یهودیت، نصرانیت او الحاد خلاصه شوي او طرحه شوي ژوند لاره ده چې نن يې په زور او مهارت سره په اسلامي هیوادونو کې جرړي ځغلولې دي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

دموکراسي څومره سابقه لري؟ د ځینو تاریخ پوهانو په نظر د دغه نظام بنسټ اینښودونکی یو یوناني مشهور عالم او فلیسوف افلاطون وو چې په منځنیو پیړیو کې يې نړۍ ته سترګې رڼې کړي او پټې کړي دي. د هغه ترمرګ وروسته د یوې غوره مفکورې په توګه ترڅیړونو لاندې شربل کیدله ترڅوېې د یوه نازک تخم په څير د استالین د شاګردانو له لارې دهګۍ مثال واخست، همدارنګه په اتلسمه پیړۍ کې د اروپایي پوهانو لخوا نوره هم وشربل شوه چې د منځنیو پیړیو په پای کې يې له هګۍ نه سر راوایست. تردې وروسته په نولسمه پیړۍ کې د ځوانۍ مرحلې ته ورسیده. په شلمه او یوویشتمه پیړۍ کې معلومیږي چې د اوج پر لاره روانه ده چې د ډیرو پوهانو په اند په دوه ویشتمه او درویشتمه پیړۍ کې به خپل پاخه سن ته ځان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسوي بياکيدای سي تردې وروسته له منځه ولاړه شي چې ځاي به يې ان شاء الله د اسلام مضبوط او اسماني قانون ونيسي.

د دموکراسۍ د مفکوري دويم مشهور بنسټپال پريکليس دی چې په يونان کې د يوه ښارچې اتن نوميدی پاچا وو او له ۴۲۲م څخه تر ۴۴۹م پوري د هغه ښار واکمن و. د ده په وخت کې يونان پر مختلفو ښارونو ويشل شوی وو، قومي، نژادي، فرقوي، منطقوي، فرهنګي او مذهبي توپيرونه پکښي ښه زيات وه، جنګونه او وژنو پکښي ډير پاخه تاداونه درلودل. درنو کورنيو او شتمنو خلکو به د نورو خوارانو او بيوزلو خلکو پر حقوقو خيټي اچولي وې. هغوی به يې د غلامانو په توګه استعمالول. په همدې وخت کې پريکليس د دې ابتکار ګټونکی شو چې خلکو ته پوره او مساوي حقوق ورکړي او په حکومت کې بيوزلو او غريبو خلکو ته د شموليت لار هواره کړي. همدارنګه په اقتصادي او صنعتي کارونو کې هغوی ته د خپلې خوښي د کار چانس برابر کړي. د دې سره سره د ده ځينو افکارو کمونستي بڼه درلوده لکه خوارو او بيوزلو خلکو ته د فيوډالانو يا شتمنو خلکو مځکي ورکول همدا ډول تر ډيره وخته د خلکو په ټول ژوند کې مساوي ساتل چې دا بيا د شتمنو او زيارکښو خلکو پرسر يو ګوزارغونډي وو. مګر وروسته په پنځمه اوشپږمه پيړۍ کې په همدغه ښار کې د سولون، کلستين، اناليست او نورو واکمنانو لخوا په کې د پام وړ ترميم وشو.

دا چې دموکراسي د څه هدف لپاره پر مخ بيول کيږي؟ د دې اهداف تر ډيره معلوم دی، موږ له وړاندي يادونه و کړه چې په يونان او نورو اروپايي هيوادونو کې ډيرو فکرونو او مذهبونو وجود درلود چې هغه ځيني اسماني او ځيني غير اسماني مذاهب وه، له دې نه علاوه الحاد او لادينۍ پکښي ډير رسوخ درلود، د تور، سپين، غنم

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

رنګه، نژادي مسئله يوه بيله ستونزه وه چې ان تر اوسه هم په امريکا او اروپا کې دغه تبعيضونه وجود لري، د دغو ستونزو له منځه وړلو لپاره دموکراسي نظام ته ښه پام شوی او وده ورکول شوې وه چې د شلمي پيړۍ په وروستيو او د يويشتمي په پيل کې يې ډيري ښېلګې په ګوتو کولای شو چې هغه د اروپايي مختلفو دولتونو، مختلفو ژبو او قومونو يو کول دي. هغوی د يوي ستراتيژۍ په جوړولو کې توافق ته رسيدلي دي چې هغه د حدودو له منځه وړل د مروجو اسعارو يووالی او پوځي اتحاد دی، چې واقعاً د هغو لپاره يو قوي او مثبت ګام دی داچې د دې اړينتوب ترشاڅه باعث سته دابيا بله خبره ده.

که څه هم په پنځمه پيړۍکښي د يونان حکومت دموکراتيک پړاو ته سر ورننه ايستلی وو خو په هيواد کې يې چې داتن ښار يې مرکز وو د دموکراسۍ نوم نه وو خپل کړی دا د هغوی لپاره د يوه غوره فکر پديده وه، د يونان په تاريخ کې د دموکراسۍ ابتکار د هغواختلافاتو له مينځه وړل وو چې د خلکو ورځنی ژوند يې ګواښلاوه او د هغو کارونه يې له خنډ سره مخامخ کړي وه.

دويم په يونان کې هغو کسانو ته ازادي ورپه برخه کول وو چې دغلامۍ او يا هغه ته ورته ژوند يې دشتمنو او اشرافو د جاه طلبۍ، خوښۍ او خوشامندی لپاره تيراوه، مګر دغې دموکراسی بياپه نورو پيړيو کې چې د امپراتوريو د واک پراخيدل يې غوښتل بله بڼه درلوده، په ځانګړي توګه د رومانيانو، اسکندريانو او پارسيانو په خونړيو واکمينو کې. مګر د دې پديدې سره سره په اوومه پيړۍ کې بيا د اسلام د سپيڅلي دين په وړاندی يو بل دريځ خپل شو.

اسلام يو هغه سپيڅلي قانون وو چې د هر چا لپاره يې خپل حق ورکړی وو. اسلام د بشر درناوی، د ظلم او استبداد مخنيوی، د نارينه وو او ښځو د حقوقو درناوی او د هغو لپاره حق ورکول،

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرهنګي، اقتصادي او اجتماعي ژوند ته وده ورکول او بیا د اتفاق او اتحاد پر لار د خلکو سمول او برابرول، په نړۍ کې د نژادي، فرقوي، قومي، منطقوي توپیرونو مخه نیول وه چې ټولو ځپلو طبقو یې په ښه ورین توب سره هر کلي وکړ او په لږ وخت کې په افریقا، اسیا او ځینو اروپایې سیمو کې خلک د اسلام په مبارک دین مشرف شول؛ مګر داچې په اروپا کې د عیسویت او یهودیت لړۍ ډېره‌ګرمه روانه وه د دغو مذهبونو راهبانو او پادریانو د اسلام د خپریدو مخه ونیوله د دې لپاره چې د اسلامي نظام د راتلو مخه ونیسۍ د دموکراسۍ نظام ته یې یو بل رنګ ورکړ.

کڅه هم په نړۍ کې اوس دایو معلومات یا علم دی چې سړی د دموکراسۍ په تاریخ پوه شي، خو مهمه خبره داده چې موږ ټول باید په دې باندې پوه شو چې د دموکراسۍ نظام زموږ د ټولنې او خلکو لپاره څه حیثیت لري او څومره ستونزې مو کمولای شي، څومره ورسره زموږ د ملت وګړي لیوالتیا لري او ولې غربي هیوادونه غواړي چې د دغه نظام د تطبیق لپاره دې زموږ هیواد قرباني کړي یادوی خپله قرباني ورکوي او ولې دغه نظام چې د خوښې او آزادۍ په نوم بدرګه کیږي اسلامي هیوادونو ته د B ۵۲ الوتکو او کروزو توغندیو یاخونړیو انقلابونو په بدرګه راځي، داچې هر څه دې ګټه ده که تاوان دی، ښه دی که بد دی دابه شاته پریږدو. دابه وڅیړو چې زموږ برخلیک به ورسره څنګه وي؟ زموږ مشکلات به ډېر کړي که به یې کم کړي؟ زموږ خلک ورسره لیوالتیا لري او که نه؟ زموږ له ټولني سره سمون لري او که ټکر؟ دا هغه څه دي چې موږ باید وربانديې حتماً پوه شو.

اول: زما او بیا له ډېرو مسلمانانو سره به دا سوال وي چې په اسلامي نظام کې د بشر، نر او ښځې، لوی او کوچني، مسلم او نا

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

مسلم، ګاونډي او عام، مسافر او مقیم همداسې .... نورو پوره حقوق قوانین او لارښوني پکښې معلومې شوي، د نړیوالو اړیکیو امنیت، اقتصاد، سیاست او همکارۍ ټول اړخونه پکې په بشپړه توګه ښودل شوي، د مډرن تکنالوجۍ، ښوونې اوزده کړې، او خود کفائي سره خلکو ته امر کوي، لنډه دا چې د انسان د ټولو احتیاجاتو لپاره پکښې هیڅ ډول نیمګړتیا نشته، سره له دې چې د هیواد ټول وګړي سل په سل کې مسلمانان دي څه ضرورت سته چې نظام یې د اسلامي نظام پر ځای یو غربي نظام خپل کړي او په اسلام کې د مسلمان لپاره کومه نیمګړتیا شته چې د غربي ډموکراسۍ نظام یې ځای ونیسي او یایې بشپړه کړي؟

دویم په افغانستان کې څومره وګړي موجود دې چې د اسلامي نظام له شتون سره موافق نه دي او د دغه نظام د بدلون په لټه کې دې اوس مانا دا چې څو فیصده وګړي د دغي مفکوري او عقیدي درلودونکې دي؟

دریم: په اوسنۍ عصري نړۍ کې چې اقتصادي، سیاسي، تکنالوجي او تعلیمي بهیر ګړندی روان دی په اسلام کې د دغه پرمختګ لپاره څه موانع شته چې د دغه ګړندیتوب په وړاندې لاره ډب کړېده کیدای شي دیته ورته ډېر سوالونه وجود ولري چې زما په عقیده هیڅ مسلمان یې د قناعت وړ ځواب نشي ویلای.

ځیني وګړي به دا استدلال کوي چې دغه غربي دموکراسي له اسلام سره ټکر نلري او یا دا چې د اسلامي دموکراسۍ نوم ورته کاروي. له هم دې کبله ورته مباح وایې او دا د ځان لپاره د خلاصون لاره بولي، ځیني نور دموکراسي پلوه خلک بیا دموکراسي له نړۍ سره د تړاو او ربط ذریعه او وسیله بولي خو پر هغه څه چې د اسلام له منل شوي مذهب سره ټکر لري سترګې پټې شوي دي یا په داسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلایلوباندي ځان ته لاره پرانستي چې هیڅ مقنع نه وي، په هر صورت باید هغه څه ته ورشو چې زموږ ټولنه ورسره لاس او ګریوان شوي ده.

دغه غربي دموکراسي پر اسلامي ایډیالوجۍ څومره منفي اثر پري باسي او څومره د اسلام له نظام سره ټکر لري؟

په دی به کیدای شي ډیر خلک پوهیدلي وي خو زه غواړم هغه ټکو ته ورشم چې د اختلاف او ټکر ټکي دي او په راتلونکو نسلونوکې او یا هم سمدستي ژوند کې د بدبختۍ سبب کیږي:

لومړی: لکه څنګه چې مو وړاندي یادونه وکړه چې دموکراسي یو لوېديز نظام دی. لوېديز هیوادونه یې د پلي کولو لپاره په ټوله اسلامي نړۍ کې په سیاسي، اقتصادي، فرهنګي، فکري اوعملي جنګ بوخت دي. د دغه نظام یافکر د ټینګولو لپاره په ملیاردونو ډالرمصرفوي. په نه ستړیدونکي ډول یې په رسنیو (میډیا) کې د تبلیغاتو لپاره پیسې او خلک په کار اچولي دي. په ټوله نړۍ کې یې یو ناپایه جنګ پر لار اچولي،څو په ټوله اسلامي نړۍ کې وده وکړي او بري ته یې ورسوي چې دا خپله د سوال، شک او اندیښني خبره ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

دویم چون په دموکراسي نظام کې بشپړې آزادی ته لاره ورکول شوي که هغه د مذهب آزادي وي که د بیان آزادي وي او که د اخلاقو او افعالو آزادي وي، خو اسلام بیا د انسان د ټولو آزادیو لپاره حدود او چوکاټ لري. د مثال په ډول زنا، شراب، سود او ارتداد ټوله په دغو آزادیوکي راځي او همدا د اسلام او دموکراسی تر منځ د ټکر خبره ده.

که د اسلامي قوانینو مراعات په نظرکې نیسو ځینو مطلقو آزادیو ته زیان رسیږي. که د دموکراسۍ په موږ او نظر ځان او نظام عیار شي نو اسلام ته زیان رسیږي. که د اسلام حدود په بشپړه توګه

په نظر کې نیول کیږي په هغه صورت کې دموکراسي نیمګړې پاته کیږي

د لوېدیځوالو داعتراض او ناراضۍ سبب ګرځي چې د هغه لپاره ښه دلیل د عبدالرحمن مرتد مسئله ده. په اسلام کې د مرتد حکم بیرته اسلام ته ګرځیدل او یا د انکار په صورت کې وژل دي. د عبدالرحمن په مسئله کې د غربي دموکراسۍ او اسلام کلکه مقابله راغله چې بالاخره اسلام شاته وغورځول شو دموکراسۍ د خپلو بادارانو لخوا بریالیتوب ومومند. که څه هم اسلام پالو پر دې ټینګار کاوه چې دا د مسلمانانو ملک دی د اسلام په قانون سره به محاکمه کیږي او مرتد ته به

د اسلام د قانون له مخې سزا ورکول کیږي، خو د لوېدیځوالو استدلال داوو چې په افغانستان کې دموکراسي نظام اعلان شوی، موږ له هغه نظام سره مالي او ځاني مرستې کوو. په دموکراسۍ کې انسان د بشپړې آزادۍ واک لري، نو له همدې کبله عبدالرحمن مرتد د دموکراسۍ په چوکاټ کې له آزادۍ څخه استفاده کړي. له همدي کبله ورته سزا نشي ورکول کیدلای ځکه چې داسې سزا ورکول د دموکراسۍ په وړاندی جنایت دی او جنایت بلل کیږي. همداسې وشوه چې د بوش په یوه ټلیفون اسلام، شریعت، کلتور او خپلواکې ټول تر پښو لاندی شول، دموکراسي پلي شوه، اوس به څوک د دی دفاع وکړای شي چې دموکراسي د لوېدیزیانو نظام نه دی او یا له اسلام سره ټکر نه لري.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

څلورم: د آزادۍ په چوکاټ کې ځیني جنایتونه دي چې له غربي لیده ورته جنایت نه ویل کیږي. د مثال په ډول لکه زنا په داسې حال کې چې دواړه فاعلین راضي وي ، لکه شراب څښل، مذهب بدلول، د یوه نارینه له بل نارینه سره نکاح کول، د ښځو همجنس بازي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې نور. کله چې د داسې جنایتونو په وړاندې سزا په دموکراسي نظام کې نا مشروع شي نو معلومه خبره ده چې د دموکراسۍ د ملاتړو قوت تر اسلام پالو په اوسنۍ نړۍ کې ځو ځله قوي دی چې په نتیجه کې د اسلام حدود بیرته شاته پاته کیږي.

څلورم: یوه بله لانجمنه مسئله چې د بشري حقوقو موضوع ده چې په اصولو کې بیرته له غربي دموکراسی سره مشترکات لري او افغانستان هم په دغه لومه کې سر ورننه ایستلی دی. د هغو سره یې موافقه لاسلیک کړېده، د بشري قوانینو په اوسني منشور کې قصاص، رجم او لاس پرې کول ممنوع اعلان شوي. د بشري حقونو موسسات دا

د بشر پر ضد ناروا عمل بولي، خو اسلام دا حدود په ټولنه کې د اصلاح لپاره ټاکلي دی. اوس دا مشکله مسئله ده چې د دواړو قراردادونو مراعات وشي چې یو اسلام دی چې د فطرت څخه افغانانو

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

پر ځان منلي او بل د بشري حقوقو په نامه غربي قانون دی. که چیرته دموکراسۍ ته ورسو نو ښکاره خبره ده چې باید د هغه څه مراعات په نظر کې ونیسو چې غربیان یې په لټه کې دي او هغه څه به شا ته غورځول کیږي چې الله او د هغه رسولﷺ یې پر موږ د تطبیق مطلق امر کوي.

هم داسې د بې سترۍ، نا مشروع یعني غیر شرعي طلاق، بې له محرمه د ښځو تګ او سفر، په جهاني المپیک کې د ښځو برخه اخیستل یا په عام محضرکي منډې، تجارت او د نورو خواهشاتو لاره خلاصول دا ټول هغه څه دي چې د اسلام د بیخ ایستلو لپاره په کار اچول شوي او په قانوني شکل اسلام ته ګوزار ورکوي او په تدریجي شکل یې له منځه وړي.

پنځم: تر ټولو مهمه داده چې په یوه هیواد کې دوه قانونه په یوه وخت کې نه سي چلېدلای او نه د ټولو قوانینو په ډول یو په بل کې تداخل کېدلای شي. له همدې کبله بایدیوه قانون ته ترجیح ورکول شي ځکه چې په دین کې هیچاته د تصرف اجازه نسته چې څه پکښې کم او یا زیات کړي.

سوال: که څوک په دی نظروي چې دموکراسي نظام د اوسني عصر ضرورت دی او په هغه سره هیواد او ملک په وړاندی ځي او رقابت کولای شي او خلکو ته روزګار پیدا کیږي، بشپړه آزادي پکښې ساتل کیږي، د نړۍ له توجه څخه برخمن کیږي او نور داسې څیزونه؟

ځواب: دلته خبره داده چې اسلام له دغو څیزونو سره چې مباحات دي هیڅ ټکر نه لري، هغه څه چې د اسلام سره مخالفت ونه لري اسلام ورته اجازه ورکوي چې وشي او خلک تري استفاده وکړي دا

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

چې

د دموکراسۍ تر عنوان لاندي وړاندي بیول کیږي، ولي د اسلام او شریعت تر عنوان لاندې تر سره نه سي؟ داسي لیدل کیږي چې ځیني کسان چې په هغو کې ځیني علما هم راځي په دې عقیده دي چې اسلامي دموکراسي یا محلي دموکراسي یا دا چې انسان او خپل عمل، نو له همدې کبله دموکراسي د اسلام په وړاندې ډب کیدلای نه شي، مثلا که څوک لمونځ کوي، که څوک روژه نیسي، که څوک حج ته ځي، که څوک زکات ورکوي، که څوک تعلیم او تبلیغ کوي، نوهرڅوک داکارونه کولای شي‌او داسې نور؟

جواب: په اسلامي ټولنه کې اکثره علمای کرام په دې عقیده دې چې دموکراسي په اسلام کې نشته ځکه اسلام کامل دین اوکامل نظام دی. د دموکراسۍ لفظ په اسلام کې نه شي استعمالیدلای،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اماکوم مشترکات چې ليدل کيږي هغه بايد په اسلامي نامه سره تعريف کړای شي، نه په بل لفظ (يعني دموکراسي) باندي، د مثال په ډول بشري درناوی او د خلکو يا د بشر احترام د شريعت په چوکاټ کې، آزادي، تعليم او تکنالوجي او داسې نور... دې ته اسلام تر ټولو دروند حق ورکړی، هر انسان ته په دي سره امر کوي چې د ښو اخلاقو، ښه کمال او ښه علم خاوند وي او د خلکو په چوپړ کې هميشه اوسي، دا او دې ته ورته اعمال، افعال او کمالات دا مانا نه لري چې په دموکراسۍ سره تعبير شي، ځکه اسلام دهغه له پاره قانون وضع کړی بايد اسلامي قانون ورته وويل شي.

زه د غربيانو د دموکراسۍ نظام ته بد نه وايم او نه هغه ته ناکامه نظام وايم، خو د څيړني مطلب مي دادی چې څومره زموږ ستونزي په حليدلای شي او څومره زموږ ټولنه ورته چمتو ده چې د دغه ډول دموکراسۍ په چاپيريال کې ژوند کولای شي؟ او بالعکس څومره موږ ته ستونزي پيدا کولای شي؟ مطلب مي هم هغه دی لکه څنګه چې مي مخ کې وړانديينه وکړه چې دموکراسي د اسلامي حدودو د ماتولو او

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

د اسلام د دين او نظام د کمزوري کولو لپاره د غربيانو تر ټولو ښه او بريالی وسيله ده، له بلي خوا په ټولنه کې د نورو بدبختيو زيږنده هم ده. په ځانګړي توګه زموږ د ټولني لپاره د افغانستان مثال يې پارلمان دی. که په پارلمان کې په سلو کې د يو پنځوس يا د ۴۹ په مقابل کې دوه فيصده په دې فيصله وکړي چې بهرني ځواکونه دې په افغانستان کې پاته شي او يا دې ورته اوږد مهالي يا هميشنۍ اډي ورکول شي په دموکراسي نظام کې داکار مشروع دی. نور شل فيصده ددې حق نه لري چې له فيصلي څخه سر وغړوي، خو په اسلام ياشريعت کې دا شنيع او ناروا عمل بلل کيږي. هيڅ وخت د تطبيق

او تنفيذ وړ نه شي بلل کيدلای، نو دلته به ټولنه او هيواد د دوولورو قرباني کيږي چې تر اوسه پوري هم دا قرباني دوام لري، داسې او دې ته ورته ستونزي به ښايې ډيري پکښې راولاړي شي چې په لړ مهالي بهير کې نه د ټولنې او نه د افرادو په ګټه وي، په هر صورت دموکراسي د افغانستان لپاره هغه نظام دی چې ښايي په سلو کې شل، دېرش موافقين ولري خو په يقين سره ويلای شو چې په سلو کې اويا او يا تر دې زيات افغانان يې مخالف دي او اسلام هغه نظام دی چې ښايي په سل کې لس فيصده مخالفين ونه لري. اوس دلته ويلای شو که د خلکو رايه معتبره وي نو هم بايد اسلام او د هغه قانون حاکم اوسي او که چاپيريال او ټولنه معتبره وي نو هم بايد اسلام وي، که د الله ﷻ او د هغه د رسول ﷺ مکلفيت معتبر وي نو هم بايد اسلام حاکم شي او که خدای مه کړه څوک په دی عقيده وي چې په اسلام کې سختي او تشدد دی نو دا انتخاب يې خپله کړي دی، بل دا چې اسلام د اعتدال نظام دی. په دې نظام کې نه تفريط او نه افراط وجود لري، بلکي يو معتدل نظام دی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولني سره خوندي دي

خلاصه دا چې زما په نظر افغانستان په غربي دموکراسي نظام سره نه شي جوړيدلای او نه هم دموکراسي پکښې آرامي راوستلای شي، ځکه چې د دموکراسۍ په وړاندې داسې مخالفتونه شته چې په داخل کې قوي او پخې جرړې لري. اسلام په خپلو ټولو حدودو کې چې په عملي طور دهر وخت واکمنو ته د يوې سالمې ټولنې جوړولو امر کوي نر او ښځي ته د پاک لمنۍ تحفه ورکوي. له فحش او بې حيايۍ څخه نجات ورکوي چې انسانان په يوه داسې ټولنه يا چاپيريال کې ستر شي چې له اخلاقي پلوه يو با ادبه، با عمله، پاک او سالم انسان وي. که څه هم اسلام د آزادۍ له بريده د اوښتو مخنيوي کوي، هغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لوی خدای د حکمت او د اسلام د معجز دین ښه نتیجه ده چې ورو ورو یې تجربه کار او با علمه شخصیتونه په حکمتونو پوهیږي او ساینس پوهان یې په عصري تجهیزاتو سره کشف کوي. غربې مقلدین باید په دې پوه شي چې د دوی تقلید موږ ته او زموږ ګران هیواد ته په ګټه نه، بلکې په ضرر تمامیږي، لکه وړاندې چې د هغه مثال وینو له غربې تقلید سره ښایې زموږ ټولنه او خلک دمادیاتو له پلوه پرمختګ وکړي، خو له بل پلوه یې معنویات هغه معنویات چې په مادیاتو او پیسو نه پلورل کیږي او نه پیدا کیږي له منځه ځي، هغه معنویات چې زموږ د دودیزې ټولنې لپاره د لویو نیکمرغیو سبب کیږي.

اوس تر ټولو مهمه داده که د غربې مقلدینو د تقلید مقصد تمدن او پرمختګ وي، تعلیم او تربیه، ساینس او تکنالوجي وي، نو اسلام خو له هغه سره په هیڅ شکل ټکر نه لري او نه ورسره کوم مشکل

د کتاب تون حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

سته. که د هغو موخه د دوی د کلتور، غربي قانون ، د دموکراتیکو بې جلوه آزادیو، بشري حقوقو یا د نر او ښځې د بشپړې آزادۍ تقلید وي؟؟؟ نو دا خو دافغان مسلمان هیواد لپاره د بد مرغۍ ورونه پرانیزي، که لږ کوچنی مثال د غربې تمدن د واکمنو د یوه سالار امریکا را واخلو او بیا د هغه نتایج راوسپړو نو څه به ومومو لاندې جدول د هغه څه لږ تحفه راښیې:

۱. په امریکا کې د همدې دموکراسۍ په رڼاکې هره ورځ ۲۵۳ کسان په مخدره توکو روږدیږي. سره له دې چې شراب څښل له دې نشې څخه مستثنی دي.

۲. هره ورځ د ۱۸۰ ښځو پرېټ باندې په زوره تیری کیږي.

۳. هره ورځ ۵۵ تنه د غلو او بد معاشانو لخوا وژل کیږي.

۴. هره ورځ دغلا ۲۶۲۰ پیښې د پولیسو سره ثبتیږي.

۵. هره ورځ ۱۲۸۳ارموني یابي پلاره زامن له زنا څخه پیدا کیږي.

۶. هره ورځ ۲۹۸۶ ښځې په خپله طلاق اخلي او یا د مړو لخوا طلاقیږي، چې له دې کبله اوس په سلو کې اویا خلک ودونو ته زړه نه ښه کوي او په زناباندې ژوند تیروي.

۷. هره ورځ نوي میلیونه بوتله مختلف شراب څښل کیږي.

۸. هره ورځ ۲۷۴۰ زنا کاري نجوني ځکه له زنا څخه حمل اخلي چې تر زنا وړاندې واده ته له دې امله غاړه نه ږدي چې نر د څو نجونو او ښځه د څو هلکانو خوندونه وګوري.

۹. په سوونو ځوانان او ځوانانې د ایډز او سفلیس په ناعلاجه مرضونو اخته کیږي، چې تر ټولو لوی علت یې زنا او لواطت دی. سره له دې چې د دغو ناروغیو لپاره په ډیره لوړه کچه روغتونونه کار کوي. دا چې دغه ټول امراض له غربې کلتور او پرمختیا څخه

د کتاب تون حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

سرچینه اخلي زنا او لواطت هم په تمدن کې راولي. د حیواناتو سره هم جنسي اړیکي دوی **(Beastiality)** یاله محرم سره نکاح کول هم د تمدن یوه برخه ده. زه فکر نه کوم چې مسلمان افغان بچی دې له داسې کلتور سره مینه ولري که څه هم فقر او غربت او د واکمنو او چارواکو خیانت او لا ابالیتوب د لویې بې اعتمادۍ فضا رامنځ ته کړیده ترڅو زموږ خلک دیته اړ او مجبور شي چې د مرستي او کمک لپاره لاس غرب ته اوږد کړي. زموږ د مجبورۍ له امله د ایډز او سفلیس تحفه اوس زموږ هیواد ته د غربې زنا کاروسره یوځای راغلې او مخ پر ډېرېدوګړندۍ روانه ده.اسلام او اسلامي نظام یې د مشکلاتو علاج کولای شي ځکه چې د هغه په وړاندی کورنی مخالفت یا تاوتریخوالی په نشت شمارل کیږي. د هر کور د جوړولو لپاره داخلي توافق تر بهرني امتیازاتو او تر ټولو اړین دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ډیورنډ کرښه

لکه څنګه چې مې وړاندې یادونه وکړه د ډیورنډ ناولې کرښه د افغانستان لپاره د ناسور د زخم حیثیت لري خو دا ناسور د مشکل په توګه هغه چا افغانستان ته ور ډالۍ کړی دی چې همدااوس اوس د مرستې او بشري خواخوږۍ په نامه زموږ وروڼه، خویندې ښځې او ماشومان تر مردکو او ګولیو تیره وي، هره ورځ د مځکې غېږې ته د افغانانو په لسګونو مړي او جنازې وراستوي، کلي او کورونه په بمونو، لویو لویو توپونو او غټو توغندیو د خاورو سره خاورې کوي، د دیموکراسۍ نظام د پلي کولو لپاره یې د وژلو او تبلیغ ټول اسباب په کار اچولي دي. دغه سره بلا یوځلې بیا غواړي چې د دغه ناسور زخم وسپړي او پر زړو زخمونو باندې تازه مالګې وشیندي، دا چې څه به کیږي، هغه به هغه وخت ته پرېږدو، مګر موږ باید د دغه ناسور د زخم اسباب په غورسره وڅیړو:

که د افغانانو پخوا ته ځغلند نظروکړو وبه وینوچې د نړۍ په تاریخ کې افغانانو له خپلواکۍ سره د مینې یو ښه تاریخ درلود، د آسیا په زړه کې دغه ملت د زړه مراندې او واکې سره نښولې دي، خو د افغانستان عزت او وقار یې او چت ساتلی دی، مګر له بده مرغه چې له تیرو څو پیړیو راپدیخوا د نړۍ د یرغلونو ښکار ګرځیدلی دی، چې تر ډېره یې د نړۍ ژوندي تاریخونه دعکس او تصویر ښکارندوي او شاهدان دي دا چې ولې نړۍ خوړونکو او حریصو

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

بلاګانو ورته خولې وازې نیولیدې مختلف علتونه لري چې یو عمده علت یې
د افغانانو د زعماوو خودخواهي او جاه طلبي په ګوتو شوې ده، چې البته په تدریجي توګه د افغاني مختلفو قومونو د فرقوي، تفرقې او انشعاب سبب ګرځیدلې، چې په نتیجه کې یې د افغان او اسلام د ښمنو نړۍ خوړونکو لیوانو لپاره د یرغل زمینه برابره کړې ده. د دې مثالونه ډېر زیات دي او نتایج یې چې منفي اړخ لري ټولو خلکو ته بربنډ شوي دي. موږ کولای سو هغه ښلګې له بیخه راوسپړو چې
د ډیورنډ منحوسه لانجه یې له دی یوولسو لسیزو راپدیخوا لاینحله پرې ایښې ده، احمدشاه ابدالی ﵀ له هغو تاریخي اتلانو څخه یو اتل دی چې په یاد او نامه سره یې تر اوسه پورې موږ افغانان ویاړو او په نامه یې د غلیمانو د ماتې یادونه کوو، احمدشاه بابا د زړورو، خړو او ساده پښتنو په ټاټوبې کندهارکې دنیا ته سترګې راسپړلې وې. هلته ستر شوي او هلته بیرته خاورو ته سپارل شوي دی. احمدشاه بابا د یوه لوی افغانستان د جوړیدلو ابتکار په اسلامي نظام سره کړې چې هغه وخت یې د هیواد حدود د مشهد، بخارا او بیا د هند تر نیمایي پورې رسیدلی دی. احمدشاه بابا په خپله واکمنۍ کې اسلام او اتحاد ته په نه سترې کېدونکې توګه خدمت کړی. د اتحاد او اتفاق په مټ یې د غلیمانو ټولو دسیسو ته معقول ځواب ویلې دی.

کله چې لوی احمدشاه ابدالي ﵀ په **۱۷۷۳** میلادي کال له دنیا څخه سترګې پټې کړې دهغه پرتاریخي میراث دهغه زوی او لمسي ټټیر ولګاوه، چې تر یو څه وخته یې د پلار میراث په نیمګړتیا سره وساته خو د هند ځینې برخې یې له لاسه ووتې. هند ته چې د

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګریزانو د استعمار لاس په تجارتي، اقتصادی او بشري نومونو باندې را اوږد شو، په همدې وخت کې د افغانستان په وړاندی د شیطانت او دسیسو لاسونه دننه راوغځیدل، چې د افغانستان دننه یې د دراني قومونو په بې اتفاقۍ کې پوره نقش ولوباوه، د بارک کهول یې د سدو د کهول په وړاندې چې په حکومت کې یې ښه اعتبار درلود په قومي نامه راوپاراوه دهغه په نتیجه کې د افغاني قومونو ترمنځ خونړي جنګونه پیل شوه. په پنجاب، سند، کشمیر او د ډیلي په شا وخوا کې د سیکانو او مسلمانانو تر منځ خونړي جنګونه تاوده شول، برتانوي شیطانانو به ورته له ورایه د ګرمیدو لمن وهله، د تیمورشاه تر مرګ وروسته دده ۳۳ زامن چې د بیلابیلو میندو څخه وه هریوه یې
د سلطنت غوښتنه کوله؛ نوري هم دنفاق جرړې قوي کړې او د قدرت سیمه یې تر خپلو قیادتونو پوري محدوده کړه، بالاخره په ۱۸۱۹

د کتابتون ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

میلادي کال کې د سدو کهول خپل واک له لاسه ورکړ. د پاینده خان تر بیرحمه وژني وروسته د هغه زامنو د زمانشاه په وړاندې بغاوت پیل کړ چې جمله۲۳ تنه وه د هغو د هڅو په نتیجه کې د پاینده خان مقاومت د هندپه وړاندې ډیر ضعیف سو. له ځانه څخه یې دفاع نه سوای کولای چې تر ډېر تدریجي مقاومت وروسته د سدو کهول د حکومت په کارکې پاته راغی.. د بارک کهول ته ښه زمینه برابره سوه چې له موقع څخه استفاده وکړي. د وخت په تیریدو سره د زمان شاه کورنۍ هدف ته ورسیدل. هغو د پاینده اوسدو د کورنۍ په وړاندې ډیر سخت عکس العمل وښود، حتی د سدو کهول یې د خپل پلرني ټاټوبي (کندهار) څخه هم وشاړه چې د هند په سیمو کې تیت وپرک شول. چې تر اوسه هم د هغو اولادونه د خان او پټهان په نامه هلته خال خال لیدل کیږي . ژبې یې ګرځېدلي دي ، خو د قبیلې نوم لا

یو څه ورته پاته دی. څه وخت وروسته د بارکزو کهول هم د بې اتفاقی په رنځ اخته شول، لوی افغانستان یې پر وړو وړو ټوټو سره وویشی. هر ورور یې ځان د یوې سیمې امیر او واکمن وټاکه، چې د دوی په دې احمقانه کار سره د برتانیې یرغل ته ښه زمینه برابره شوه. برتانوي واکمنانو د هند سکهان دې ته چمتو کړل چې د سیمې د آزادولو لپاره جنګ وکړي چې د هغه په نتیجه کې د بارکزو واکمنۍ د هند ډیري سیمې د کشمیر تر پولو پوري له لاسه ورکړې. که څه هم امیر دوست محمد خان د یوه امیر په حیث پیژندل کیدی؛ خو د هغه په مقابل کې ډیرو شخصي امارتونو وجود درلودی چې ټول په بارکزي قوم پوري تړلي وه.

د سکهانو له اختلاف سره سره شاه شجاع چې د سدوزو د پښې او د پوپل د قوم د مشرۍ دعوه یې کوله په هند کې د برتانیې د امپراتورۍ د مرستې په هیله شپې سباکولې، دلته دافغانستان

د کتابتون ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د واک پر سر خونړي خپل منځي جنګونه ګرمیدله. ورځ په ورځ د واکمنو د واک واګې سستیدلې چې د هري ورځې په تیریدو سره یې د برتانیې حرص ورژوندی کاوه، په ۱۸۳۸ کال کې برتانیه دې نتیجې ته ورسیده چې نور نو د افغانستان د خوړلو وخت دی. د شاه شجاع غوندي ګوډاګی یې د دې ورځې لپاره نور هم ساتلي وو. شاه شجاع چې د افغانستان په نیولو کې یې د برتانیې مرستې ته سترګې نیولې د هغو د مرستو په بدل کې یې هرڅه پر ځان منلي وه. پر افغانستان باندې تر حملې وړاندې د شاه شجاع او برتانیې ترمنځ ځیني قراردادونه په هند کې لاسلیک شوه، چې د هغو له مخې کشمیر، پیښور، بنو، وزیرستان، ډیره اسماعیل خان او نوري سیمې د برتانیې واکمنو سکهانو ته ور بخښلې وې. قرارداد یې ورسره لاسلیک کړی وو څو شاه شجاع په محدود افغانستان کې محدود

(c) ketabton.com: The Digital Library

قدرت ته ورسيږي. په قرارداد کې د افغانستان بهرني او کورني سياستونه هم محدود شوي وه. همداسې ډير د غلامي ټکي پکښي لاسليک شوي وه. که څه هم شاه شجاع د کرزي په شان د احمد شاه ابدالي رحمه الله د وراثت دعوه کوله خو دې ته ښه متوجه نه وو، چې احمد شاه بابا ابدالي څه کول او څه يې ګټل او دوی څه کول او څه يې بايلل؟

په هر صورت شاه شجاع د انګريزانو بدغوني لښکري د افغانستان پر مقدس حريم باندې راورمولي په ۱۸۳۹ميلادي کال کندهار ته د انګريزانو پر اسونو سپور راغی. د انګريزانو په مرسته يې هلته د پاچاهی اعلان وکړ چې په لنډ وخت کې يې کابل هم د امير دوست محمد خان له لاسه وايست. د کابل د دنګوغرونو په منځ کې يې د قدرت پر تخت تکيه ووهله ، خپل ارمان ته د برتانوي عسکرو په متو ورسيد.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

که څه هم امير شاه شجاع له ډيرو اميدونو سره هيواد ته راغی او هدف ته ورسيد ، مګر لږ وخت وروسته هغه د دې کار په هکله خپله مايوسي او پښيماني وښودله ځکه چې انګريزانو د اوسنيو متحدو انګريزانو په څير خپلسري کوله. د افغانستان د خلکو د زغم کاسه يې تر څوکو پوري ورسوله چې له کبله يې د جهاد لپاره افغاني مجاهدينو پر انګريزي يرغلګرو حملي پيل کړي. لږ وخته وروسته انګريزي يرغلګر د شاه شجاع د غلام حکومت په شمول د سختي وارخطايي سره مخامخ شول، امنيتي ګډوډۍ زياتي شوې هرځای پر هغو باندې حملي جاري او ورځ په ورځ زياتيدلي چې په نتيجه کې يې بالاخره په ۴۲ـ۱۸۴۲کال کې انګريزانو ماته وخوړه، د کابل او نورو سيمو پريښودلو ته اړ شول، همدا د انګريزانو لومړنۍ ماته وه چې له درنو تلفاتو سره مل وه، له کابل څخه تر جلال آباده پوري يې اوولس زره

عسکر د مجاهدينو تر ګوليو تير شول، يوازي يو عکسر چې (ډاکټر براېډن) نوميدی ژوندی پريښودل شو ، څو د نورو يرغلګرو له حالاتو څخه برتانويان خبر کړي، خو برتانويانو دا ماته يو تصادف باله او حقيقي ماته يې نه منله، همدا سبب وو چې د شاه شجاع د موافقي سره سم د دويم ځل لپاره يې بيا د افغانستان خوړلو ته زړه ښه کړ، په ۱۸۸۸ميلادي کال انګريزان د دويم ځل لپاره بيا د کابل د هسکو غرونوڅوکو ته ورسيدل او د وخت واکمن امير شير علي خان يې له واکه ګوښه کړ.

امير شير علي خان تر خپلي ماتي او تيښتي وروسته په مزارکې د روسانو د وعدي د پوره کولو په تمه د هغو د کمک انتظار کاوه د هغه زوی محمد يعقوب خان يې په وراثت پاته وو، مګر روسانو پر خپلو وعدو هيڅ وفا ونکړه. شير علي خان د روسانو له وعدو د نهيلۍ په وجه زړه چاودی په مزارکې مړ شو.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

انګريزان يوځلي بيا د څه وخت لپاره پر افغانستان واکمن پاته شول. د شيرعلي خان ځای ناستی امير محمد يعقوب خان يې د اسير په توګه له ځان سره وساته. د امير د اسارت په وخت ياموده کې بيا هم انګريزانو څو قراردادونه په زوره په هغه باندې لاسليک کړل چې دهغه له مخي کورمه، مردان، پيښور، کوټه او ځيني نوري سيمي انګريزانو ته وبخښل شوي، خو د قرارداد متن د موقت وخت يالفظ يادیدو په ډول ليکل شوي وو، دا قرارداد د ګندمک عنوان درلود ، مګر د دوی له داسې کړنوسره سره هم له انګريزانو سره مقاومت دوام پيدا کړ هغوی يې دې ته مجبور کړل چې افغانستان تر لږو تلفاتو وروسته پريږدي؛ خو د امير عبدالرحمن په مريي ډوله توافق انګريزان له کابل نه پر شا شول، چې له درنو تلفاتو سره د هند او افغانستان د پولي پر منځ دڅه وخت لپاره تم سول. د عبدالرحمن تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرارداد وروسته په اصرار او دوام سره انګریزانو غوښتل چې د افغانستان ډيري سيمي له افغانستانه بيلي کړي چې لوی کندهار هم د دغه قرارداد يوه برخه وه، چې وروسته افغانانو له ميوند او کندهارڅخه انګريزان د ديارلسو زرو عسکرو په له لاسه ورکولو تيښتې ته مجبور کړه، خو د ډيورنډ تر پولي اخوا سيمي چې اوسنی پاکستان يې د ځان لپاره سرحد بولي هم داسې په مقاومت کې پاته شول. همدارنګه د ډيورنډ کرښي پر هغه بله خوا به هميشه له انګريزانو سره پوره مقاومت کيدی. انګريزان به يې نه پريښودل چې پر آرامه واوسي. دا مشکلات به ډير ځله افغانستان ته راتلل او د افغانستان د خلکو دود به يې پاراوه. انګريزانو به د خلکو پر کورونو بمباری کولي او مسلمانان به يې شهيدانول، همداسې د مسلمانانو جهاد او مقاومت د دوي په وړاندی دوام درلود، تر ۱۸۹۳ کال پوري همداسې مشکلات روان وه چې د

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولني سره خوندي دي

افغانستان او هند تر مينځ کومه پوله او پانډل وجود نه درلود ، که څه هم برتانويانو عبدالرحمن ته د بډو يا کمک په نامه دوولس لکه هندی کالداري ورکولي چې وروسته يې کچه اتلسو لکو ته لوړه شوه.

کله چې انګريزانو دا ومنله چې دوی په زور سره پر افغانانو حکومت نه شي کولای او نه د دوی يرغل پر افغانستان باندې مثبتي پايلي لرلاي شي، نو له همدی کبله يې د سيمي د ارامولو او د خپل اجتماعي شکست د مخنيوي لپاره بله د شيطانت لاره په کار واچول چې د يوه سرحد په شکل د افغانستان د نفوذ مخنيوی وکړي. په همدي خاطر يې سر هېنري مورټيمر ډيورنډ (***Sir Henry Mortimer Durand***) ديوه هيئت په مشري کابل ته واستاوه چې هغه طرحه يا پلان په عبدالرحمن باندې په پټه او بډو لاسليک کړي چې دوی

د خپلي خوښي سره سم په يو اړخيزه توګه جوړ کړي وو. همدې طرحي د يوه قرارداد بڼه درلوده چې بايد د ملت په توافق سره امضا شوي وای، په قرارداد کې د ډيورند کرښه د افغانستان او هند تر منځ کرښه بلل شوي وه خو تردې زياته نا ارامه سيمه چې د سرحد هغه بله خوا وه مستقله يا آزاده سيمه بلل شوي وه.

ويل کيږي چې عبدالرحمن په داسې وخت کې قرارداد لاسليک کړ چې د دې لپاره يو ډير مکرجن محفل جوړ شوی وو چې په هغه کې برتانوي ښکلي پيغلي جوړي شوي وي. د نشي يا مستۍ لپاره ډول ډول شراب تيار شوي وه، ګومان کيږي چې عبدالرحمن دغه قرارداد

د شهوت يا بيهوښۍ او نشي په حالت کې لاسليک کړي وي خو ښکاره دلائل د انګريزانو زور او فشار ګڼل سوی دی.

وړاندی مو وويل چې په دې محفل کې پنځه ماده ييزه قرارداد لاسليک شوي وو. همدغه قرارداد په يوه پټ ځای او پټه خوله سره لاسليک شوی وو، چې د ملت ټول وګړي ورباندې ناخبره او د ډيورنډ د کرښي دواړي غاړي له دې ترون څخه ناخبري ساتل شوي وې، کله چې د دغه مرموز قرارداد خبر خپور شو ټولو افغانانو په يوه خوله دغه

د غدارۍ قرارداد يو غلط او ناقانونه کار وباله چې ديوه قوم پر زړه د پولادو چاړه راکاږي او دوې ټوټې کوي يې. افغان ولس دا د انګريزانو مکر وباله د ټول هيواد لخوا يې يوه غير رسمي کرښه اعلان کړه، خو بيا هم انګريزانو له زور، زبردستۍ او بډو څخه کار واخست. له بله پلوه د افغانستان د واکمنانو د غلامی او سستی علت هم وو چې سيمه د انګريزانو تر نيمه واک لاندې تر ډېره وخته پاته شوه. کله چې انګريزان دويم نړيوال جنګ وځپل تر هغه وروسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ۱۹۴۷ م کې له هند څخه پر شا کیدل. د مسلمانانو په نامه یې پاکستان د هند او افغانستان د مشترکې خاورې په ترکیب کې رامنځته کړ. که څه هم د پاکستان جوړېدل او له هند څخه جلا کیدل چې اوسنی بنګله دیش یې هم جز وو یو قانوني حیثیت د اکثرو خلکو په رضایت خپل کړ مګر پښتنو او بلوڅو ته پکې د برخلیک حق ورنه کول شو. فقط د اسلام په نامه د پاکستان په څنګ کې معلق پاتې شوه چې تردی دمه هم دا مغلقه معضله د بې خاونده مړي یا جنازې غوندې بې سرنوشته پاته ده، دا چې د دې کرښې قانوني او حقوقي اعتبار څه دی؟ دا یوه بیله مسئله ده. دا چې د افغانستان د امنیت او جوړېدلو لپاره فوق العاده خنډ ګرځیدلې دا بله مسئله ده چې هره مسله یې بېل تفصیل غواړي.

د حقوقي پلوه دغه قرارداد یو اړخیز شکل درلود. همدارنګه امرعبدالرحمن خان یو داسې امیر وو چې د برتانیې د غلامۍ او شرایطو د قبلولو په نتیجه کې قدرت ته رسیدلی وو. دغه مرموزه او له زهرو ډکه پریکړه یالایحه د افغانستان مېشتو قومونو او خلکو ته که د ډیورنډ پر هغه غاړه که پر دې غاړه پراته وه د قبول وړ نه وه. کله چې یو قرارداد یو اړخیز شکل ولري او بیا د زور او فشار په صورت کې منځ ته راغلی وي هیڅ قانوني حیثیت او اعتبار نه لري.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دویم: په نړیواله توګه د ملګرو ملتونو په قانون کې داسې ماده سته چې کله د قرارداد یا تړون یو اړخ له منځه ځي نو د تړون متن یا اهمیت هم ورسره ختمیږي. له همدې کبله چې برتانیې د مځکې د کرې پر نیمایي برخه خیته اچولې وه هند او د افغانستان ځینې سیمې یې په خپل واک کې راوستلې وې، د انګریزانو دغه واکمنې په ۱۹۴۷م کې پای ته ورسیده. په نتیجه کې یې هند آزادي واخستله همهغه وخت په کار وه چې د افغانستان مستعمره سیمو هم آزادي

اخستې وای. هغو ته د آزادۍ فرصت ورکول شوی وای چې د خپل راتلونکې برخلیک یې روښانه کړې وای، لکه پنجاب، سند، بنګله دیش، سریلانکا او د هند نورو سیموته چې ته فرصت ورکول سوی وو، ځکه چې د قرارداد او استعمار اهمیت د دوی له واکمنۍ سره تړلی وو.

دریم: په ملګروملتونو کې په ۱۹۶۸ م کال کې یوه ماده تصویب شوه چې د قرار له مخې یې هغه ټول تړونونه بې اعتباره ګڼل شوي چې د زور له لارې تصویب شوي وه، څنګه چې استعماري قوتونه هر څه په زور او فشار تر سره کوي همدا رنګه یې د افغانستان ډیرې سیمې په زور سره جلا کړې وې ځکه نو دغه تړون د ملګرو ملتو د پورتنې پریکړې او منشور له مخې بې اعتباره بلل کیږي، په حقوقي ډول دغه درې مثبت دلائل وجود لري چې د ډیورنډ کرښه یو ظالمانه اوبې انصافه کرښه ثابتوي چې په هیڅ ډول قانوني او حقوقي ارزښت نه لري افغانستان او افغانان یې ټوله په رسمیت نه پیژني که څه هم د پاکستان واکمنو د وخت څخه په استفاده په افغانستان کې له هر واکمن څخه د هغې کرښې د مراعات او رسمیت غوښتنه کړیده پاکستان په تکرار سره غوښتې دې چې د افغانستان له ضعف او کمزورې حالت څخه لکه برتانویان استفاده وکړي خوله نیکه مرغه میړنیو افغانانو د شاه شجاع او عبدالرحمن غوندې هر څه ته زړه نه دی ښه کړی.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

دا چې دا کرښه د افغانستان لپاره څومره ستونزه ده یا څومره ورته اهمیت لري رښتیادواړه سته اوځانته بیلابیل دلایل لري:

لومړی: دا چې د پاکستان او افغانستان تر منځ په رسمي ډول حدود وجود نه لري. دا خپله یوه ستونزه ده؛ ځکه هر هېواد د خپلو حدودو د ساتلو مسؤولیت لري دلته به امنیتي مشکلات ترټولو ډیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستونزمن وي چې يوارځيز ډول مسؤوليت يې بايد د يوې واکمنۍ ياحکومت تر غاړه شي.

دويم: هغه سيمه ياسيمې چې په قانوني توګه په يوه اړخ پورې ونه تړل شي نو له هره طرفه د پامه غورځيدلې وي، دهغو اقتصادي او تعليمي چارې به کمزورې مخ ته ځي، کله به هم له پوره پاملرنې څخه نه برخورداره کيږي ځکه د هغوی پرمختګ دسيمې تراهميت پورې اړه لري.

دريم:ددغې سيمې ياسيمې ته د نه پام لرنې له کبله به د دواړو هيوادونو تر منځ کله هم د اعتماد فضا نه رامنيځ ته کيږي او نه به ديوه او بل هيواد دمداخلو مخه نيول کيږي. هميشه به د دښمنۍ او رقابت په موقف کې قرار لري چې دا پخپله د بې امنيتی او بې ثباتی لامل کيږي.

ځلورم: د پولې د دواړو غاړو اوسيدونکي له يوه قوم او يوې

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

کورنۍ سره ربط لري د دې سره سره دواړې غاړې دوستی او د پولې او پاندل شراکت لري، که هر وخت د پولې په يوه خوا کې ستونزې وي نو د يوه بدن په څير به هغه بل لوری ورسره اوتومات ستونزمن کيږي او سيمه به هم له دی کبله ورسره ستونزمنه وي.

پنځم: لکه څنګه چې مو وړاندې يادونه وکړه د دغه نه بېلېدونکي قوم بېلتون په شخصي ژوند کې هم ستونزې راولاړې کړي؛ ځکه چې دغه ورونه قومونه هميشه د يوه ګډ ژوند هيله لري او ګډ ژوند غواړي، د پولې په ويش دغه ګډ ژوند د ډېرو ستونزو سره مخامخ کيږي، بلکې مخه يې نيول کيږي.

شپږم: د پولې دواړو غاړو ته اوسيدونکي افغانان هر وخت د داسې تومتونو قرباني کيږي چې اصلا بنياد او اساس نه لري همدارنګه د زيږنده ستونزو قرباني به د تل لپاره ټول وګړي وي.

اووم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې بهرنيو دښمنانو لکه څنګه چې دا کرښه ستونزمنه پرې ايښې ترې ناروا او بده استفاده کړې اوکوي به يې ترڅو د خلکو له سپيڅلي عقيدې، بې علمی، کمزوري سياسي دريځ نه ناوړه استفاده وکړي او هر وخت يې د دوو اسلامي هيوادونو تر مينځ د بې اعتمادۍ او نه باور سبب وګرځوي، هر وخت چې وغواړي چې د هغوی تر منځ نفاق او ستونزه راولاړه کړي هلته د نفاق کانې اونوکان جنګوي چې هم ګټه او هم خوند ترې واخلي او هم د کوربه او غله ترمنځ منځګړ يتوب وکړي.

دا يوازنۍ ستونزه نه ده چې برتانوي شيطانانو د خپلې امپراتورۍ پر وخت افغانانو ته ډالۍ کړې، بلکې ورته ستونزې يې په چين، هند، کشمير، پاکستان، سريلانکا، تايوان، کوريا او نورو ځايونو کې هم تخليق کړي ترڅو سل يا دوه سوه کلونه وروسته هم ترې استفاده وکړي. د ډيورنډ اوسنی لانجه چې يو ځلې بيا د بهرنيو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

يرغلګرو په موجوديت کې د هغوی په پاروُنه راپورته شوې د افغانستان لپاره يوه نوې ستونزه ده داچې موجوده ستونزې ته به ګټه وکړي هيڅ فکرنه کوم دا چې خپله به يوه نوې ستونزه توليد کړي د دې به انتظار وکړو. په هر صورت! داسې او دې ته ورته موضوعات بايد حتماً حل شي او دغه جنازه چې له ډېره وخته را په دې خوا د خلکو پر اوږو بار ده خلک ترې ستومانه شوي بايد نوره دغه جنازه خاورو ته وسپارل شي او هيره کړای شي، خو دا چې څوک بايد دا ابتکار وکړي دا يو ډېر مهم سوال دی چې يوه مثبت او قانع کوونکي جواب ته اړتيا لري او يو مناسب وخت غواړي. که دا کار د جرګو او مرکو له لارې کيږي او د سيمې د ميشتو افغانانو د عنعناتو په توګه کيږي دا وروستۍ خبرې دې، دالوی مشکل په موجوده بحراني حالت کې نه د افغانستان حکومت حلولای شي نه پاکستان او نه په بهرنيو

(c) ketabton.com: The Digital Library

يرغلګرو پوري اړه لري، دا د هغو قومونو مسئله ده کوم چې پر زړونو يې همدغو يرغلګرو يوه پېړۍ وړاندې په بل نامه چاړه راکښلې وه، هم هغه په وينو سره چاړه او هم هغه قاتل چې نن په بل رنګ ورته لمن وهي اوغواړي چې په خپلو لاسپوڅو ښيرو خپل هدف ته ځان ورسوي مشروع او مقبول نه دی.

زما مقصد دلته د ډيورنډ د فيصلې موضوع نده زما مطلب يوازې يوازې دادی چې ډيورنډ د افغانستان په بنسټيزو ستونزو کې يو جز دی چې دغه جز د ستونزې يو اړخيز حل نه مومي نو ډير يا نور مشکلات به وجود لري، خو دا چې د دی څه په کار دی؟ د افغانانو په وروستي تصميم پوري اړه لري چې څه بايد وکړي؟ په دې وخت کې د افغانانو هوښياري داده چې داسې موضوعاتو ته چې د بهرنيانو په پارونه ورته لمن وهل کيږي ګوتي ورنه وړي او د هغه پر ځای کورنيو ستونزو ته پام واړوي، په لوی لاس هغو غليمانو ته موقع په لاس ورنه کړي چې له ډيره وخته يې دغه تودې ښوروا ته خوله اوبه کوي چې دا اوس هم د بهرنيانو، پاکستان، هند او نورو هيوادونو لنګې غواوې لوشي پيسې او بډې په خيټو منډي چې په دی ترتيب هم ځانونه د سولې او ثبات پلويان وبولي، هم په پټه سودا خيټې ډکې کړي او هم پر دواړو غاړو پرتو محکومو ، مظلومو قومونو ته د پرديو په زور ټينګه لغته ورکړي.

که خدای مکړه امريکايي يرغلګرو ته دايمي اډې ورکول سي ، نو دا به هم د ډيورند په توګه د بلې ناپايې ستونزې په څېر افغانستان ته پاته سي . زما مشوره د يوه افغان په توګه داده چې اوسنۍ اداره په ورځنيو اړينو چارو اکتفا وکړي او نوري لانجې راتلونکو نسلونو ته جوړې نه کړي . دغه قدرت چې دوی پکښې د بل په مټ ناست دي خامخا تلونکی دی او بيا پښېمانې په درد نه خوري.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

مخدر مواد

په دې کې شک نشته چې مخدره توکي زموږ په ټولنه کې د ډيرو ستونزو لامل ګرځيدلي او ګرځي، په عمومي توګه دا کښت د افغانستان لپاره لويه ګټه نه لري، مګر بالعکس د سياسي او اقتصادی پلوه ټول ملت له بيلابيلوستونزو سره لاس او ګريوان کوي، دا چې زموږ د هيواد د څو تنو يا اشخاصو پکښې څومره وړی ولاړه ده څومره ګټه يې ده، د نورو خلکو لپاره عام کيدلای نه شي. دا چې د ټولنې لپاره يو جدی ګواښ او د هرحکومت لپاره لويه ننګونه بلل کيږي د ټولوهيوادوالو لپاره عام شکل لري، نو له دې کبله دا يوه عامه ستونزه بلل کيږي. که څه هم د ځينو خلکو به څټونه ښه پکښې پلن شوي وي.

دا چې څوک دغه کار وبار کوي او څوک تري ګټه اخلي او څوک تري نشه اخلي دا ټول بهرنيان دی. هغوی په دې لړکې پوره زيار باسي او دغه تجارت ته ښه پراختيا اووده ورکوي.

دا چې څوک پکښې ستړي ستومانه کيږي، متهميږي، وژل کيږي، بنديانيږي هغوی خوار افغانان دی، پردي سربيره يې وطن په همدغه نامه اشغاليږي، اقتصاد يې شاته پاته کيږي، پر کور او مال باندې يې د سروخوګانو، بېرحمو يرغلګرو لخوا چاپې وهل کيږي، ګټه يې دومره محدوده ده چې په متهې د يوه کال څخه تر بله کاله فقط ځانونه له مرګه وژغوري او بس.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس به وځيږو چې زموږ د ښکلي هيواد لپاره دغه بدرنګه تخم څومره ګټه لري، څومره تاوان يا ستونزه لري.

لومړی : د هر هېواد د اقتصاد لپاره يوه تر ټولو مهمه سرچينه زراعت دی چې د يوه هيواد لومړني مواد او د خلکو اړتياوې لکه غنم، وريجې، جوار، وربشې، ميوې، سابه او نور پوره کوي، او دويم لاس مواد لکه غوړي، کالي، بوره او دې ته ورته نور مواد. که خدای مه کړه د هيواد اکثريت د مخدره موادو لکه ترياکو او بنګو له کښت سره بلد شي طبعي خبره ده چې د هيواد مهمه سرچينه (زراعت) به له منځه ولاړ شي چې په همدغه صورت کې به ټول هيواد دلومړنيو توکو په لاس ته راوړنه کې اړ او محتاج وي.

دويم: د دغه کښت په عامېدو کې اسانه ده چې خلکو ته نشيي مواد اسانه او په وړيا توګه پيدا شي، چې په نتيجه کې به يې دهيواد ډير وګړي په ځانګړي توګه ځوان نسل له دغه مهلک عمل سره روږدي شي. همدارنګه به دا کچه د هرې ورځې په تيريدو سره لوړيږي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دريم: هغه مواد اوميوه چې افغانان غواړي بهرنيو هيوادونو ته يې صادر کړي، له همدې امله چې له افغانستان نه پکښې مخدره مواد ليږل کيږي يا ونه ليږل شي، د تازه او وچو ميوو لکه انارو، انګورو، منېو، انځرو، وچې ميوې او داسې نورو صادراتو مخه نيسي او هم يې بزګر او کروندګر د نرخ د ټيټ والي له کبله زيانمن کيږي.

څلورم: که لږ نور دقيق وګورو نو وبه وينو چې په ترکمنستان، ايران، ازبکستان، پاکستان، سعودی عربستان اونورو هيوادونو کې هره ورځ تر پنځه ويشت ډير افغانان د دغه توکي د قاچاق له امله وژل کيږي يا اعداميږي، همدا رنګه په سوونو نورافغانان په زندانونو کې لويږي، څوک ورکيږي چې د مرګ او ژوند برخليک يې ټولې کورنۍ ته يو اوږد او دروند مشکل دی.

پنځم: په عمومي ډول د هر افغان تبعه لپاره چې کوم هيواد ته سفر کوي ستونزه راولاړوي. همدارنګه د افغانستان هويت او پيژند ته زيان رسوي چې دا هم دافغانانو د ځور سبب کيږي.

شپږم: په عمومي توګه د افغانستان ټول تجارت ته په هر جنس او نوع کې صدمه رسوي، په لوړه او که په کښته کچه وي، حتی هوايې الوتنې مځکنيو او هوايې ترانسپورت او ډيپلوماټيکي حقوقوته.

اوم: د ملت او حکومت تر منځ هميشه اختلافات بدګماني او ترينګلتيا زيږوي چې هم د اقتصادی پرمختيا مخه نيسي او هم په همآهنګۍ کې بېلتون ته نوره لاره پراخه وي چې همدغه اختلاف له يوه پلوه مسافه ډيروي. دويم د امنيتي ستونزو سبب کيږي او له بله پلوه د حکومت سياسي موقف ته سخت تاوان رسوي، دا بېله خبره ده چې حکومت څنګه حکومت دی، اسلامي شرعي مستقل حکومت دی او که يې عکس؟

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

اتم: تر ټولو غټه ستونزه داده چې د بهرنيو هيوادونو د لويو اعتراضونو سبب ګرځيدلي چې بالاخره د وخت په تيريدو سره يې د هغو يرغل ته زمينه برابره کړه. لکه برتانيه چې په هلمند کې د ترياکو د بندولو په نامه د خلکو د سرونو او اندامونو پريکولو بيرحمه قصابې شروع کړيده، چې په نتيجه کې يې ټوله سيمه په هغه بدرنګۍ اخته کړې چې وينو يې، دا لا خدای ﷻ ته معلومه ده چې دوی د خپل انتقام، د اسلام د بيخ ايستلو، د افغانانو د وژلو، د همدې توکي د تجارت لپاره داسې ناتارجوړکړې او که د بل کوم هدف لپاره؟؟؟

خو اوس يې همدغه نوم د ځان لپاره د يرغل مجوز اعلان کړی دی، همداسې نوري ستونزې چې دې ته ورته ستونزې دی ټولې د افغانانو او افغانستان لپاره جوړيږي سره د دې چې په شريعت کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغه کښت د جواز یانه جواز یوه بله مغلقه مسئله ده چې دلته یې څېړلو ته اړتیا نسته.

اما فایده اوګټه یې څومره ده ؟ په عموم کې افغانستان، افغانانو او سیمې ته پرته له څو لویو قاچاقبرانو د نورو کروندګرو لپاره

د تریاکو او چرسو کښت په لویه پیمانه ګټه نه لري چې د هغوی خپله او د افغانستان د عمومي ستونزو لس فیصده دې ورسره مقایسه کړای شي چې سړی پرې ځان او ملت ته قناعت او ډاډېنه ورکړي، که په دې باندې پوره تحقیق او څېړنه وسي چې د مخدرو توکو ګټه او تاوان سره مقایسه شي په سل کې اتیا فیصده تاوان او شل فیصده احتمالي ګټه لري چې هغه هم د افغانانو د کم مهارت، ستونزو او مجبوریت اړخ دی او بس. زما په نظر افغانان ټول په دې ښه پوهیږي چې دغه کښت زموږ او زموږ د هیواد لپاره یوه مهمه ستونزه ده او ستونزه به هغه وخت حل کیږي چې دغه کښت په افغانستان کې په یوه بل کښت سره بدل شي، ترڅو خلکو ته د هغه د اړتیا وو بسنه وکړي،

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

د نړۍ هیوادونو هم دې ته ګوته نیولې چې تر بندېدو پورې په هڅو کې دي، نو دلته یو توافق وجود لري چې هغه پر ستونزو د نظر یو والي دی، مګر اوس یو توپیر وجود لري چې هغه دوې ستونزې دي: کرل، او نه کرل. کیدای شي همدا یوه مشترکه ستونزه وي چې ظاهراً یو اړخیزه معلومیږي، ځکه کرل یې لکه ماچې ورته وړاندې اشاره وکړه ډېر اړخونه لري او نه کرل یې هم یوه ستونزه ده چې هغه د افغانستان

د بزګرو مجبوریت او په عموم کې د نړۍ والي مافیا او قاچاقبرانو تجارت دی.کیدای شي د هیواد د ننه او له هیواده بهر ډېر ځواکمن

لاسونه پکې د خیل وي، دا حقیقت دی چې دا دواړه ستونزې دې څو اوس دا خبره مهمه ده چې سړی یې معلومه کړي چې دنه بندیدو عوامل یې څه دي او ربښتیا هم بهرنیان غواړي چې د دغه کښت د بندیدلو په اړه اخلاص وکړي او که هسې سندري دي چې په لوړ آواز سره یې بدرګه کوي، دوی په دغه مورد کې چې بند یې کړي او بزګرو ته بدیل معیشت برابر کړي عاجز دی او که څنګه؟ دا یوې عمیقې څېړنې ته اړتیا لري ترڅو مثبته نتیجه لاس ته راوړي.

لکه څنګه چې مې وړاندې ذکر کړل چې یوه ستونزه بین المللي تجارت دی چې امکان لري د مخدره توکو په بندیدو کې دې خنډ وي، دا چې د دغه بین المللي تجارت لوبغاړي او اصلي تجاران څوک دی دا هم یو مهم ټکي دي، دا چې د کوکنارو همدارنګه د چرسو کرونده ګر د ملګرو ملتونو د راپور له مخې په سل کې پنځوس یا شپیته یا اتیا آن تر نوي فیصده پورې افغاني بزګران دي همدارنګه وړوکي تجاران او قاچاقبران هم افغانان دي چې مثال یې د لښتیو او وړو ویالو د کبانو دی نسبت د بحر او سمندر لویو کبانو ته همداسې مثال دی د افغاني وړو قاچاقبرانو نسبت و بهرني مافیا او قاچاق برانو ته، دلته دوه ټکي د پام وړ ټکي دی چې یو د رسمي منابعو دخالت او بل د غیر رسمي تجارانو غیر قانوني تجارت دی، ډېر خلک په دې نظر دي چې رسمي حلقې د دغو قاچاقو او تجارت یوه لویه برخه تشکیلوی چې امریکا بریتانیا او نور غربې هیوادونه پکښې مثبت رول لري هم دیته ورته هیوادونه په آسیا او اروپا کې شته اما کوچني هیوادونه په هغو کې لوړ مقامات د وزیرانو او جنرالانو په کچه دخیل بلل کیږي. کیدای شي دا کچه تر نومړیو وزیرانو پورې همداسې ترڅار ګرو ادارو پورې غځیدلای شي، که دا اټکل سم وخیژي نو د تریاکو او بنګو بندول تر کرلو ډېر ستونزمن او

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخت کار دی که څه هم ځیني هیوادونه ظاهراً د هغو د بندیدو لپاره چنده ورکوي او یا تبلیغاتي او نظامي امکانات کاروي، دلته بیا دوه اړخونه لري. ګمان کیږي ځیني هیوادونه هم د بندیدو لپاره هم د کرلو لپاره په تجارت بوخت دي.

دویم اړخ یې د بندیدو په نامه تجارت شروع او روان دی. د دې تجارت په لومړۍ کټګورۍ کښې هغه هیوادونه بلل کیږي چې قوي او مضبوطي ریښي لري، دویم یې د نورو هیوادونو په مرسته متې مظبوطوي لکه ملګري ملتونه او له هغو سره تړلې‌ادارات او نوري انجوګاني او موسسات چې هیڅکله نه غواړي د تریاکو یا نورو نشیي توکوو تجارت دی په ټپه ودریږي، دا چې ملګري ملتونه او ترڅنګ یې انجوګاني نه غواړي دا خطرناکه کار ختم شي دوه دلیله دي.

لومړی: د مخدره توکو په نامه ملګري ملتونه د پیسو د پیدا

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

کولو ښه مرجع پیدا کړي چې میلیونونه ډالر له نورو هیوادونوڅخه راټول او خپله تري استفاده وکړي.

دویم : د ملګرو ملتونو په چوکاټ کې کیدای شي په لسګونو زره کسان او په سلګونو اداري‌کار کوي چې د مخدره توکو د مخنیوي له فنډ څخه مصارف کوي او تري معاشونه اخلي همداسې ګمان کیږي چې څارګري اداري په همدغه سوري یاغار سرونه ننییستي دي.

همدارنګه د انجوګانو لپاره دغه دوه علته وجود لري چې دکوکنارو د بندیدو لپاره مهمه ستونزه ده، ځکه که د تریاکو پلمه ودریږي نو کیدای شي هم فنډ او هم دفاتر بندشي او هم د ملګرو ملتونو انجوګانې، موسسات او کار کوونکي وزګاره شي، چې یو مثال یې د مخدره توکو پر ضد د افغانستان وزارت دی چې څومره بهرني مشاورین کار پکښې کوي او څومري ډېرې او پلنې تنخواګانې

لري. کیدای سي په اروپا او امریکا کې به تر ټولو لوړ معاشونه وي اوعزت به یې د یرغلګرو له برکته تر هغو څو چنده اوچت وي. سره ددې چې ګومان کیږي دغه مشاورین هغه ترټولوبې استعداده خلک دي چې په غربي نړۍ کي دکاوړتیانه لري.

د دې علت یو ښکاره ثبوت د اسلامي امارت وخت په ګوتوکولای سو چې کله په قطعي صورت تاریاک بند شول یو جریب هم په سیمه کې نه وه کرل شوي، نو د دی لپاره چې ملګري ملتونه په دې کار مطمئن او باوري شي او بیا نورو هیوادونو ته په دې اړه قناعت ورکړي چې تاریاک او چرس په کلي توګه بند شویدي د هغو هیئت ته اجازه ورکول شوه چې هغو سیمو ته ورشي چې وړاندې پکښي دغه کښت کرل کېدی ترڅو هغه سیمه په خپلوسترګووګوري. مګر د دې پر ځای چې نورو هیوادونو ته قناعت ورکړي او یا له بزګرو

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

اوکروندګروسره بدیل کمک وکړي، ملګرو ملتونو او د هغو انجوګانو د امارت پر ضد منفي تبلیغات پیل کړل، بهرنیو هیوادونو ته به یې ویل چې
د افغانستان اسلامي امارت د دی لپاره چې تاریاک ارزانه شوي دي دا کښت بند کړ. یاداچې د طالبانو چارواکو خپله ډیرتاریاک رانیولي او داسې نورخارجي منفي تبلیغات. همدا رنګه به یې د دې په ځای چې کروند ګرو ته د حوصلي، کمک او بدیل تخم معیشت خبري وکړي بالعکس یې د هغو په پارونه لاس پوري کړ ترڅو د حکومت او خلکو تر مینځ اختلافات او ستونزي راولاړي شي. بزګرو ته به یې ویل چې تاسو به څه خورئ! دا ځمکي خو ستاسو د ژوند لپاره کفایت نه کوي، حکومت ستاسو مشکلات په نظر کې نه دې نیولي، په شریعت کې هم دا کښت جواز لري قطعي حرام نه دی. په ځانګړې توګه ستاسو لپاره چې بله دعوایدو لاره نسته او داسې نور...

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خپله په دې باندې پوره باور لرم چې ملګري ملتونه اوغربي انجوګاني چې په دغه اړه کار کوي مطلق سوداګر دي چې خپل تجارت په وړاندې بيايې د خپلو ګټو لپاره کارکوي ، ملګري ملتونه موسسي حتی وزير، معين، مشاورين، رئيسان ټول د دی ښي او په زړه پوري سوداګرۍ له ګټې څخه برخمن دی، ښه پلن څېړونه يې پکښې وکړل

د ښو ماڼيو اوشتمنيو خاوندان شول چې کله يې مور او پلار په خوب هم نه وه ليدلي.

دويم اړخ يې سوداګريز ميکانيزم دی، په افغانستان کې د مخدره توکو تجارت په اوله کټه ګوري کې تر ډيره ترافغانانو پوري اړه لري چې ګټه يې ډيره کمه ده نسبت دويمي کټه ګورۍ ته، په دويمه کټګوري کې افغاني قاچاقبر او بهرني قاچاقبر ترخپل منځ مساوي شکل لري چې ګټه يې نسبت دريمي کټګورۍ ته ډيره کمه ده، دريمه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

کټګوري يوائې په بهرنی مافياو قاچاقبرو پوري تړليده چې د افغاني قاچاقبرانو پکښې هيڅ دخل نشته چې ګټه يې نسبت تر ټولو لوړه ده همداسې څلورمه، پنځمه کټګوري ده. د مثال په ډول يو کيلو هيروئين د افغاني قاچاقبر په واک کې زر ډالره قيمت لري چې هغه لومړۍ کټګوري ده. داکټګوري ترډيره په افغانستان پوري محدوده ده، دويم لاس په ايران، پاکستان، ترکمنستان او نورو ګاونډيو هيوادونو کېده تخمين څلور زره، پنځه زره ډالره قيمت ولري چې افغانان او بهرنيان ددغي سيمي پکښي برخه لري، دريمه کټګوري چې اروپا امريکا اونورو لري هيوادونو ته ځي شايد له پنځه ويشت زره څخه تر پنځو سو زروپوري قيمت ولري چې دا کار ټول د بهرنيو قاچاقبرو، مافيا او حکومتونو له لاري کيږي. افغانان پکښي هيڅ برخه نه لري، دا چې حکومتونه څنګه پدې قاچاقو کې ونډه لري، دا

ګرانه خبره ده چې کچه يې معلومه شي، خو ويل کيږي چې ډېر د لوړو منصبونو خاوندان په ډيره لوړه کچه پکښي ونډه لري. همدارنګه تر ډيره شک کيږي چې دا کار امريکا او برتانيه د مخکښانوپه توګه پر مخ بيايې.

د دې کار يو عمده دليل د کولمبيا د کوکاينوکيدای سي، په کولمبيا کې افغانستان ته ورته وضعيت دی چې په لوړه کچه د چارواکو مافيا پکښي دخيله ده. هلته د امريکا په مرسته دکولبيا نظامي مصارف د کوکينو له عايداتو څخه بشپړه کيدل او دا د امريکايې نظامي مشاورينو په مرسته کيدل. همدا رنګه د امريکا د حکومتي چارواکو په مرسته جنوبې امريکا ته د کوکاينو صادرات لېږديدل ترڅو د ځينو لويو ښارونو وګړيورباندي معتاد وساتي چې دسياست له ډګره بې برخې پاته شي.

يو بل دليل د افغانستان د اسلامي امارت پر مهال هغه تهمتونه

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

دی چې ملګرو ملتونو، امريکا او برتانيې طالبان په دې تورمتهمول چې ګواکې د طالبانو حکومت په مخدره توکو او قاچاقو کې لاس لري او د قاچاقو کاروبار کوي په پيسويې وسلي او مهمات رانيسي جنګ پري کوي. د هغو دليل داوو چې د اسلامي امارت تر راتګ دمخه

د ترياکو د کښت کچه په سل کې پنځوس وه. د طالبانو په واکمنۍ کې داکچه له پنځوسو نه شپته تر پنځه شپيته پوري پورته شوه. د دي دا ثبوت دی چې طالبانو دا کار کاوه په همدی خاطر دغه کچه لوړه وختله. که طالبانو دا کار نه کولای نو دا کچه به حتمي کښته تللای. سره د دې چې طالبانو په تدريجي شکل د درو کلونو په موده کې د ترياکو او بنګو کښت په کلي توګه بند کړ، تر پنځوسو ډيري يې د نشيې توکو د جوړولو فابريکي او په ټنونو چرس وسوځول، اوس

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د ناټو، ایساف، امریکا او برتانیې تر یوسل او پنځوس زره یرغلګر په افغانستان کې دې تریو سل او پنځوس زره زیات د افغانستان اردو او پولیس هم د دوی په چوپړ کې دې، د مخدره توکو د مخنیوي په نامه مستقل وزارت هم جوړ شوی دی، خو بیا هم د تریاکو او چرسو د تولید او کښت کچه تر نوي او پنځه نوي پوري لوړه ختلي ده. نو دا څه مانا لري؟ د دوي د دې ادعا پر اساس موږ په کلکه ویلای سو امریکا او برتانیه چې په بهرنیو یرغلګرو کې پوره واک او رول لري د دې کچې د لوړیدو مستقیم مسؤول ، ټیکداران اوکار کوونکي دې.

یو بل دلیل د افغانستان د اسلامي امارت په وخت کې د امارت د زعیم په فرمان په ټولو هغو سیمو کې چې د اسلامي امارت تر واکمنی او کنټرول لاندې وي د تریاکو او بنګو کښت په بشپړه توګه بند او په عملي توګه دا کار په ټوله هیوادکې پلي شو، خو برتانیې، امریکا او نورو هیوادونو د ملګرو ملتونو په شمول هیڅ عکس العمل ونه ښود او نه یې د هغه د بریالیتوب لپاره د کرونده ګرو او بزګرو سره څه مرسته اوکمک وکړ، آن تردې چې تش په وینا یې د دې کارهر کلی هم ونه کړ. سره له دې چې د افغانستان په تاریخ کې د مخدره توکي پر ضد دا تر ټولو لومړی ګړندی عملي ګام وو، چې نه یې له دوي څخه فوجونه، چمتووالي او الوتکي غوښتی او نه یې عسکر، یرغل اوجنګ اونه یې د ځان او مسلمانانو مرګ ژوبله غوښته، یواځینی هیواد ګاوندی ایران وو چې په هلمند کې یې یوه کمکي پروژه جوړه کړه کیمیایې سره او د ځمکو د یوې کولو لپاره تراکتورونه به یې خلکو ته ورکول تر څو پروژه د تریاکو د کرونده ګرو سره مرسته وکړي چې بیرته د دغه توکي کرنې ته پام وانه ړوي، دا چې اوس په سوونو زره عسکر په زرګونو ټانګونه په سونو الوتکي

اونور تجهیزات افغانستان ته په خاصه توګه هلمند ته راولي په زرګونه میلیونه پونډه اوډالر خاوري کوي. په لسګونو زره افغانان په شهادت رسوي کورونه کلي په الوتکو اوچولکو او ټانګونو له خاورو سره خاوري کوي دهري ورځې په تیریدو سره خپل یرغلګر عسکر د تریاکو دله منځه وړلو په پلمه له لاسه ورکوي، اخر څه مانا لري، زما په نظر دا اټکل به روغ وي چې په همدې سوداګری کې ستره ونډه لري مګرداسې مهارت او تجارت زیات عمیق بیخ لرې والله تعالی اعلم.

یو بل دلیل دادی چې موږ وینو چې د مخدره توکي پر ضد څومره تبلیغات کیږي، وزارتونه، ریاستونه، مدیریتونه په ټولو ولایتونو آن په ولسوالیو کې جوړ شوي، د خلکو لپاره چې په دغه کار و بارکې بوخت دې د افغانستان په دننه کې د سزا لپاره خاصه محکمه جوړه شوي، چې په ځانګړي توګه د امریکایانو لخوا روزل شوي قاضیان لري. د هغو لخو معاش خوري،د افغانستان بې خاونده غریبوخلکو ته د بند حتی د مرګ سزاګاني اوروي، خو له بله طرفه هغه لوی لوی کارو بار کوونکي چې ګومان کیږي په ټنونو کارو بار به کوي او په دی تور تورن دې چې له بهرنیو قواوو سره ښې نژدی اړیکي لري او یا په حکومت کې ښه غټ اعتبار او مقامونه لري. هم ددې هنداري یو بل مخ دی چې دڅې لخوا ځان ښکار کوي.

یو بل دلیل دادی چې مخکې مو ذکر کړ. هغه دا چې اقلاً دا سوداګر یا کارو بار کوونکي په دري ډوله ویشل شوي دي چې په لومړی قطار کې افغانان راځي. هغه افغانان چې کروندګردي او د مجبوریت له کبله یې ورته زړه ښه کړی دی. دوهم ډول د افغاني قاچاقبرو او بهرنیو قاچاقبرو واړه ګروپونه دې. دریمه ډله د بهرنیانو نړیواله مافیا ده چې افغانان پکښې هیڅ ډول رول نه لري، تر ټولو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غټ کاروبار چې لویو لاسونو، ډېرو پیسو او ټېنګ امنیت ته اړتیا لري همداډله ده. دلته د سوال اوسرخلاصی خبره داده چې د دغه تولید لویه برخه په اروپا، استرالیا، امریکا او ځینو آسیایي او افریقایيهیوادونو کې لګیږي، د هغو بازارونه په دغه توکي ګرم، ډک او په میلیونونو خلک یې پرې معتاد دي. دا چې دلته اختصاصي محکمه جوړیږي افغانان چې دیوې، دوو تر لسو کیلو ګرامه په هیواد کې دننه او یا لږ تر لږه په نږدې کاونډیو هیوادونو کې د اختناق او مخمصې سره په مشابه وخت کې معامله کوي نیول کیږي، بندیان کیږي، وژل کیږي، په اعدام باندې محکومیږي، ولې هغه کسان چې دغه لوی کاروبار کوي په ټنونو مواد په کښتیو، الوتکو کې انتقالوي نه نیول کیږي او نه ورته ځانګړې محکمه جوړیږي؟؟؟

برتانیه، امریکا او نور غربي هیوادونه چې په میلیونونه خلک وینې چې معتاد دي په لارو، کوڅو او واټونو کې دغه د کتاب ټول حقوق له خپرندویي ټولنې سره خوندي دي مواداستعمالوي په دې باندي نه شي توانیدلای چې دغه مافیایې قوه درک کړي،هم دې ته متوجه شي چې دغه خلک دغه مواد له کومه او په څه طریقه پیداکوي او څوک یې ورته راوړي. آیا افغانان دي که د همدغو هیوادونو کارکونکي دي. د چا په مرسته د چا په الوتکو او کښتیو کې راوړل کیږي. دوی کولای شي چې په ډېر کښته مصرف او نه تلفاتو په دی کار سره موفق شي او هم یې مخ نیوی کولای شي، خو دا چې افغانستان ته راځي او بیا دلته د وینو په تویولو دا کار ترسره کوي څه مانا لري؟ والله تعالی اعلم.

دلته دا مهمه نده چې دا کار څوک کوي، څوک یې ګټه وړي، څوک ورباندې څوریږي او څوک ورباندې مریږي او پړسیږي. مهمه داده چې که دا اتکل سم وخیږي چې ملګري ملتونه نه غواړي چې دا کښت دی ختم شي، دننه او بهر لوی لاسونه او حکومتونه په دی کې

دخیل وي، د بلې خوا ځیني هیوادونه او واکمنان غواړي چې دا مضر کښت له منځه ولاړ شي، نو دا یقیني او معلومه خبره ده چې داد افغانستان او افغانانو لپاره یوه غټه مغلقه ستونزه ده، کرل یې هم ګران کاردی بندیدل یې هم ورته ګران او مشکل کاردی، دا ځکه چې په دواړه صورته کې افغانستان له امنیتي،اقتصادي او سیاسي کړاونو سره لاس او ګریوان کیږي چې په نتیجه کې افغانستان او افغانان له سخت اقتصادی کړاو سره مخ کیږي چې هغه خپله د زرګونو بد مرغیو سبب ګرځي. ګټه او خوند به بل او یا کم افغانان تري اخلي او قرباني به یې ټوله ولس او ملت پر غاړه اخلي، دا چې اوس افغانانو ته څه په کار دي خلک هیڅ نه پوهیږي. د مثال په ډول که محکمي ته ورسو چې پر ځینو غریبو خلکو یې د بند او اعدام حکم کړی دی له بلې خوا په ټول هیواد کې دغه کښت کرل کیږي. حکومت د بهرنیو برغلګرو په شمول په دې کارکې پاته راغلي چې په د کتاب ټول حقوق له خپرندویي ټولنې سره خوندي دي زور یا د خلکوپه قناعت سره داکښت په بشپړه توګه بندکړي. په نورو خلکو باندې چې واسطه اوقوت نه لري فیصله کول هیڅ حقوقي او قانوني اړخ نه لري، یوازې دا چې پر خلکو به د ظلم مانا ولري ځکه چې داسې پردی قضاوت نور هم د خلکو د ځور سبب کیږي دا چې حل یې څه دی موږ به یې ان شاءالله څه ناڅه روښانه کړو.

نتیجه:

هره څیړنه په تکرار سره د خلګولپاره مثبت انځور لري چې بالاخره ښه نتیجه ترې لاس ته راوستلای شي، یا دا چې په څیړنو سره د ډېرو مثبتو او منفي برخونو ارزښتناکې تجربې په وجود راولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغه شربلوسره کیدلای شي په نوره څېړنه او بشپړتیا سره ترې کوچ وایستل شي، خو دقت او حوصله او بې تبعیضه او تعصبه مطالعه او څېړنه به نوره ښه نتیجه ولري، په لوړه سرسري څېړنه کې ما په پنځو علتونو او یا پنځو اصولو کې ډېر علتونه څېړلي که په ښه ځیرتیا ورته د بل ښه مجرب عالم په هڅو کې نیمګړتیا په ګوته شي، یا ورسره نور علتونه او یا د نورو علتونو اصلونه په فهم کې راولي، ورسره ضمیمه کړای شي او نیمګړتیایې په دقت سره بشپړه کړای شي زه باور لرم چې د یو اصل پر بنا به ترې ګټه واخستل شي.

زموږ ګران، ښکلي او لرغوني هیواد په پرله پسې ناورین کې راګیر شویدی لاتر اوسه هم د نورو ویرونو او کړاوونو بلاګانو خولې وازې نیولیدې. تر ډېره پورې ګټه ترې بل اخلي او په اورکې موږ او زموږ هیواد سوځي. په نړیواله کچه مو اعتبار کمیږي، اقتصاد مو کمزوری کیږي او یاله منځه ځي، بې علمي او بې کسبي رایکښې جرړې ټینګوي ، د نړۍ په تیره د ګاونډیو هیوادونو له سیالۍ نه شاته پاتیږو، په غربت، هجرت او فقر کې به نورهم تر ډېره پاتې یو، په دغه وړه ډالۍ کې زه زما د تجربې په زیږنده فکر او د تیرو تیارو او د ژوندیو د قبرونو په دوران کې هغو ډیرو نیمګړتیاوو ته ځیر شوي یم، د فکر آس مي ورباندي ځغلولی دی، دماغ مي ښه ورباندي ستومانه کړیدی، خو هغه څه ته مي تلوسه کوله چې د اسلامي عنعناتو او ملي کلتور په رڼا کې رامنځ ته شي د هغه څه په وړاندې استقامت او مبارزه وسي چې زموږ هیواد، د هیوادوالو له لاسه د ډیرې بیځایه خوشباورۍ له کبله د پردیو په مستقیمه مداخله د هغو د شومو او ناولو اهدافو قرباني شوي؛ لاتراوسه ورپسې قرباني کیږي، دا چې څوک بریالي شوي یا څوک شاته تللي او یاهغوی خپله په هغه اور کې سوي دا د

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

هغو د تدبیر سرچپه نتیجه او د الله د تقدیر فیصله وه، خو په شروع کې هر څه په یوه تدبیر سره پلان شوي او بیا مخته تللي.

لومړی:زما په ټوله څېړنه کې د اسلام او کلتور ټکي هرځای کارول شوي، په ډیرو علتونو کې له هغو سره ربط ورکول شویدی دا ځکه چې هره اسلامي ټولنه په ځانګړې توګه په افغاني ټولنه کې دا تر ټولو یو مهم او ښکاره اهمیت دی، نوځکه چې په هغه سره ټینګار تر هرڅه ډېر په کار دی زما اوس هم فکر او نظر دادی: کومو افغانانو چې د رهبرۍ دعوه کړې یاورته د چارو واګې ور سپارل شویدي یایې ترشا د ملاتړې په توګه همکاري کوي د افغانستان د حل یا مشکل له اصل نه پر بل لور روان دی. هغه څه چې افغانان یې غواړي او افغانان پرې اعتماد کوي افغانستان په جوړیږې اویا د افغانستان د ستونزو لپاره د حل لاره اواره وي شاته غورځولي. په هغه څه کې خپله ګټه لټوي چې له هغه علته څو ځله خراب شویدي، هغه چا ته دوست وایې چې د سرماغزه یې ترې کښلي، هغه چاته یې د خپل زړه بوخچه پرانیستې چې وړاندې دهغه د زړه رګونه ور پریکړي، هغه چاته یې زړه ورنژدې کړې چې د قتل خنجر یې د هغه زړه د راکښلو لپاره له پولادوڅخه جوړ کړي، له هغه چا څخه یې د وطن د جوړیدلو هیله اوغوښته کړې چې په توپونو یې ورته وران کړي دی، خو بیا هم دغه کسان لاتراوسه په خپلو سرچپه کړو نه پوهیږې او نه ورباندې پوهیدلای شي، په دې تمه چې له هغو څخه مثبته نتیجه لاس ته راوړي. بالعکس په رواني او روحي امراضو اخته شول، بیا هم د یوه احساس په رهبرۍ کې د زړه بداوې بیلګې ډیرې لیدل کیږي.

بیرته به د څېړنې پایلې ته ورشو، زما نظر دادی چې افغانستان یوازې د افغانانو په زیار او پوره اخلاص جوړیدلای شي. د حل لپاره

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

به يې له هغو موثرو اصولو کار اخستل کيږي چې اسلامي او افغاني صبغه ولري. د تعصب مخه به په ډيره زيرکتياسره نيول کيږي، له زغم او تحمل څخه به کار اخستل کيږي، د افغانستان پر اصل او د افغان پر وجود به اعتماد کيږي، بهرنى فکر او د هغو مداخلې ته به نه ځاى او نه اهميت ورکول کيږي، که څه هم تر ډيره دلته د بهرنى مداخلي قوت موثر ښکاري او ځيني افغانان په دې عقيده لري چې بيله بهرني تاثيره به د افغانانو شتون پياوړى بنسټ ونه لري او يا به تري ګټه وانه خستل شي، خو زه په دې عقيده يم چې د افغانستان په مستقله پرېکړه او جرګه کې د بهرنيو شتون د هغو د منافعو نماينده ګي کوي، افغاني ستونزو ته د افغاني وقار کلتور او مذهب په رڼا کې د حل

د لارې د موندلو لپاره خنډ ګرځي. د افغانستان هغو ستونزو ته چې د داخلي مسئلې په توګه د افغانانو تر منځ وجود لري او بهرنيان

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

تري د ځانونو لپاره استفاده کوي، د سپين ږيرو، علماى کرامو،روحانيونو او منورينو په ملګرتيا د حل لاره پيدا کيدلاى شي چې د خير او مصلحت لپاره پر ټولو ابعادو څيړنه وکړي، ټولو خواوو ته په افغاني دود قناعت ورکړي او يوه معقوله او مقبوله فيصله وکړي.

موږ دا منوچې دلته همدااوس د بهرنيو هيوادونو او بهرنيو قوتونو مفکوري له نظره نشي غورځيدلاى، ځکه چې هغوى اوس په صحنه کې په اوتوماتيک ډول مطرح دي. که څه هم دوى زموږ د هيواد لپاره د زهرو او د ساري امراضو مثال لري، خو بيا هم يو ډول قناعت ورکول پکار دي ترڅو د هغوى شر دفع سي خو داسې نه چې هر څه چې هغوى غواړي بايد ومنل شي او هر څه يې پلي کړاى شي، بلکي بايد تر اسلامي او ملي منافعو ورته په هيڅ شکل ترجيح ورنه

کول شي، ځکه د دين او وطن پر سرمعامله د هيچا حق نه دى، زما نظر او ادراک دادى چې د بهرنيو قوتونو استمرار يا ډير پاته کيدل که څه هم د څو محدود اشخاصو د کنټرول ساتلو په نامه وي د افغانستان د ځمکنۍ بشپړتيا لپاره يوه لويه او خطرناکه پايله لري. د دې استمرار په نتيجه کې به داسې ستونزي راوخوټيږي چې بيابه يې جبران ناشونى وي.

دلته يوه توصيه ليکم او دا چاته د عار او عيب او پيغور ورکولو خبره نده. که د طالبانو د واکمنۍ په وخت کې چې هم افغانان او هم مسلمانان وه دومره تحمل شوى واى لکه اوس چې له امريکايانو، برتانويانو او نوري کفري کړيو سره چې نه مو په دين مذهب، کلتور او ملت راسره شريکان دي، نه مو د ژبي او سيمي مشترکات سته، نه خداى او د هغه رسول د دوى دغه تقرب ته اجازه ورکوي، نو ولي به د داسې ستونزو سره مل کيدلاى، ولي به مو د ورور په مقابل کې

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

د پرديو د ناولو مفکورو تګلاره تعقيبولاى، ولي به مو پر افغاني او اسلامي وقار ګوزارونه کيدلاى، که تر طالبانو وړاندي د رباني صاحب د حکومت په وړاندى بيا هم د تحمل لاره تعقيب شوې واى زيات نه دومره تحمل چې دا اوس له يوه سرټمبه مغرور امريکايې سره کيږي، زه په دې باوريم چې هيڅ به پيښه شوي نه واى، زه بياهم پر دې خبره ټينګار کوم چې د بهرنيو قوتونو قرباني که د پيسو ده که د سرونو ده د افغانستان او افغانانو لپاره نه ده، هر څوک چې وي او

د هر دين سره چې تړاو ولري د افغانانو د يو کولو او اتحاد لپاره هڅه نه کوي بلکي پر عکس خپلې منافع د مسلمانانو او افغانانو په بې اتفاقي اوتوپيرونو کې لټوي. په ټوله نړۍ کې د مسلمانو له همدى

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې اتفاقۍ نه خوند اخلي، يوله بله يې سره جنګوي، يو په بل يې سره وژني او نور پکښې د دښمنۍ او تعصب ريښې او جرړې غځوي.

دلته د غربيانو د سيسي جالونه اوهغه مخفي اوپټ رازونه په ګوته کوم چې دافغانانو د کمزورۍ او ناوسۍ لپاره ورباندې کار شوی او کار کيږي. هغه د غربيانو پوخ پلان په اسلامي نړۍ کي په مختلفو نومونو د ډيرو ټوليو او ګوندونو جوړول دي، د ډيرو ګوندونو او شوراګانو جوړېدل څه فايده لري؟ هغه دا چې په هر لور او هره سيمه کې مختلف احزاب او ګوندونه له مختلفو افکارو سره کار وکړي کوچنۍ ډلې او ګوندونه په خپلو کې سره اړم او مختلف اوسي،

د خپلو منافعو يا برياليتوب په لټه کې شي، يو بل ته د ماتې ورکولو تکل وکړي له همدې کبله د بهرنيو مدارکو څخه د پيسو او کمک غوښتنه کوي، د فقر لاس د ماديات د لاسته راوړلو په خاطرد خپل ورور سره په مقابله کي پرديو ته اوږد ساتي ، څو په داخل کې د خپلو ورونو په وړاندې رقابت ته دوام ورکړي، مګر په داسې احتياج سره مجبورا هغه څه ومني او د هغه چا ومني چې ورته پيسې ورکوي.

د همدې مرستې په بدل کې د دوی فکر ته وده ورکړي، دلته د سوال او جواب ډير مشکل نشته خو موږ بايد له داسې حالت نه تجربه واخلو او تيرې نيمګړتياوې جبران کړو. دانه چې د خپلو خطاګانو تسلسل وساتو، موږ د دې تسلسل ژوندي شاهدان يو د مقدس جهاد وخت موتراوسه ښه په ياد دي داچې د جهاد په وخت کې په پاکستان او ايران کې څه له پاسه ۱۴ ګوندونو او افغاني تنظيمونو فعاليت کاوه، ښه وده يې وکړه او سياسي مشرانو يې له يوه او بل سره نژدې اړيکې درلودې، له بده مرغه کوم چا چې د جهاد د پيروزې نه وړاندې د قدرت د نيولو لپاره د جهاد واګې ټينګې کړې هغوی د

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

راتلونکي په فکر کې شوه، د سياسي وړتيا لپاره يې بهرنيو مرستندويو ته نور هم د سوال لاسونه ور وړاندې کړه، د جهاد له برې او کابل ته د ننوتو سره سم په خپلو کې اړم شول او هغه څه يې وکړه چې بايد نه يې وای کړي. هغوی د دې لپاره چې خپلو ورونوافغانانو ته چې همسنګري، هم مذهبې، هېوادوال او هم هدفه ملګري يې وه ماته ورکړي، هغه چاته د مرستې او کمک لاس وغځاوه چې ترڼې مهاله يې دښمن، په دين او ملت يې پردی وو، ان ترڼې چې د خپل مقام او قدرت د ساتلو لپاره يې د امير عبدالرحمن په څير د وطن ټوټه کيدل هم پر ځان منلي وه.

دلته به له چا سره سوال پيداشي چې هغه ګوندونه او اوسني يا راتلونکي سياسي ګوندونه به ډير توپير ولري ځکه چې پخوانيو ګوندونو مسلح کسان او نظامي قوتونه درلودل اوسنی ګوندونه بيا يوازې پر سياست او رقابت ولاړ دي؟ د هغوا په ځواب کې زه ابعاد نه څيړم خو دومره ويلای شم چې ماته د اختلاف تر ټکو د اتفاق ټکي ډير مهم دي، اتفاق موږ جوړولای شي خو نفاق مو له وطنه ورکوي.

دويم په بهرنيو هيوادونو کې چې کومې پارټۍ پر پرمختلفو ايډيالوجيو اتکا لري هغوی د خپل استقلال، بهبود او پرمختګ لپاره کار کوونکي دي. هغوی د مادياتوله کبله کافي امکانات لري. هغوی د خپلو خلکو په مالي مرسته خپلو پارټيو ته وده ورکوي. خارجي مادياتو ته سترګې نه کږوې، مګر په اوسني حالت کې چې په افغانستان کي څومره سياسي قوتونه ډيروالي پيدا کوي هم دومره بهرنی لاسونه هيواد ته ننباسي، هم دومره بهرنی ايډ يالوژۍ په هيواد رانوځي، هم دومره د نفاق جرړې پياوړې کيږي، ځکه چې د سياسي پارټيو مالي لګښت له داخلي منابعو څخه نه تمويليږي، بهرنی پانګه يامرسته کله هم وړيا اوبې مقصده نه وي. دا طبعي

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره ده چې کومه پارټۍ د چاله خواتمويليږي د هغو له اغېزې څخه به برخمنه وي.

یوه بله مهمه خبره چې سیاسي احزاب وربانديې تقویه کیږي داده چې په نورو هیوادونو کې اکثره وګړي د زړه له کومې دا غواړي چې خپلو سیاسي ګوندونو ته پانګه ورکړي. د دې امکانات لري چې خپله ډله غښتلي کړي، مګرله بده مرغه په افغانستان کې تر ورکړه د راکړه اصطلاح ډیره دود ده، نو ځکه چې سیاسي قوتونه یا پارټۍ خامخا بهرنیو پانګو ته سترګې کږه وي که په رشتیاقیاس وکړو نو نتیجه به یې پانګې ته وفاداره شي دا به یو مهلک مرض شي چې واکمن واک ته په رسیدوسره پرخپلووعدووفانسي کولای.

دریم: که موږ هغو هیوادونو ته ځیر شو چې اوس په افغانستان کې د احزابو پر ډیر والي ټینګار کوي او یا دغې رواني پروسې ته په جدي توګه وده ورکوي، د هغو په خپلو هیوادو کې دومره احزاب ولې نشته، د مثال په توګه په امریکا کې یوازې مطرحې پارټۍ دوی دي چې سم فعالیت کوي، جمهوري غوښتونکي،(ریپبلیک ګوند)او لیبرال پارټۍ (دموکرات ګوند) دی. د دغو دوو پارټیو په منځ کې همیشه رقابت روان دی. د امریکا واکمني اداري ډیر زیات کوشش کوي چې نوري مطرحې پارټۍ جوړې نشي دا ځکه چې په ملت کې د انشعاب او ډیرو اختلافاتو سبب ګرځي. همدارنګه کاناډا، استرالیا، برتانیه، جرمني، فرانسه او نور هیوادونه چې ډیرې کمې او محدودې مطرحې پارټۍ او احزاب لري، دا چې د هغو ځمکنې مساحتونه او نفوس تر افغانستان څو چنده ډیرهم دي په لږو احزابو کفایت کوي، مګر زموږ په کوچني کور کې چې د امکاناتو کچه یې صفرده سل تر دوه سوه پارټۍ غواړي او لا پسې ډیریدل د څه مطلب لپاره دي؟ که دا کار ګټه او ښه پایلې ولري سوال دادی چې ولې یې دوی پخپلو

هیوادونو کې نه غواړي او که ښې اومثبتې پایلې و نه لري نو بیایې دلته په ډیریدلو کې څه مطلب دی؟

څلورم: د رقابت خبره ده. دا مهمه ده چې د ځینو پارټیو په منځ کې که رقابت نوي بیا به مطلقه دیکتاتوري خپریږي. د پرمختګ مخه به نیول کیږي، دواکمنانو عیبونه به پټ پاته کیږي مګر د رقابت مانا باید دانه سي چې باید سل یوسل او شل ګوندونه جوړسي دا ګوندونه چې نه د ځانونو واک ولري او نه د دفترونوکرایه د ګوند مشر په ځان پوري حیران او خلګ په ده پوري حیران وي. په هغه صورت کې چې د خارجیانو ماغزه نورمال نه وي.بیا خو نور هم کار خرابیږي پاته درقابت خبره سوه رقابت په دوو او درو تر پنځو ګوندونو پوري په وجود راتللای شي تر دې زیات هسې د ګډوډیو لامل ګرځي او بس.

دلته باید په ډیر غوراو فکر سره وګورو چې په اوسنیو شرایطو کې چې خلک د لوږې فقر او بې امنیتي سره لاس او ګریوان دی د احزابو ډیر والی د دغه ځپلي هیواد لپاره د ژور نفاق زنګ دی. د دې ډیروالي په نتیجه کې به ملت پر څو توکمیزو برخو ویشل کیږي او دښمن چې اساسي، بنیادي او تاریخي دښمن دی، د ټولو جریاناتو په صحنه کې واکمن او حاضر دی او عمیق فعالیت لري تري خوند او ګټه اخلي. زه په دې باوریم چې افغانستان په اوسنیو شرائطو او نژدې راتلونکي کې هیڅ د دې جوګه نه دی او نه کیدلای شي چې په داسې یوه چوکاټ کې عمل وکړي او ځانونه دې یو په بل کې مدغم کړي چې ټولواک دې قانوني کړل شي، دلته د خنډ په توګه دوه عمده علتونه پروسه ډب کولای شي، لومړي دا چې د افغانستان تاریخ د زور واکۍ په حاکمیت کې ځوان شوي او د هغه فکر سره یې وګړو وده کړې ده، که څه هم د خلکو د پوره خوښې واکمني د خلکو لخوا نه ده حاکمه شوي او له دغه فکر سره د خلکو اشنایي نه ده پیدا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي، په دې صورت کې بيا دوه علتونه په ګوتوکولای سو اول دا چې د حاکمانو فکر د انحصار، جاه طلبۍ او حرص پر محور چورلي او په دې اعتماد ډېر غټ کارونه صورت نيسي. دويم: ډېرې افغانان په يوه مذهبي غونډې حاکميت سره لاري ته له سيخېدو پرته ګرانه ده چې په سراسر يو غربي قانوني چوکاټ کې روان شي ځکه چې عمده علت د مذهبي او کلتوري عنعناتو سره ليوالتيا او په غربي قانون نه پوهيدل دي.

دويم علت: خپله پر هغه قانون د خلکو اعتراضات دي چې محتوا يې ډېرو وګړوته د قناعت ورکولو جوګه نه وي داځکه چې دلته د الله ﷻ او د هغه د دښمن خپلول پکې را نغښتي دي. ديته اجتماع د نقيضينو وايې دا په خپل ذات کې محاله ده چې دواړه طرفه په يوه وخت کې خوښ او خوشحاله وساتل شي، نو مانا به يې داسې چې دوې هندوانې په يوه لاس کې نيول يا په پام کې نيولې دواړې ګټې به

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

له لاسه ورکړي، نه به الله ﷻ راضي کړي، نه به لويديځ باهدفه او مغرور ځواکونه راضي شي او نه به هم هيواد د بل په موټو جوړ شي، د خلکو لپاره به امنيت هم برقراره نه شي او همدا وژل، ترل او ايله کول به روان وي، ځکه چې دلته د خلکو د افکارو عقيدوي توپير وجود لري چې حل ته يې ډېر دخيل اړخونه زړه نه شي ښه کولای.

دوهم: لکه څنګه چې ټول ملت اوهيوادوال په دې کې شک نهويني چې په هيواد کې ډېرې ستونزې او مخالفتونه زاړه او نوي وجود لري او زموږ ګران هيواد او وګړي د دې ستونزو او مخالفتونو قرباني دي، له همدې کبله څوک خپل خوږ ژوند له لاسه ورکوې او څوک خوږ اولاد ورور پلار او بل قريب له لاسه ورکوي. د چا ښځې او لاسونه غوڅېږي څوک د پلرني ټاټوبې پرېښيدلو ته مجبورېږي، رشتيادا هغه وژونکې اودردونکې ناروغي ده چې يا خپله زموږ له لاسه

زيږيدلي او يا ورته بهرنيو دښمنانو فعاليت کړی ترڅوزموږ له وينوخوندواخلي، زما په نظر ښه به داوي چې د ټولو ناخوالو پيټې په خپلو اوږو بار کړو او بهرنيان که لري دي او که نژدې دي پړه ونه ګرځوو دا ځکه چې دا ټول موږ يو چې بهرنۍ لاس وهني او يرغل ته مو يا دعوت ورکړي او يا مو ورته زمينه مساعده کړيده. موږ د دې مسؤوليت د همدې درانه مسؤوليت د پورته کولو لپاره به داښه فيصله نه وي چې ځان ته پخپله برائت ورکړو.

ما تر خپله وس ، توان او ستعداده او تر خپل لنډ ، تنګ ادراکه کوشش او هڅه کړې چې د دی ستونزو عوامل وڅيړم او پايلې يې په ګوته کړم.

لکه څنګه چې مي په څيړنه کې پنځه اساسي او دوه عارضي مشکلات وڅيړل هغه راته په څيړلو دا نتيجه پلاس راکوي چې رشتيا د افغانستان لپاره په لنډ مهاله او اوږد مهاله توګه د ستونزو

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

بررسي او د هغو وحل ته اړتيا لرو چې په سوله ييزه او امنيتي فضا کې

د ورورولی ژوند وکړو، دلته بايد ووايم چې د مشکلاتو حل اسانه او ساده کار نه دی چې په سادګی اواسانه ډول پرې اقدام وشي، دا يوې اوږدې پروژې ته اړتيا لري چې تر امينو لاسونو لاندې پرې کار وکړای شي، لکه څنګه چې دا مشکلات او ستونزې په تدريجي توګه زيږيدلي او پيدا کړل شوي او بيا د پيچلتيا حد ته رسيدليدي همداسې په تدريجي توګه حل کيدلي شي. په ځانګړې توګه ښوونه او روزنه، قومي جوړښت، او ځينې نورې ستونزې هم تدريجي فکر، تحقيق او څيړنې ته اړتيا لري داچې نورې ستونزې هم لويې ستونزې دي خو بيا هم د ښووني او روزني په نسبت لږ وخت ته اړتيا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر صورت په افغانستان کې د اخوت او وحدت فضا رامنځ ته کیدل یوازې او یوازې په خالصه اسلامي مفکوره او افغاني طریقه باندې منځ ته راتللای شي، خو دا پکښې تر ټولو ضروري خبره ده چې صداقت علمیت پوره پوهه او قوي تحمل موجود وي، دا ځکه چې اسلام یوائنی ماده ده چې د ټولو افغانانو تر منځ بې له توپیره، بې له شک او تردیده د یقین ماده ده چې په ټول هیوادکې څوک پرې اعتراض نه لري، بغاوت ترې نه کوي، که بالفرض د بهرنی لاسوهني په لمسون په زروافغانانوکې یوهم پیدا کیږي نو هغه ته شاذ اونادر ویلای شو چې په نه څه باندې شمیرل کیږي، مانا دا چې د افغانستان د بنسټیز مشکل بیخ ابستل د توافق په ماده سره کیږي خو اسلام به د دی اجنډا په سرکې وي.

کله چې موږ د اسلام خبره کوو ماناداچې د الله ﷻاو د رسول الله ﷺ ټولو اوامرو ته ځان تسلیمول دی که هر مسلمان د اسلام په دعوه کې صادق او ریښتونی وي نو له اسلام څخه بغاوت نه شي کولای او نه یې کوي.

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

قومي سپین ږیري، د قوم علمای کرام، سادات او مخور خلک، علمي کدرونه په دې اړه ښه او مثبت رول ادا کولای شي، ترڅو د اسلام تر مبارک عنوان لاندې صادقانه مذاکرې، ټولنې او جرګې ته لاره ولټوي ترڅو د بې اتفاقۍ او وېش مخه ونیول شي او یوه اسلامي ټولنه رامنځته کړای شي.

لکه څنګه چې مو په څیړنه کې دکلتور یادونه کړې دا ضروري ده چې د ټول افغان ملت کلتور چې له اسلامي قوانینو سره ټکر ونه لري پوره په نظر کې ونیول شي ترڅو د یوه پلوه د خلکو احساسات زخمي نه شي، او له بل پلوه هره افغاني ټولنه اسلامي کلتوري صبغه ولري، له شک او تردید پرته له بهرني سازش او نفوذ څخه ځانګړې سالمه

پاتې شي. په همدې توګه کیدلای شي د مخالفت ټول اړخونه قناعت حاصل کړي، له دې سره سره د پوره اعتماد فضا جوړه شي، مانا دا چې د ستونزې لپاره په اسلامي چوکاټ کې د علمای کرامو قومي مشرانو او ساداتو رول په درانه احترام په بشپړ ناپیلتوب ډیر مهم دی. همدغه نسخه کیدلای شي د افغانانو د زخمونو او کړاونو دوا او دسیمي لپاره شفا وګرځي، کله چې موږ د جرګې خبره کوو له هغه سره جوخت د ناپیلتوب خبره کوو مطلب یې دادی چې افغاني کلتور او افغاني عنعناتو ته خامخابايد د پردیو لاسونه ننه نه وځي، همدارنګه داسې مهمو نسخو ته د هغو نفوذ او رول لاره و نه مومي چې دهغه په نتیجه کې به د دغې نسخې مثبت اثر له منځه ولاړ شي له دې کبله به د افغانانو د ګڼو ناروغیو لپاره دغه مجربه نسخه دهیوادوالود بې اعتمادی په خاطر شنډه شي، کیدای شي د ډیرو بهرنیو دښمنانو هدف همدغه وي چې هر وخت جرګه جرګه یادوي او بیا ترې خپله ګټه اخلي والله تعالی اعلم.

د افغانستان بهرني او کورني سیاستونه باید د اسلام په چوکاټ کې د اسلامي اساساتو او ملي غوښتنو په پوره نظر کې نیولو سره جوړ شي. د هغو اشخاصو چې مطلق د خپل مال، عزت، منصب، منطقي ګټې ورته تر ټوله هیواد او هیوادوالو اولویت لري او ترجیح ورکوي

د هغو نظرونه باید مردود وبلل شي او د هغو موقت نفوذ د دې سبب ونه ګرځي چې د ټولو هیوادوالو یا د اکثریت احساسات مجروح کړي، بهرني سیاستونه چې تر ډیره یو قطبي اړخ لري پر دوستي او دښمني تعبیریږي، لیدل کیږي چې تر ډیره پټ او په محدودو خلکو پورې تړلي دي چې د هغو روابط او پلانونه غلاته ورته مثال لري که څه هم په اصطلاح ملي منافع په نظر کې نیول شوي وي خو بیا هم

د کتاب ټول حقوق له خپرندویې ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر منفي اړخونو ته پام نه وي شوي اړينه ده چې د اسلامي چوکاټ په غلبېل کې چاڼ او صاف شي او د اسلام تایید ترلاسه کړي، همدارنګه د اتفاق او اختلاف اړخونه يې ښه وڅېړل شي. د پردیو هیوادونو له یرغل او یرغمل کیدو، همداسې د هغو له تاثیر څخه محفوظ او وژغورل شي ترڅو د خلکو د رضامندی سبب وګرځي. د هغو د اعتماد پوره حفاظت وشي، ديني او عصري ښوونه او روزنه په متوازنه توګه او پوره پاملرنه پرمخ ولاړه شي. د هر وخت حکومتي واکدار باید د دواړو سیکټورونو اهمیت له نظره ونه غورځوي. د مدرسي او مکتب په پیاوړتیا کې جدي پام لرنه وکړي ترڅو ټول هیواد له دې لوی نعمت څخه پوره برخمن شي.

که څه هم دا ښکاره خبره ده چې د نړۍ ډیرغیراسلامي هیوادونه له ښوونځیو سره خپله بې حده او ډیره لوالتیا ښيې، په ځانګړي توګه د ښځو په تعلیم او تربیه او د هغو په روزنه کې ډېرجدیت لري، مګردا خبره هم ډېره اړينه ده چې زموږ جامعه تر ټولو وړاندي مذهبې اسلامي پوهي تعلیم او تربيې ته اړتيا لري، ټولي کورنۍ ټول قومونه له دې زده کړي سره خپله لیوالتیاښيې او هم ورته اړتيا لري، دا غلطه خبره او احمقانه مفکوره ده چې یو افغان دې د خپلو هیوادوالو اړتیا او لیوالتیا په یو اړخیزه توګه له نظره وغورځوي او بهرنۍ ایډیالوژۍ او لیوالتیا ته دی ښه راغلاست ووا يې. د هر حکومت لپاره په اسلامي جامعه کې اړينه او ضروري ده چې دواړو اداروته په نه تبعیض سره پاملرنه وکړي. یوه هم له نظره ونه غورځوي په بهبود کې يې مرسته او کومک وکړي. د فارغینو لپاره يې په احترام سره د هغو د برخلیک په اړه اقدام وکړي، هغه ببلتون ته ډیره پاملرنه وشي چې د ډیر وخت په تیریدو سره د کرکي، نفرت، نفاق او بالاخره د نورو بدمرغیو او بدبختیو سبب ګرځيدلي یا ګرځي، چې په

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

ښوونځیو او مدرسو کې پر ديني او مذهبي روحيه سمبال د لایقو استاذانو شتون، هر طالب ته په مساوي توګه د لیاقت او استعداد په پام کې نیولو سره امتیاز، درجه او داسې نور، په نصاب کې دمذهبې کتابونو داخلیدل او هغو ته پوره پاملرنه کول، د مکاتبو او مدرسو د استاذانو او شاګردانو په منځ کې انجمنونه اوګډ مجلسونه جوړول، هغو ته مساوي امتیازات، ډالۍ او جایزي ورکول ترڅو د زړو په نژدی کولو سره د هغو د ذهنونو د شکونو او تهمتونو لریوالي راشی له یو او بل سره يې مینه او محبت پیدا شي. په هېواد کې دننه دلایقو او ښو استاذانو چې دعالي تحصیلاتو درلودونکي ماهر او ځیرک اشخاص وي، همدا سې د هغو د تجربو لپاره تجهیزات چې په عملي ډول دساینس او تکنالوجۍ په اړه کمک کوي تمرکز وشي، ترڅو د نوو شاګردانو لپاره په خپل هیواد کې د زده کړي زمینه برابره شي او کوشش وشي چې له بهرنیو مفکورو او دسیسو څخه د زده کوونکو دماغونه وژغورل شي، په مکاتبو او مدارسوکې د زده کړي په ټولو درسونو کې اړينو مضامینو ته وخت ځانګړی شي، همدارنګه په مکاتبو او مدرسو کې په اسلامي عنعناتو افغاني فرهنګ باندې زده کوونکي مکلف شي خو لږ تر لږه استاذان باید دا عمل پلی کړي.
د هغه په اهمیت باندې باید شاګردان ښه پوه کړي، په اوونۍ، میاشت او کال کې باید حداقل یو ځلي د مدرسو او مکاتبو د زده کوونکو په منځ کې د ازمویني مسابقات تر سره شي، همدارنګه د دې پر ځای چې زده کونکي بهر ته د روزني لپاره ولیږدول شي دننه استاذان راوستل شي ترڅو زده کوونکي د خپل مذهب او کلتور په غیږ کې ستر او وروزل شي، چې په دې کار سره کیدای شي فاصله نوره هم لیري شي، په دې سره به هماهنګي او اتفاق هم راشي ټول زده کوونکي باید د نورو مختلفو مضامینو لکه مذهب، ساینس،

د کتاب ټول حقوق له خپرندويي ټولنې سره خوندي دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاست، اقتصاد تاریخ، جغرافیه او نورو علمونو په اهمیت پوره پوی شي، ترڅو په خپلوکې د مختلفو نظرنو درناوي وکړي، جغرافیایې ستونزي چې د ډیورند د کرښې سره یې هم اړین توب لیدل کیږي په ستراتیژیکي ډول دګاونډیو هیوادونو او لیري پتو د زبر ځواک هیوادونه چې د خپلو ګټو یا ارزښتونو په پام کې نیولو سره زموږ هیواد ته لاسونه راغځوي تر ډیره زموږ د هیواد په مثبته پالیسي او ټینګ وحدت پورې اړه لري، که موږ ددوستۍ او دښمنۍ یو اړخیزه پالیسي ولرو ځپاندوهلي ټولنه او جامعه مو په خپل کور او دباندې منطقه کې پراګنده اوسي نو دې ته به ښه زمینه مساعده شي چې هر بهرنی دښمن له همدغه حالته بده استفاده وکړي، چې څه یې زړه غواړي هغه راباندې وکړي، وینه به مو وړیا وې، قدر به مو کم او قوت به مو پر نه څه شمار وي، غم به مو د بل لپاره خوشحالي وي. په شکایت او ژړا پورې به مو خلک خاندې، دژوند په برخلیک

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

اوسرنوشت به مو دښمنان د دوستۍ او دښمنۍ په نامه په ډیره اسانۍ سره لوبې کوي، وروڼه او خویندی به مو د خیر لاس دوست او دښمن ته ورغځوي، څوک به مو وژني، څوک به مو پلورې، څوک به مو د خپل ناروا هدف لپاره په تورو جیلونوکې بې تحقیقه او محکمې غورځوي په یوه او بل نامه سره به چې څه یې زړه غواړي هغه راسره کوي. د ډیره وهمه او ویري به څوک د بېګناه خلکو شفاعت هم نه سي کولای.

جغرافیا یې ستونزه زما په اند تر هغه وخته نه شي حل کیدلای ترڅو زموږ پاشلی ږغ یو نه شي او خپل مینځې اختلافات او ځان ځاني مو په یوه مخلصه او یوه ښه ټولنه بدله نه شي ځکه چې دادومره ستونزه ده چې یوه قوم او ټبرته یې نسبت نه سې کیدلای اونه دخاصي منطقي سره تړاو لري. دا تر ټولني او ټبرونوپورې تړاونیسي.

د تاریاکو او چرسو کښت جغرا فیایي ارزښت ته ورته ستونزه ده چې زموږ د ځانځانۍ، بې اعتمادی اونفاق نه ریښه اخلي ځانګړې باندونه تشکیلوي، د افغانستان دښمنان تري ناوړه ګټه اخلي. مخدره مواد بندول یوه داسې قوت ته اړتیا لري چې ملت ورسره په صادقانه توګه همغږی وي او په غم کې یې ځان شریک وبولي.

بدنامي یې

د ځان بدنامي او ګټه یې د ځان ګټه او تاوان یې د ځان تاوان او بری یې د ځان بری وبولي، نه په زور او قوت، نه په مرګ او بند سره ددې کار مخه نیول کیږي، لنډه دا چې دافغانستان د وحدت لپاره د افغانانو جرګه په کار ده. د جرګې لپاره اسلامي چوکاټ او په نهایي ډول ناپیلتوب په کار دی. د ناپیېلتوب او اسلامي چوکاټ د پوهولو لپاره، علمای کرام، سادات، محترم شخصیتونه، قومي مشران او ربښتونی صداقت اوزړه سوی په کار دی، خو یو شی چې تر

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

هر څه مهم دی هغه دادی چې د جرګو مرکو ابتکار باید د افغانانو په خپل لاس وي او پخپل کورکې یې له خپل مذهب او عنعناتو سره سمه جوړه کړي چې د داسې حرکت تر شا ټولنه په ټینګه ودریږي چې په مستقله توګه د دین، وطن او ملت سره مخلص وي. دغه لرغونۍ اسلامي هیواد نه په بهرنیو قوتونو، نه په بهرنیو زهرجنو افکارو، نه په غربي فاحشه ډموکراسي او کمونستي نظامونو او نه په خونړیو جنګونو، وژلو، نیولو سره جوړیږي ترځو د هر ملت په ځانګړنه حل و نه موندل شي، زموږ د هیواد ځانګړتیا د جرګو اسلامي او قومي عنعناتو، د استقلال او خپلواکۍ غرور، پر علمای کرامو ساداتو مشرانو باندې نیک ګومان او غوږ ورته نیول، د مشرانو احترام، د هغو په وینا عمل کول، خو دا ټول په اسلامي چوکاټ کې، په افغاني ابتکار پورې اړه لري ترڅوهیوادوال ورباندې اعتماد او باوروکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله پاک دې وکړي چې زما دغه نيمګړې ليکنه ستاسي درنو لوستونکو ورونو او خويندو د توجه وړ وګرځي ستاسو د دعاپه هيله والسلام.

لوی څښتن فرمايي:

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُواْ ٱلرَّسُولَ وَأُوْلِي ٱلۡأَمۡرِ مِنكُمۡۖ فَإِن تَنَٰزَعۡتُمۡ فِي شَيۡءٖ فَرُدُّوهُ إِلَى ٱللَّهِ وَٱلرَّسُولِ إِن كُنتُمۡ تُؤۡمِنُونَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِۚ ذَٰلِكَ خَيۡرٞ وَأَحۡسَنُ تَأۡوِيلًا ٥٩ ﴾ [النساء:۵۹]

ژباړه: ای مومنانو! د الله حکم او د رسول حکم او د خپلو چارواکو حکم ومنئ، که مو په څه کي شخړه سره راغله ، نو الله او رسول ته يې وروګرځوئ، که (رشتيا) تاسي پر الله او د آخرت پر ورځ ايمان لرئ. دا غوره او په انجام کي ډېره ښه ده.

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

شعر

دښـــمن وخـــوړل بانډونـــه د نفـــاق — وران ويجاړ وې تـل کورونـه د نفـاق
د غليم په وړاندې سم درېداى نه سى — ډلـى سـولى مـات فوجونـه د نفـاق
د ليوانـو ومنګولـو تـه بـه لـويږي — جـدا سـوي شـاذ پړ کونـه د نفـاق
د حـرم مـال اوعفـت سـاتلاى نـه سـي — سـوړي سـوړي ديوالونـه د نفـاق
سيال به نوي د سيالانو په ټولۍ کي — چې پرانيستي وي ډېر ورونه د نفاق
د پنـا دښـتونه خـوري هـډوکي واړه — لار چـي واخلـي کاروانونـه د نفـاق
درنـده د ښـکارپه نخښـه هغـه ګـوري — لټـوي چـې پـټ رغونـه د نفـاق
دښمنان به يي په هر تصميم خبريږي — سـاتل کيـږي نـه رازونـه د نفـاق
په حاصل به يي ودان کورونه نه سي — پـه سـيلۍ چـې سـي باغونـه د نفـاق
ملتونه به يي ورک سې په نړۍ کې — وروسـته پاتـه هيوادونـه د نفـاق
بـي ذلتـه بـه نـورهيڅ ګـټلاى نـه سـي — څوک چي پورته کې سوالونه د نفاق
وچ لانده به يي د اورپه مخ لوګى سي — چي تعقيب کي څوک جنګونه د نفاق
مزه نه کوې که هر څومره رنګين سي — مجلســـونه ، محفلونـــه د نفـــاق
نتيجـه د اثبـات نـه لـري هيڅکلـه — کـه مظبـوط هـم وي فکرونـه د نفـاق
ضـعيف هرکلـه د هغـه چـا خـادم دى — مـــاتوې چـــې زنځيرونـــه د نفـــاق

د کتاب ټول حقوق له خپرندويې ټولنې سره خوندي دي

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library